

ADATOK A CSÉPAI PLÉBÁNIA TÖRTÉNETÉHEZ

Fekete János

Fekete János

Adatok a csépai plébánia történetéhez

SZEGEDI VALLÁSI NÉPRAJZI KÖNYVTÁR
BIBLIOTHECA RELIGIONIS POPULARIS SZEGEDIENSIS

51.

MTA-SZTE VALLÁSI KULTÚRAKUTATÓ CSOPORT
A VALLÁSI KULTÚRAKUTATÁS KÖNYVEI

20.

Redigit/szerkeszti: Barna Gábor

VÁROSTÖRTÉNETI ÉS NÉPRAJZI TANULMÁNYOK

5.

Alapította: Barna Gábor és Józsa László

Sorozatszerkesztő:

Barna Gábor, Hegedűs Krisztián, Pusztai Gabriella

Helytörténeti Múzeum, Kunszentmárton

Fekete János

ADATOK A CSÉPAI PLÉBÁNIA TÖRTÉNETÉHEZ

MTA-SZTE

VALLÁSI KULTÚRAKUTATÓ CSOPORT

Szeged, 2015

A kötet megjelenését támogatta a Szegedi Tudományegyetem
és a Devotio Hungarorum Alapítvány.

Borítóterv:
Barna Gábor

© Fekete János, 2015
© Barna Gábor, 2015

ISSN 2064-4825
(A vallási kultúrakutatás könyvei)

ISSN 1218-0009
(Várostörténeti és néprajzi tudományok)

ISBN 978-963-306-463-4

Felelős kiadó: Barna Gábor

Tördelés, előkészítés, nyomdai kivitelezés:
Innovariant Nyomdaipari Kft., Algyő
Felelős vezető: Drágán György
www.innovariant.hu
<https://www.facebook.com/Innovariant>

TARTALOM

Ajánlás. <i>Barna Gábor</i>	7
Szerkesztői előszó. <i>Barna Gábor</i>	10
A csépai Egyház és plébánia keletkezése és helyzete	13
A templom és plébánia építése	22
A templom építése utáni évek	27
Gyürki Atanáz följegyzései	30
Cziny József följegyzései	32
Rosemberszky József ideje	34
Beniczky Móricz följegyzései	38
Horváth István kora	41
A szelevényi templom építése	46
Entzinger Ignác 1858-1895	51
Majer László följegyzései	63
Léska József plébános	68
Turóczy Énok 1922-1937	79
Tóth Géza admimisztátor följegyzései	89
A csépai plébánia rövid története (Összeállította: <i>Tóth Géza</i>)	99
Csépa község történelmi adatai (Összeállította: <i>Zentai László</i>)	103
A csépai plébánia vezetői	105
Csépai születésű papok	111
Csépa lelkipásztorai 1756-tól	112
Csépa fiókegyházai	
Tiszasas	116
Tiszaug	117
Utószó gyanánt	118
Melléklet	
A Horpácsy család nemesi kiváltságlevele 1714-ből	119

Ajánlás

Az egykori Külső-Szolnok, 1876 óta pedig Jász-Nagykun-Szolnok megye déli részén fekvő Csépa község sajátos színfolt a térség, a Kunszentmártoni járás településeinek sorában. A Dél-Tiszaújszászi járás települései között, a református községek körében – Szelevénnyel együtt – többségében katolikus vallású. A mindig meglévő csekély számú (kb. 5%) evangélikus vallású lakosság nem szaporodott, népességtöbblete a vallásilag vegyes házasságok révén rendszeresen a katolikus egyházban kötött ki.

Csépa kisközségi község volt, aminek előnyeit egészen a feudális előjogok eltörléséig (1848) élvezte. Ezt követően azonban viszonylag gyorsan túlnépesedett és relatíve elszegényedett. A nemesi közbirtokosság tagjai voltak mind a római katolikusok, mind pedig az evangélikusok. A 20. században voltak jobb és nehezebb időszakai, az 1990-es rendszerváltozás után azonban folytatódott a térségi elvándorlás, ennek következtében a helyi társadalom elöregedése és lecsúszása.

A nemesi mentalitás egészen a 19. század végéig jól érzékelhető lehetett. Attól kezdve azonban jelentőségét veszítve kikopott a helyiek tudatából, a 20. század második felére már nem képezte részét a helyi azonosságtudatnak.

A kistérség települései közül Csépa történetéről, népi kultúrájáról tudjuk a legtöbbet, hiszen az 1870-es évektől kezdve folyamatosan jelennek meg kisebb-nagyobb írások, majd a 20. század második felében könyvek is a községről. A település kutatásának történetét 1982-ben összefoglaltam.¹ A könyvek sorát Botka János: *Egy tiszazugi falu, Csépa története* című munkája nyitotta meg 1977-ben.² Ebben elsődleges történeti (levéltári) forrásfeltárással alapozva írta meg a település történetét a középkortól kezdve egészen az 1970-es évekig. A forrásadottságok miatt természetesen legrészletesebb a község 18-19. századi leírása. Rövid egyháztörténeti áttekintésben kitért mind a római katolikus, mind az evangélikus, mind a református felekezetre, népszámlálási adatokra hivatkozva közzétette száz év (1851-1960) vallási statisztikáját és felsorolta a katolikus és evangélikus lelképásztorokat is a 19-20. századból.³ A szűkebb értelemben vett egyháztörténet, a plébánia részletesebb adataival, hiányzik a könyvből. Botka János munkájára is alapozva, az 1970-1980-as évek fordulóján egy munkaközösség összetett történeti, antropológiai, néprajzi, nyelvészeti, népzenei, folklorisztikai kutatást

1 Barna 1982. 568-569.

2 Botka 1977.

3 Botka 1977 225-228.

végzett Csépán. Ennek eredményeit – egy tágabb Alföldkutatás és a palóckutatás szemléleti keretei közé illesztve – kétkötetes tanulmánykötetben tette közzé.⁴ Bár e műben több tanulmány érinti a vallási kultúrát, a kimerítő plébániatörténet ebből is hiányzik. Néhány évtizedes várakozás után 2011-ben tette közzé a szolnoki Damjanich Múzeum Szállási Sándornak a Tiszaszegről 1935-ben írott szociográfiáját, amely természetesen elsősorban a korabeli, 1930-as évekbeli állapotokat írja le, röviden tér ki csak a települések történetére, s ezen belül csupán utal bizonyos, témájának megfelelő egyháztörténeti adatokra.⁵ Csépa kapcsán hangsúlyozta a katolikus vallás dominanciáját és a község nemesi voltát. Érdekes következtetést vont le ebből: „[...] a csépaiak a környék legtolvajabb népe, és nemcsak azért, mert az ingoványok jó rejtékhelyet biztosítottak, hanem főleg azért [...] mert] a nemesi portákra nem hatolhattak be a zsandárok”.⁶ Hasonló erős megállapítások olvashatók a most közzétett kötet lapjairól is, különösen a 18. századra és a 19. század első felére vonatkozóan. Egy korszakra, amikor a lakosok nyilvánvalóan visszaéltek nemesi kiváltságaikkal, s ezt éreztették papjaikkal is. Ez az attitűd egyházukhoz, vallásukhoz csak a 19. század végétől változott meg folyamatosan, s lett Csépa a 20. század első évtizedeire a térség egyik jellemzően vallásos, római katolikus települése.

A község vallási életét tehát ebből, Szállási Sándor könyvéből sem ismerjük meg, pedig éppen az 1920-1930-as években jelentős változások zajlottak a térségben: ekkor telepedtek le a bencés obláták Berecz Skolasztika vezetésével Csépán is és a kistérségben is, évekre kiható, esetenként maig észlelhető nyomokat hagyva a vallási életen. Róluk bencés rendtörténeti kötetek jelentek meg.⁷ Ezekben természetesen már sokkal többet olvashatunk Csépa vallásos mindennapjairól is, ám plébániatörténeti adat kevés van bennük. A mindennapok vallásos életéről, a katolikus iskoláról, óvodáról és a Szent Benedek Leányai Kongregáció csépai történetéről nemrég Csetényi Mihályné írt adatgazdag könyvet.⁸ Ennek szerkesztői munkálatai során merült fel, hogy milyen hasznos volna, ha az évszázadokon át íródott plébániatörténet, háztörténet (historia domus) adatai elérhetőek lennének. Nemcsak azért, mert a latin nyelv értése manapság már kezd ritkaságszámba menni, hanem az egyházi levéltárak bonyolultabb kutathatósági körülményei miatt is.

Így jutottam el Fekete János jakabszállási plébános úrhoz, aki 1969-1972 között plébániai kormányzója volt Csépának és működése alatt, 1970-ben

4 Barna 1982.

5 Szállási 2011.

6 Szállási 2011. 203.

7 Radó 1945., Reichardt 2002.

8 Csetényi 2014

megírta a csépai plébánia vázlatos történetét.⁹ Helyi forrásként kizárólag a historia domust használta, csupán alkalmanként fordult más forrásokhoz. Ezt a vázlatos plébániatörténete tartja most kezében az Olvasó. Különösen a helytörténet kutatói lehetnek hálásak Fekete Jánosnak, mert számos latin nyelvű bejegyzést magyarra fordított, és ezáltal mindenki számára közhítté és elérhetővé tett. Utószavában maga írja, hogy nem akart részletes és teljes plébániatörténetet írni, hiszen ahhoz a teljes plébániai levéltárat fel kellett volna dolgoznia, míg ő maga csupán az egyik, ám legfontosabb forrást használta. Múlhatatlan érdeme még ennek a könyvnek a gazdag fényképanyag az egykori templomról, papokról, háztörténeti bejegyzésekről, oklevelekről, régi térképekről. Ezek mind fontos forrásaink lehetnek szintén.

A könyv kiadása segítheti a csépai helytörténeti kutatást, ugyanakkor követendő példát állít a falusi plébánosok elé is: a mindennapok lekipásztori munkája mellett érdemes foglalkozni az adott plébánia történetével is, mint ahogyan Fekete János plébános úr tette. Ezzel hálára kötelezte nemcsak Csépa lakóit, hanem a helytörténetírás művelőit is!

Barna Gábor

Irodalom

BARNA Gábor

1982 Csépa – egy alföldi palóc kirajzás népeletéről. (Összegezés) In: Barna Gábor (szerk.) *Csépa. Tanulmányok egy alföldi palóc kirajzás népeletéből I-II.* Eger-Szolnok, 565-625.

BOTKA János

1977 *Egy tiszazugi falu*, Csépa története. Levéltári Füzetek 3. Szolnok.

CSETÉNYI Mihályné

2014 *Mozaikok Csépa történetéből.* Csépa.

RADÓ Polikárp OSB

1945 *Tiszazugi történet.* Szent István Társulat, Budapest.

REICHARDT Aba OSB

2002 *Akit a csillag hívott.* Berecz Skolasztika 1898-1932. Tiszaalpár.

SZÁLLÁSI Sándor

2011 *Tiszazug szociográfiája.* Damjanich Múzeum, Szolnok.

⁹ A kézirat munkája eredeti címe: *A csépai plébánia története. A Historia Domus és a plébániai iratok alapján összeállította: Fekete János adminisztrátor.* Csépa, 1970. 143 oldal, + melléklet

Szerkesztői előszó

A kézirat szerkezetén nem változtattunk. Csupán egy-két ponton alakítottuk a ma érvényes helyesírási szabályok szerint és a mellékelt gazdag fényképanyagból válogattunk.

A kézirat sajtó alá előkészítésében Csurai Szandra segített.

Rövidítésjegyzék:

adm. = adminisztrátor, plébániai kormányzó

k. = káplán

n.t. = nagytiszteletű

pl. = plébános

rk. = római katolikus

sz. = szent

t. = tisztelendő

A szerző, Fekete János a forrásokban előforduló szövegeket lefordította magyarra.

A 82. oldalon olvasható „binandi facultas” napi kétszeri misézési engedélyt jelent.

A 108. oldalon olvasható „naevo aliquo implicitus” jelentése: saját hibája miatt.

Barna Gábor

ADATOK A CSÉPAI PLÉBÁNIA TÖRTÉNETÉHEZ

A Historia Domus és a plébániai iratok
alapján:

összeállította:

Fekete János
adminisztrátor

Csépa, 1970

Csépa önálló tanácsú község Szolnok megye kunszentmártoni járásában. Lakosainak száma 1960-ban 5410, 1970-ben 2901 volt.

A község neve az okiratokban először a Csépai család (de Chepa) nevében fordul elő 1406-ban, amikor Hidagai Bálint, a garamszentbenedeki apátság ügyésze az apát nevében panaszt emelt a Szolnok megyei gyűlésen többek között Csépai Mihály és János nemesek ellen, mivel az apátság sági birtokainak határait megnyirbálták.

Csépát és Szelevényt 1499-ben Gleszán László és János, 1561-ben pedig (mint 18 portás falut) Barát Balázs birtokában találjuk.

Báró Keglevich Miklós vallomása szerint 1668-ban már csak pusztai földbirtok (=praedium) volt a királyi kincstár és a Czucz család birtokában.

A CSÉPAI EGYHÁZ ÉS PLÉBÁNIA KELETKEZÉSE ÉS HELYZETE

Simony István plébános följegyzései 1783-ból

Az az idő, amikor a nemes Czucz család ezt a földet birtokába vette és birtokolja, a most élő emberek emlékezetét messze túlhaladja. (1. kép)

A gyászos mohácsi vész után, amelyben II. Lajos magyar király a nemesség virágával együtt elesett, az ország Zápolya János és Ferdinánd király között fölosztva pusztult. Míg ők mindketten elkeseredve küzdtek a királyi koronáért, a két veszekedő között a harmadik örült, mármint a török, a keresztény hitnek legádázabb ellensége. És miután színlelt barátság ürügye alatt Magyarország déli része – Izabella királynéval, János király özvegyével együtt, aki Budán lakott, legnagyobbbrészt a kezébe került, – mindent hamuvá égettetett. Ezért a magyar nemzet, vagy legalábbis a nemesség a félelemtől hajtva és vagyonától megfosztva azon töprengett, hová mehetne, hogy biztos lakóhelyet találhasson magának. Így történt, hogy majdnem az egész nemesség – elhagyva a zsarnok uralma alatt nyögő déli országrészt, – a felső vidékre húzódott, amely Ferdinánd uralma alatt keresztény szabadságban virágzott. Erre a sorsra jutott Csépa népe is, amely megúnván a pogány ellenségtől rárótt szenvedéseket, üdvösségéről és nyugalmaról akarva gondoskodni, csépai fészket – szívének kimondhatatlan fájdalmára – az égi madaraknak és a föld vadjainak volt kénytelen hátrahagyni.

De mindig szívében őrizte a szándékot, hogy ha a pogány ellenség a helyzet változásával az országot elhagyni kényszerül, ő azt jogosan újra birtokába fogja venni.

Azért ezt a földet majd egy évszázadon át mint elhagyott, műveletlen földet említették, amely a Tisza és Körös gyakori áradásai miatt csak tövist és gazt terem, s vadon élő állatok és bivalyok tanyája.

Valóban, amikor Isten kegyelmének segítségül hívása után a félhold hatalma letört és azt a pokolba kergették, és a Rákóczi által az ország nagy pusztulására indított fölkelés elcsendesedett, ez a birtok részben a királyi kincstár, részben haszonbérlok kezén volt nagyon sok esztendőn át. Azzal a megkülönböztetéssel azonban, hogy a kincstár a királynak, a haszonbérlok pedig a Czucz családnak tartozzanak használati díjat fizetni.

De látva a család, hogy mindenütt, az ország minden sarkában mindenki a saját fészkeben pihenhet meg, ismét visszatérésre gondol Nógrád megyéből csépai birtokára, mint saját fészkebe és ősi otthonába. Amit valóban meg is tett. Mert közös elhatározással – körülbelül 1723-ban – minden

Archaeologiae Lipsiae.

Episcopum Rubia Gemilia Sacerdotia
na, quas Episcoporum Ceterorum ab im-
mortalis tempore in ipsa habuit, et
Costa et Cordericis, quo, misericordiam
a Sacerdotibus sumptuaria claudens
hacianam, majorem partem imperioris
stipendii debeatantibus illarum pen-
sionem, velis Episcoporum suo, quid, et fa-
lum suis conciliant, contingeret, postea
pulchrum et legem hoc, in adhibendum tran-
sitionem, ad Episcoporum Cetera,
velut avicim domum avicim, anno
ceteris 1720. velut avicim, quibus in
partibus Imperioribus auctoritas multu-
ta, delectandis Ceteris, etiam et legem
hacianam, in domum C. Rubia, et legem

1. kép: Cziny József plébános följegyzése az 1825. évi püspöki látogatás jegyzőkönyvének margóján. „A Czucz család Czucz Jakab ezt a birtokot felesége után kapta körülbelül 1706-ban”

4.

Ortus & Status Ecclesie et Parochie Cypri- sis. descriptus Anno 1784.

Tempus, quo Bosseronum hanc in usum habuit, et habet Julia
 familia Toliciana, Memoriam Giovanni deum Episcopo
 suum longe excedit. At cum post hunc ipsam Nam Cla-
 dem Molavianam, in qua Ludovicus **II** Rex Hungaricus
 sua cum Floribus Nobilitatis, pluribus praeiunctis Re-
 gibus, in se ducum, Remp. Miles Magni Principum
 et Ferdinandum **II** desolatam fuisse. Postquam hu-
 que cum pro Corona fortiter destituit Regia, Miles
 duas Libanens Terras Gavimus ep. Is Remp. ep. Tur-
 ca Christiani hominis hostis incensissimus, in postea
 Majorum partem Moxianis Hungarica sub hunc
 Austria cum Isabella Vidua Belica Moxe Nam.
 Regis Buda missa in suam redigere possessionem. I
 anna in Civitate abire jussu Tyrannus, Quare Rex
 Hungarica, vel Maximi Nobilitas Moxe praeiuncta, & Supp-
 cis Spoliata quaque potius abire Mediasabaz, Moxe
 cursum invenire quae habitaculum. Unde hunc ep.
 us tota ferre Nobilitas, Belica Moxianis parte de
 qui sub Cradelpino Tyrannus Remp. de se ad par-
 tes superiores Regni qua sub Protectione Ferdinandi
 di Regis in Chr. Piana Libernae florabans Confortis
 subis tunc ex Gavimus Cypria in Tyrannum, quae in tole-
 rabilium a Pagano Moxianis Moxianis illarum
 Moxe, Gavimus ex salutis suae Consalere volens etiam
 parus superiores Regni praeiuncta, et Moxe hunc Cyp-
 riam Moxianis cum dolore Cordis Moxe volens hunc Cyp-
 ri ex Gavimus terra relinquere Cyprianis Remp. o-
 ramer semper in Moxe illam Jussu Refalenda
 si quando faventibus auspiciis Imperii Gavimus Cyp-
 riam Christianis terga vertere debuerit. Inare
 terra hanc Moxe desolata, et multa non nisi tristre

- Los Et

vagyonával együtt ide költözött. De nem mert itt mindjárt letelepedni ez a nemes család, mert látva, hogy itt és Szelevényen és a Vadaskertben köröskörül elvadult állatok vannak, mint kicsiny nyáj, félt letelepedni. (2. kép)

Azért a szomszédos Sas nevű község lakosságától amely a török alatt nyögve az igaz római katolikus hitet elhagyva a Kálvini szektára teljes egészében áttérni nem szégyenkezett, befogadást kért, amíg az említett veszedelmes állatoktól földjét megtisztítja. Ezek mégis keresztény szeretettől indítatva a család kérésének eleget tettek, és így a visszatelepülők rövid ideig ott tartózkodtak. De visszagondolva arra, hogy ők ott csak vándorok és vendégek, miután két év leforgása alatt a csépai földet megmunkálták és megtisztították, ide jöttek át, hogy most már állandóan itt lakjanak.

Mivel a vallási dolgokra a felső részekén is a legnagyobb gondot fordították, itt Csépan is a lehető leghamarább igyekeztek maguknak felépíteni ezt a vályogból készült templomot – körülbelül 1729-ben – amely most is áll az idősebb Szent Jakab apostol tiszteletére, amint ezt az itt lakó öreg emberek szájából hallottam.

Ezt a népet lelki dolgokban licenciátusok vezették és tanították. Ezek olyanok voltak, hogy mivel nem volt pap, az öregebb világi emberek közül annak a népnek élére állították őket, amelynek nem volt lelkipásztor. Ezek vasárnap és ünnepnap felolvasták a népnek az evangéliumot. Pap távollétében ünnepélyesen keresztelhetek és avathattak. A licenciátusok körülbelül három évig tartó működése után ezt a csépai birtokot a cibakházi plébánosok kezdték lelkileg vezetni, egészen 1756-ig.

Abban a jubileumi évben a már nagyon megsokasodott család azt gondolta, hogy már el tud magának tartani egy plébánost. Közös akarattal megegyezett és megválasztotta magának plébánosul Cetto Ferenc cibakházi káplánt. Majd, hogy kívánt célját elérhesse és az új plébános megerősítését és beiktatását megszerezze, Vácra utazott. Itt, mivel a püspöki szék üresedésben volt, az általános püspöki helynökkel, főtisztelendő Márthonyi Pállal tárgyalt. Mikor ez meghallgatta a család előterjesztését és látta, hogy az a valóságnak megfelel, helyt adott a kérésnek és első plébánossá kinevezte a már említett Cetto Ferencet. A család örömeiben ujjongva, az újonnan kinevezett plébánosnak közös költségen plébániai lakást épített. (3-4-5. kép)

Men/	Infans	Pater	Mater	Officiarius
1756	Anna	Michael Sinto	Anna Sinto	Idem
11	Joannes ex Cath. Cap.	Michael Sinto	Anna Sinto	Idem
12	Anna ex Cath. Cap.	Michael Sinto	Anna Sinto	Idem
28	Laurentius ex Cath. Cap.	Michael Sinto	Anna Sinto	Idem
25	Bartholomaeus ex Cath. Cap.	Michael Sinto	Anna Sinto	Idem
8	Laurentius ex Cath. Cap.	Michael Sinto	Anna Sinto	Idem
10	Laurentius ex Cath. Cap.	Michael Sinto	Anna Sinto	Idem
14	Joannes ex Cath. Cap.	Michael Sinto	Anna Sinto	Idem
16	Michael ex Cath. Cap.	Michael Sinto	Anna Sinto	Idem
17	Franciscus ex Cath. Cap.	Michael Sinto	Anna Sinto	Idem
19	Anna ex Cath. Cap.	Michael Sinto	Anna Sinto	Idem
29	Andreas ex Cath. Cap.	Michael Sinto	Anna Sinto	Idem
1ma	Barbara ex Cath. Cap.	Michael Sinto	Anna Sinto	Idem
2ma	Barbara ex Cath. Cap.	Michael Sinto	Anna Sinto	Idem

3. kép: A kereszteltek anyakönyvének első oldala 1756-ból

Anno 1756 Die 1^a Junij
 Defuncta est et omnibus sacramentis provisa e Rosa Marodij
 annos 10, sepulta in ecclesia parochiali in episcopiam.
 In Julio
 1^a mortuus e Matthias filius Stephani Sany annos 4 sepultus in
 Capuen.
 In Augusto
 1^a mortuus est Paulus filius Joannis Hermannus annos 4 sepultus in
 Capuen.
 In Septembri
 1^a mortuus est Paulus filius Andrea Raily 10tes annos habet sepultus
 in Capuen.
 In Octobri
 5^a mortuus e Infans Joannes filius Michaelis Schute annos 2 sepultus
 in Capuen.
 In Novembri
 1^a mortua est Susanna filia Georgij Martiseck annos 4 sepulta
 in Capuen. ex parentibus lutheranis sapientibus.
 2^a mortua est Barbara filia Michaelis Schute 5tes annos sepulta in
 Capuen. ex parentibus catholicis.
 3^a mortuus e Joannes filius Mathie Weissmanns annos 4 sepultus in Capuen.
 4^a Die 1^a mortua est Catharina filia Joannis Annae Helenae annos 26
 mortuus e Joannes filius Mathie Schute annos 4 sepultus in Capuen.
 Annis Millesimo Septingentesimo LXXV^{to} Septimo
 Mense Januarii & Septentis sepulta
 1^a mortuus e Joannes filius Mathie Schute annos 4 sepultus in
 Capuen.
 Mense Martio
 1^a mortua est Anna filia Pauli Schute annos 4 sepulta in
 Capuen.
 2^a mortuus est Franciscus filius Antonij Phils Annos 4
 3^a mortua est Catharina filia Emmerici Toll Annos 4
 4^a mortuus e Infans Joannes filius Emmerici Toll Annos 3
 5^a mortuus e Joannes filius Mathie Schute annos 4 sepultus in
 Capuen.

5. kép: A halottak anyakönyvének első oldal, 1756.

Ez a meglehetősen kényelmes épület vályogból épült, három szobát foglal magában: a plébános részére két szobát, a házinép részére egyet és egy kamrát. Ennek az építkezésnek mozgatója Cetto Ferenc, miután két évig és hat hónapig vezette a csépai plébániát és Egegi Tamás költségén egy szent-ségmutatót szerzett, kiérdekelte, hogy a szőlősi plébániára kinevezzék.

A pásztorától elárvult egyház másik pásztor után áhítozott. És akit olyan égő vágygal kívánt magának, meg is kapta 1759-ben Pasitzki József személyében, aki addig nézsai plébános volt. Hogy itt a plébánia vagy templom épületén valamit változtatott vagy fejlesztett volna, arról semmi sem maradt ránk, csak annyi, hogy két évig és kilenc hónapig vezette a plébániát, amely idő elteltével áthelyezték Szentmártonkátára.

A jegyesétől ismét megfosztott csépai menyasszony, míg özvegységét nagy szívfájdalommal viselte, nagy szorgalommal kereste újra kedves jegyesét. Meg is találta Molnár Mihály személyében, aki a csongrádi káplán-ságból lett ide áthelyezve.

Ő minden gondjával és szorgalmával arra törekedett, hogy a már-már összeomló csépai templomot kijavítsa, mezítelenségéből felruhazza, egyházi ruhákkal felszerelje, s a portól és piszoktól megtisztítsa. A templomot, amely már kicsinynek bizonyult a hívek befogadására, kibővíteni törekedett és a most is meglevő szószéket az egyház költségén megcsináltatta. De ezzel nem elégedett meg, hanem, hogy az Isten házát a legszebb virágokkal és az istentisztelethez tartozó legszebb ékességekkel feldíszítse, minden erejét megfeszítette és a nemes híveket nagyon ideges szavakkal buzdította ezek megadására, de minden eredmény nélkül. Mivel a szükség által egymásra utalt nép kénytelen magáról megvallani (ritka dolog az egyetértés testvérek között), hogy ha az egyik valamit meg akart adni az egyháznak a község kasszájából, azt a másik minden erejével megakadályozta. Mikor a plébános a nép megértésének hiányát látta, elhatározta, hogy saját költségén meszelteti fehérre a kopár és a fáraó bőréhez egészen hasonlóan feketé falakat. Továbbá a templomot zsindeellyel befedette, kórust csináltatott bele, igaz, hogy csak fából, zászlókat vett, – mindezt a saját költségén. Vett egy örök emlékeztetre méltó áldoztató kelyhet is.

Mikor ez a hűséges és jó szolgálója az Úrnak éjszakának idején a bezárt ajtók mellett a következő vasárnapi szentbeszédjére készült, azt már nem tudta elvégezni, mert agyvérzés érte és az örök bíró az örök dicsőség koronájára hívta el. A nép nagy sírása és jajveszékélése között temették el 1764 december 22-én. Itt nyugszik hívei között (a régi templom főoltára előtt eltemetve) és itt várja az örök bíró eljövetelét, miután ezt a plébániát egy évig, öt hónapig és 22 napig vezette. (6. kép)

(Itt megszakad Simony István följegyzése; 30 oldal ki van tépve a plébánia történetéből.)

6. kép: Molnár Mihály bibliájának első oldala

A TEMPLOM ÉS PLÉBÁNIA ÉPÍTÉSE

Az 1825. évi püspöki látogatás (Canonica Visitatio) jegyzőkönyve alapján

Az élete virágjában: 35 éves korában elhunyt Molnár Mihályt Győrfi Ferenc alsó-némedi káplánság után követte 1765-ben, s öt évig vezette a plébániát. Mivel nagyon barátságosan beszélt hallgatóival, ezzel gyűlöletet is keltett, s néhányan összeszövetkezve az egész nép nevében bevádolták őt. És bár a vizsgálat kimutatta ártatlanságát, hogy az áldatlan viszonyok megszűnjének, áthelyezték Algyőre.

Távozása után Paál Józsefet helyezték Csépara az újkécskei plébániáról 1771-ben. Főtisztelendő Migazzi Kristóf biboros helynökének: Szalbek Károlynak kegye alapján 1771. február 5-én kezdte meg itteni plébánosi működését. Ő szorgalmasan arra törekedett, hogy mind a plébánián, mind a templomban talált hibákat tehetsége szerint kijavítsa. Nagyobb ablakokat készíttetett a plébániára. Egy pluviálét (palástot) és Nepomuki Szent János tiszteletére ajánlott mellékoltárt készíttetett.

A csépai nemes közbirtokosok 1778. februárjában új temetőt létesítettek királyi utasításra a településen kívül. Gróf Eszterházi Pál püspöknek, Migazzi Kristóf bécsi érsek helynökének kegyes engedélyével Paál József helybeli plébános szentelte föl 1778. március 2-án, s megkezdődött benne a temetkezés.

1778. június 22-én Eszterházi Pál püspök meglátogatta a plébániát. (Canonica Visitatio-t tartott.)

Paál József hét évig vezette a csépai plébániát. Midőn 1779. május 22-én, pünkösd szombatján keresztvízszenteléshez készült a sekrestyében, szív-szélhűdés érte, s visszaadta lelkét Teremtőjének.

Az Úrban kegyesen megnyugvót Kapitány András követte 1779-ben a mezőtúri plébániáról. Miután 3 évig és 9 hónapig vezette a plébániát, Szentlőrinczkátára helyezték.

Simony István követte őt Újkécskéről: 1783-ban. Plébánossága idején püspöki látogatást és ellenőrzési tartott a plébánián Vaali Sonnenturni Migazzi Kristóf bécsi biboros-érsek, váci püspök megbízásából az általános helynök: Nyitraszerdahelyi Zerdahelyi Gábor fölszentelt titopolisi püspök, poroszlói apát, a váci káptalan nagyprépostja. A püspöki látogatás jegyzőkönyvét az irattár őrzi. (7-8. kép) Az irat 1784. augusztus 20-án, Vácon kelt. Belőle tudjuk, hogy a templom 1778-ban elriasztó állapotban volt; annyira, hogy aki ránézett, elrémült. 1783-ban azonban annyira kijavították, hogy

Memoria commendamus, tenere salutarium, significantes, quibus
ex his litteris foret, Nos Petrus Calceus abbas, prius
fuerunt, sed cum primis ultra Germanica Synode de
domina Decretis, no. et de tenore in simulata Ma
lica gestis, prout casibus, quibus Mandato Em
poris, et de P. P. Calceus Cardinalis
et P. Imperii Princeps, et Gregorius prius
Prius Adminis, prout Domini Domini Cal
tepori et Comitis a Magister de Valtherbun
thuan Calceus Prochialis Discretus Con
gradus, assistente Domino, Canonice Vise
rationem Augustinus, ad Curiam Calcean
viam Curiam, Prochialis speciale, Deorum
foderimus.

Ceteris in Aqueductu Sancti post
 Decemianam terram, post Pascha, in diebus
 Regis, Anno 1584 incensum, in Poma Aliae
 Vistricianum et alibi, die 1^a Junii ad Pascha
 hanc Regia, legitimam ubi postquam ca-
 pta in Conformitate Pontificalis Romane
 in Ecclesia, et Antiquis, notanda sunt, in
 obsequium, ubi caetera. Notandum etiam Pon-
 tificatum Vistricianum, in gradibus Nobis
 et nonnullis quibus, in thesauris loci hanc
 notanda sunt, et sequuntur

Розноса

a szent cselekményeket botrány és rettegés nélkül el lehetett benne végezni. („Ecclesia haec ita fuit in statu misero, ut vel aspectus illius videntibus eam, horrorem causaverit, ast cum anno praeterito reparari curaverimus, nunc in ea divina absque scandalo et terrore peragere possumus.”) A sekrestye 1783-ban rozoga állapotban volt, a főoltár és tabernákulum szintén. Volt négy miseruha a liturgikus színeknek megfelelően, két gyászmise-ruha, egy színes palást, négy miseing, három karing, négy öv, hat korporálé, húsz kehelytörlő, egy kéztörlő, öt oltárterítő, köt antipendium, négy misekönyv. A gyertyatartók fából készültek, kettő pedig fémből. Volt három lobogó, három kisebb feszület. Egy nagyobb, hordozható Mária szobor, továbbá a templomtól különálló, fából készült toronyban volt három harang. Az orgona négy hangváltozatú volt.

Az egyházközség pénze 152 forint volt. Ebből 105 Czucz Lászlónál, 47 pedig Egegi Istvánnál volt törvényes kamatra kiadva.

Simony István 9 évet töltött Csépan sok munkában, lelkipásztori buzgósággal, s áthelyezték Tápióörsölyre.

Távozása után lett kinevezve csépai plébánossá félegyházi káplánság után Mátyus János, Csépa összes plébánosai között a legkiemelkedőbb, mivel szép templom és alkalmas plébánia építéséről gondoskodott.

Az új templom építéséhez Zerdahelyi Gábor nagyprepost, általános helynök 5617 forintot utalványozott, amelyhez a csépai nép 281 forintot gyűjtött össze.

A mostani templomot 1794-ben kezdték építeni és 1798. május 27-én Zerdahelyi Gábor – egy kemény beszéd kíséretében – fölszentelte. (9. kép)

A templom építéséhez a hívek fuvaros és kétkezi munkával is hozzájárultak. Az építés költsége 4566 forint 48 karajcárt tett ki.

A plébánia az itteni iratok szerint 1795-ban épült 1552 forint és 15,5 krajcár költségen, részben a püspökség hozzájárulásából, részben a hívek fáradságosan összegyűjtött adományaiból. Szilárd anyagokból: téglából épült.

Nem lehet elmondani, hogy Mátyus János mennyi fáradságot

9. kép: Zerdahelyi Gábor püspök portréja

viselt, mennyi megpróbáltatást szenvedett el, amelyek az építkezések éveiben leginkább hívei részéről merültek föl előtte. A nagyobb részt nemesekből álló csépai néppel, amely nemesi előjogai révén vétségei ellenére büntetlenséget élvezett, csak tevékeny, rendíthetetlen lelkipásztor érhetett el ilyen eredményt. Dicséretet érdemel ez a buzgó pásztor azért is, mivel ilyen nagy művet sikeresen megvalósítva, gondoskodott Isten házának fölékesítéséről és szállításáról és a plébánia szükségleteiről. Miközben ennyi mindent megvalósított, gazdagította a templomot öt különböző színű miseruhával, három oltárképpel, szószékkal, márvány keresztelő kúttal, vas ablakkeretekkel, a toronyban harangállvánnyal, és még sok mással; – részben az egyházközség pénzeiből, részben a hívek önkéntes adományaiból, részben egyházmegyei alapítványokból. Sokszor kellett megalázkodva kérnie a gögös csépai nép hanyagsága miatt (Superba Csepsiura negligentia), akik a plébánia bekerítésében és más hozzátartozó munkákban nem akartak a plébánosnak segíteni. Ezért saját költségén készítette el a kerítést, a plébánia ablakait és a nagy kaput.

Látva ennek a fáradságtalan papnak kiváló érdemeit, Zerdahelyi Gábor általános helynök a szolnoki külső esperesi kerület esperesévé nevezte ki. Miután tíz évet töltött Csépan munkában és megpróbáltatások között, kiérdemelte, hogy esperesi beosztásának megtartásával a csongrádi plébániára helyezték át.

Az 1825. évi püspöki látogatás jegyzőkönyve tartalmazza a templomszentelési okmány másolatát:

„Anno 1798. 27. Maji, Ego Gabriel Zerdahelyi Eppus Titopolitanus consecravi Ecclesiam, et Altare hoc in honorem S. Jacobi Majoris Apostoli, et Reliquias SS. MM Fortunati, Felicis, et Concordii in eo inclusi, et singulis fidelibus hodie in unum annum, et in Anniversario Consecrationis die, eandem visitantibus 40 dies de vera Indulgentia concessi.” (= Én Zerdahelyi Gábor titopolisi püspök 1798. május 27-én fölszenteltem ezt az idősebb Szent Jakab apostol tiszteletére készült templomot és főoltárt, az oltárkőbe zárt Szent Fortunatus, Félix és Concordius vértanú ereklyékkel együtt, és negyven napi búcsút engedélyeztem azoknak a híveknek, akik egy éven belül bármelyik napon, vagy a szentelés évfordulóján meglátogatják.)

VII. Pius Pápa 1800. október 11-én teljes búcsút engedélyezett azoknak, akik a csépai templomban Szent Jakab apostol ünnepét követő vasárnapon, a Szeplőtelen Fogantatás ünnepén, vagy húsvét után III. vasárnapon szentgyónáshoz és szentáldozáshoz járulnak, s a keresztény fejedelmek egyetértéséért, az eretnkségek megszűnéséért, s az Anyaszentegyház fölmagasztalásáért imádkoznak.

A TEMPLOM ÉPÍTÉSE UTÁNI ÉVEK

Az 1825.évi püspöki látogatás jegyzőkönyve
és az irattár alapján

A Mátyus János elhelyezésével megüresedett csépai plébániát Csiky Tamás kecskeméti káplán nyerte el 1802-ben. Az ő plébánossága idején a kórus új, jóhangú, nyolc hangváltozatú orgonával gyarapodott a hívek adományai-ból és a plébános gondosságából. Látva továbbá, hogy a község használha-tó iskolával – saját kárára – nem rendelkezik, a gyermekek tanítása és neve-lése elhanyagolt, a szükséges tanítás és nevelés megvalósítása érdekében a helység vezetőit rábírta, hogy olyan-amilyen iskolát és kántorlakást építse-nek. (Ezek 1825-ben fönnálltak, de elhanyagolt állapotban.) – Miközben a templom gyarapítására és a hívek üdvösségére sok hasonló dolgot megva-lósított, tüdőbajba esett, s a betegséggel majdnem egy évig küzdve végül az Egyház szentségeivel megerősítve, Isten akaratában megnyugodva, 55 éves korában 1805. október 6-án visszadta lelkét Teremtőjének.

Csiky Tamás halála után Láboss János következett a csépai plébánián, aki mindszenti káplánságból lett idehelyezve.

Ő mihelyt a plébániára érkezett, élénk színekkel ecsetelve a templom és plébánia elhanyagolt és elviselhetetlen állapotát, az akkori általános hely-nökhöz, Bodonyi Sándorhoz fordult, hogy egyházmegyei alapítványból tá-mogatást nyerjen. Mivel azonban akkor nem kapott semmiféle támogatást, a templom és plébánia javítását jobb időre hagyva, arra fordította törekvé-sét, hogy ami leginkább szükséges és megvalósítható, azt elérje. Így először a temetőt megnagyobbította, bekeríttette, jótévedőkkel keresztet állíttatott a temetőben és a templom mellett, s fölszentelésükről gondoskodott. Közben nem szűnt meg kérésekkel sürgetni a püspöki irodát, hogy a templom és plébánia részére támogatást kapjon, s az így végre elnyert összeggel, mint biztos alappal, kijavíttatta és megtisztíttatta a templomot és a plébániát. De akkor a sekrestyében ismeretlen okból tűz ütött ki, s a templomi ruhák és fölszerelések elpusztultak, részben az egyház pénztárából, részben hívei adományai-ból és környékbeli jótévedők ajándékaiból új ruhákat szerzett be.

Végül belefáradva a nyomorúságokba, amelyekkel – mint összes elődei ezen a nehéz állomáshelyen – nyolc éven át küzdött, biztosítva a fölvételt és elnyerve az elbocsátást, a nagyváradi egyházmegyébe költözött 1813-ban.

Helyére még abban az évben Szabó Mihály anyási adminisztrátor lett kinevezve és beiktatva csépai plébánia vezetésére.

Csépa község közbirtokossága 1816. január 21-én írásbeli panaszt tett ellene a püspöknél. A levél így kezdődött:

„Méltóságos Püspök! Nékünk igen kegyes Fő Lelki Pásztor Urunk! Nem kevés fájdalommal, s lelki elkeseredéssel keintelenítettünk Méltóságodnak elő terjesztenünk azt, miképpen Tiszt. Szabó Mihály Helybéli Plébános Úr kevéssel lett közünkben jövetele s Egyházi szokott bé-iktatása után kivetkezőn azon jámbor, szelid és...”

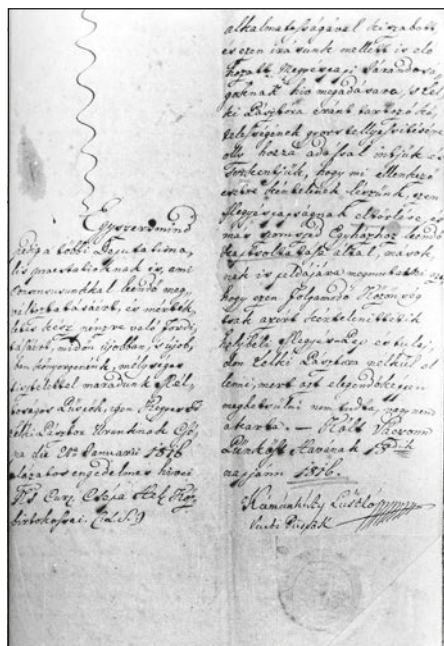
Kámánházy László püspök elutasította a följelentést, s panaszt tevő levélre adott válaszát így fejezte be:

„Mint hogy Fő-Pásztori Hivatalunk megkívánná azt, hogy a mi Tisztelendő Atyánkfiáinknak, segéd társainknak, a Krisztus nyájja mellett felvigyázó Megyés Papjainknak Nyomorúságos ügyöket pártfogásunk alá vegyük; ez úttal egyszersmind a folyamodó Nemes Közönséget a Kanonika Visitationak alkalmatosságával kiszabott, és ezen írásunk mellett is előhozott megyéspapi járandóságoknak hív megadására, s lelki pásztora eránt tartozó kötelességének gyors teljesítésére oly hozzáadással intjük és serkentjük, hogy mi ellenkező esetre kéntelenek löszünk ezen Megyéspap-ságnak eltörlése, és más szomszéd Egyházhoz leendő kaptoltatása által,

másoknak is példájára megmutatni azt, hogy ezen folyamodó Közönség csak azért kéntelenítettik helybéli Megyés-pap és tulajdon Lelki Pásztora nélkül el lenni, Mert azt elegendőképpen megbetsülni nem tudta, vagy nem akarta. – Kőlt Váczon Pünkösd Havának 18-dik napján. 1816. Kámánházy László váci Püspök.” (10. kép)

Szabó Mihály, miután tíz évet ezerféle megpróbáltatás között sok nyomorúságban szerencsétlenül küszködve eltöltött, s akaratán kívül olyan szerződésekké került, amelyeket nem tudott teljesíteni, gondnokság alá került, s elmozdították plébániájáról 1822-ben (megtartva a visszatérés jogát).

Helyére Tittler Perenc abonyi káplán került, ő azonban nyolc hónap elteltével a megüresedett algyői javadalmat kapta meg. Végül

10. kép: Kámánházy László püspök levelének részlete, 1816.

Pál András szentesi káplán lett kinevezve csépai adminisztrátorrá. Ő mind lelkieken, mind anyagiakban eléggé nehéz viszonyok között vezette a plébániát. Adminisztrátorsága idején mind a romladozó templom, mind a plébánia tetőzete és zsindelezése meg lett javítva Nádasdy Ferenc püspök nagylelkű adományából. A megmaradt anyagokból pedig elkészült a plébánia kert és udvar rendes kerítése, amely mindezekig hiányzott. A kerítés Szántó Ádám gondoskodásából és közreműködésével készült el.

Pál András adminisztrátorsága idején a csépai plébánián Nádasdy Ferenc püspök kanonika vizitációt tartott. A látogatás jegyzőkönyve fontos adatokat szolgáltat a Molnár Mihályt követő plébánosok működéséről, a templom és plébánia építéséről, állapotáról.

Ebben az időben a csépai plébániához tartozott: Tisza Ugh, Tisza Sas, Istvánháza, Kósa, Szelevény, Vadaskert, Kelen pusztja. Ezek közül csak Tiszaugon volt egy kápolna, amelyben Bodonyi Sándor általános helynök (belgrádi és samandriai főszentelt püspök) 1808. június 22-én kelt engedélyével vásár- és ünnepnapokon misézhettek.

A csépai templomnak egyéb felszerelések mellett három harangja volt. A legnagyobb (310,5 font) Kámánházy László püspök emlékére, Szent Jakab apostol tiszteletére. A másik (209 font) a Boldogságos Szűz Mária tiszteletére, a harmadik (75 font) Szent József tiszteletére szentelve.

Pál Endrét 1826-ban Ladányi István követte, aki Izsákról jött Cséparra. Itteni plébánosága idején 1827. november 7-én a község előjárósága kötelezettséget vállalt, hogy a nemes helység és Ladányi István esperes plébános között az iskola és plébánia kert miatt támadt villongás örökös megszüntetésére Kiss Ferenc lebontott házának helyéből kiegészíti a plébánia kertjét. A község a kerítés fenntartására is kötelezettséget vállalt.

A megállapodást tartalmazó iratot a község előjárói, a plébános nevében pedig Dr. Müller Mihály adminisztrátor írta alá. (11. kép)

11. kép: Müller Mihály plébániai kormányzó (adminisztrátor) 1826-1827

Ladányi István mint kerületi esperes 1828. január 16-án Csépan elhunyt. Mikschy Mihály követte őt Alpárról a csépai plébánián. Egy évet töltött itt, nyugdíjba vonult, s Csongrádon élt 1837. július 18-án bekövetkezett haláláig. Gyürki Atanáz követte őt 1829. június 1-én.

Gyürki Atanáz feljegyzései

A Simony István írásával megszakadt plébánia történet 1830-ban Gyürki Atanáz feljegyzéseivel folytatódik, és a következőket tartalmazza:

Az Egyház legfőbb pásztora, VIII. Pius, hetévi betegségtől megpróbálva 1830. november 30-án az égbe költözött, hogy elnyerje jótettei jutalmát.

1830. október 8-án összegyűlt a pozsonyi országgyűlés, amelyen Ferdinánd császárt a Karok és Rendek ujjongása közben ünnepélyesen királlyá koronázták. Az országgyűlés ünnepei október 18-án fejeződtek be.

1831-ben kegyetlen kolerajárvány pusztította Magyarország virágzó vidékeit. A járvány elérte Csépat is. Első jelei július 9-én mutatkoztak, és hat héten át növekedett a járvány okozta halandóság, amint a plébánia halotti anyakönyve mutatja. Abban az évben 356 volt a halottak száma Csépan. A végtelenül jó és hatalmas Isten kegyesen óvjon meg minket és az utókort ilyen nagy csapástól. („Deus Optimus, Maximus nos et omnes posteros a tanto malo clementer liberet.”)

1831. február 2-án Főtisztelendő Capellai Bertalan bíborost, aki Bellunóban, 1765. szeptember 18-án született, a bíboros atyák szavazataikkal pápává választották. Ő XVI. Gergely néven kezdte meg az Egyház kormányzását.

1831-ben Gyürki Atanáz gondoskodásából öt ablak és két szárnyasajtó készült a plébánián.

1831-ben egy nemes ifjú. Horpácsy Mátyás tíz forintot adományozott díszes talpas feszület vásárlására.

1831-ben az istentisztelet előmozdítására én a hívek áhítatának fokozására Kasza András csengőt adományozott a főoltárhoz. (12. kép)

Cziny József följegyzései

1832. április 4-én Gyürki Atanázt áthelyezték a nándori plébániára. A csépai plébániát adminisztrátorként Cziny József nyerte el, aki május 1-én érkezett ide. Mind a plébániát, mind a templomot elhanyagolt állapotban találta. („Inveniens parochiam in nimia desolatione sicut et Ecclesiam.”)

A Csépa név a csíp szóból származik, következésképpen nem Csépának, hanem Csipának kell nevezni. (Az első anyakönyvi bejegyzések így is írják, s az 1766-ból származó községi pecsét így tünteti fel.)

Gyurki Atanáz főleg azért különbözött össze a csépaiakkal, mivel a nemesek kötelezettségeik teljesítését szinte teljesen elhanyagolták. Példát hagyott hátra a későbbi parochusoknak, hogy ne legyenek Csépán senkihez bizalommal, kerüljék a gyarláság látszatát, nehogy igazságuk mellett is elítéljék őket. Ebben az időben a plébános legfőbb ellensége idős Szántó Ádám volt, aki a többi nemeseknek is azt sugallta, hogy ne teljesítsék kötelezettségeiket. Emiatt a plébános nevezettnek elhunyt fiát nem temette el. Ezért a plébános ellen följelentés és vizsgálat indult.

„Athanasius Gyürki nimium disconvenit cum Csipensibus eo, quod lecticales praestationes nobiles fere penitus neglexerint. Exemplum reliquit posteris parochis, ne quid nimis familiares sint in Csipa, ne crimine effingantur prodanturque pro veris. Maximus inimicus fuit Parochi hoc terapore Ádám Szántó senex, qui et ceteris nobilibus suasit ne lecticalia solvant illo tempore (contra Visitationem Canonicara):

Propter hoc filium ejas mortuam etiam Parochus insepultum reliquit.”

Az említett 1832. év július 15-én, vasárnapi napon áldotta meg az új, – a község fennállása óta immár negyedik – temetőt Schidlik Mihály cibakházi plébános, a szolnoki kerület esperese a nagy számmal összesereglett nép jelenlétében.

Az első csépai temető a templom körül terült el, ahol most a tanító lakás és a plébánia kertje van. A második keletre, a szelevényi út mellett volt, a harmadik a falun kívül a templomtól északra, a cibakházi út mellett. A negyedik, az újonnan megáldott a harmadikhoz csatlakozik, attól keletre. Az új temetőben elsőnek egy másfél éves gyermeket temettek el, Káré Józsefet, Káré János fiát, a temető keleti sarkában.

1833. A csépaiak megszokott rosszindulata („Consueta Malignitas Cspaiensium”) megmutatkozott abban, hogy a plébánost hamisan bevádolták, de családrágásuk a vizsgálat folyamán kiderült, mint Czucz Andrásé

és Várkonyi Jánosé is. Ebben az évben kerítették be a plébániát, a szimmetria kedvéért a keleti részen az udvarhoz adva Kiss Ferenc házának helyét.

1834. A templomot teljes egészében renoválták az egyházmegye költségén. Nádasdy Ferenc püspök 900 forintot adományozott, ehhez az egyház-község pénztára 30 forintot adott.

Február hónapban a plébánia udvarán kutat ástak, amelynek hiánya a plébánia építése óta kifejezhetetlen kellemetlenséget jelentett.

13. kép: Csépa pecsétje 1835.

Renoválták a plébániát is. A főbejárat előtti három oszlopra rossz gerendákat tettek, mivel a jókat Czucz András ellopta és magánál visszatartotta.

1835. március 27-én Schidlik Mihály cibakházi plébános fölszentelte a templom melletti új keresztet, amely a plébánia főkapujával szemben áll, s nemes Áchim István költségén készült.

Ugyanakkor Lendvay Pál helybeli kántor feszületet ajándékozott a tabernákulumra. (13. kép)

Április 16-ra elkészült a plébaniakert tartós főkapuja.

Cziny József plébános a pozsonyi országgyűlésen tartózkodó Nádasdy Ferenc püspök távollétében a helynöki hivatalhoz fordult támogatásért, hivatkozva arra, hogy a csépai hívek a legrosszabbul fizetik a plébániai járandóságukat.

A Pozsonyból Vácra visszatérő kegyelmes püspök úrtól a következő kegyes határozat érkezett: 150 forintot kiutalt, amelyből ötvenet a plébános saját szükségleteinek fedezésére fordíthat, 100 forintért pedig a plébánia részére vásároljon boroshordókat. Az adminisztrátort utasítja, hogy erről a plébánia történetében készítsen följegyzést. A püspöki leirat 1835. április 14-én kelt.

„Quem Deus benedicat, conservetque incolumem diu, quo voto Sacrum sollemne in Sabbato Sancto oblatum est Deo, in gratiarum actionem.”

Isten óvja meg őt és őrizze meg sokáig, hálából ezért lett följajánlva a nagyszombati ünnepi mise. – Ez Cziny József utolsó bejegyzése.

Rosemberszky József ideje (1836-39)

Miután Cziny József – ő tudja mi okból – Apostagra távozott, 1836. szeptember 1-én Rosemberszky József szentesi káplán nyerte el a plébániát. Azt olyan elhanyagolt állapotban találta, hogy – mint írja – nem talált helyet hová fejét lehajtsa. Amikor a plébániát meglátta, így kiáltott fel: Ilyen volt Trója, amikor elesett! („Haec facies Trojae dum caperetur erat!”)

Panaszkodó és segélykérő levelet írt a püspöknek. A püspök a panaszt Heves vármegye egri gyűléséhez továbbította; jelezve, hogy: „Csépa Helysége lakossai az egyházi tartozások lerovásában minden egyházi intézkedések ellen is késedelmessek.”

Heves vármegye gyűlése 1837. jan. 30-án a következő határozatot hozta:

„Járásbeli szolgabíró Halassy József úrnak meghagyatik, hogy Csépa Helységét az egyházi tartozások pontos fizetésére szólítsa fel.”

A szolgabíró utasítását Rosemberszky József plébános a községháza udvarán összegyűlt népnek felolvasta, kérte és buzdította őket tartozásaik teljesítésére. Senki sem volt, aki ezalatt tiszteletlenséget tanúsított volna, sőt egyöntetűen elismerték, hogy ilyen figyelmeztetést már korábban megérdemeltek.

1837-ben a kerítés hibáit kijavították, s elhatározták új istálló építését. A falakat fölépítették, de a tetőt nem tudták elkészíteni. A püspöktől akartak támogatást kérni. A plébános célszerűbbnek látta, hogy ne ő, hanem a közbirtokosság írjon levelet a püspöknek. A levél némi huzavona után elkészült, s a következőképpen szólt:

„Nagy méltóságú Gróf, és Püspök Úr!

Méltán el pirulunk ugyan, amidőn valamely kötelességünk hejánosságáról vádoltatunk, és figyelmeztetünk, de még jobban fájhat érzékeny szívünknek, ha az Anya sz. egyház eránti hidegségünkért kelletik szemre hányással lakolnunk – mert hiszen! ekkor szerénytelenségünket is, Vallástalanságunkat is be bizonyítva érezzük. – Egy ilyen szerencsétlenség érte azonban NS Közönségünket a most folyó évnek napjain, amidőn a helybeli Plébános Úr, Háza körül való szükségére nyitotta volna szemeinket, s mi saját tapasztalásunkkal is meggyőződünk volt szenvedésiről. Láttuk udvara kerítésének pusztulni siető karát. Láttuk Istállójának egész a földig leromlott állapotját, s mind ezeket csak azért kell vala látnunk, mert kötelességünknek az igazgatásban és gondviselésben, annak

idején megfelelni el nem indultunk! Mentségül ugyan fel adhatnánk Excellenzíádnak, hogy az ekkorig való Pap Urakban, a Parochiális Épületek eránt még nagyobb gondatlanságot láttunk; (sőt talán ha rendszeresen meg kerestettünk volna tőlük, mindeneket más alakban sejteneinek szemeink:) most azonban, ügyesebb Papunk akadván, értelmessen meg győződünk benne, hogy ha nem gyámolítottat valami, pusztulnia kell végtére! – Ugyan ezért: nyakra főre hozzá fogtunk tisztünkhez, s ami csak igazítani való vala a Parochián, mindent helyre állattunk. A kerítést, egész kiterjedésében meg javítottuk, s az el pusztult istálló mellett egy új épületnek falait egész derekassan fel emeltük, csak hogy Excellenzíádnak kedveskedhessünk, s helybéli Pásztorunk Szükségein könnyebbíthessünk. – De fájdalom! bár mely szent hévvel sietnénk is Papunk pártolásában kötelességünk szavára hallgatni, a mostani siralmas Esztendő azonban felfüggeszti szíves törekvésünket! A szegény Nép kenyértelen szédél mellettünk, s a Közönség Kasszája egy fillérig ki merítve fekszik szemeinknél!

Se a kéregetés uttyán tehát, se tehetségünknel fogva Fát és fedezetet az újonnan fel állott épületre nem teremthetünk. – Ugyan ezért: Kéz csókolvá esedezünk Excellenzíádnak, méltóztasson szívében meg esni rajtunk, s az említett Istállóra fedelet tétetni Kegyelmes Resolutiojánál fogva ne terheltesen. – Minden ellenkező irányban fog folyni ezentúl nálunk, s mi napról napra nevedekni fogunk Anyaszentegyházunk eránti buzgóságunkban; sőt nemesi szavunkra ígérjük, hogy valamint jelenleg Excellenzíádnak kegyelme által vigasztaltatik meg Lelki Pásztorunk, úgy a jövőendő időben, amennyire tőlünk ki telhetik és a környül állások meg engedik, tulajdon szívességünkkel iparkodunk meg vigasztalni őtet. – Kik egyéb eránt, kegyelmes resolutioját fiúi bizalommal várván Excellenzíádnak, Nagy Kegyességébe, s Fő Pásztori oltalma alá alázatosan ajánlottak maradunk Csépán 27 Május 837. évben,

Excellenzíádnak

alázatos szolgálai és engedelmes hívei NS Tarcsányi József ord. hadnagy és az egész Közbirtokosság.”

A levelet a plébános május 28-án, a félegyházi bérnálás alkalmával juttatta el a püspöknek, aki a kérést teljesítette, s 338 forint 59 krajcárt adott az istálló építésére.

Mivel az ebédlő nagyon hideg volt, téli ablakokat készítettek rá.

A plébániai könyvtár őrzésére 13 forintért a célnak megfelelő szekrényt készítettek.

Miközben a plébánia gondjai ennyire lefoglalták, nem kerülte el Rosemberszky József figyelmét, miszerint a következő kanonika vizitáció alkalmával rendezni kellene – ami más községekben gyakorlat, – hogy a plébánia földjén a lakosság ingyen végezze el az aratást. Addig buzdítottam a csépaiakat, – írja följegyzéseiben, – míg a plébániai földek szántását és aratását elvállalták. – „De íme! Dicsőség helyett szégyent, haszon helyett kárt vallottam. Alighogy az első napon néhány zsellér (a nemesek ugyanis a világért sem mentek volna ki) egy-két négyszögölet learatott, hazament. A következő napokon sem haladt a munka. Aratásom, – amely a legnagyobb lustaságot beleszámítva is – három nap alatt elvégezhető lett volna, három hétig tartott, a mag elhullott, földjeim termése elveszett. Így hát példát hagyok neked, kedves utódom! Ne sürgesd az ingyen aratást, vagy ha netán önként felajánlanák, nehogy elfogadd.

Ne hogy ne csupán a gazdasággal törődjek, egész életsorsomra kitérek, hogy azt megismerhesd, kedves olvasóm. Nagyon siettem, hogy 16 évi káplánság után elfoglaljam a javadalmat, de nem találtam abban semmi örömet. Nagyon keservesen tapasztaltam meg, hogy a csépai nemesek semmi tiszteletet nem adnak papjuknak, sőt arra törekszenek, hogy tönkre tegyék. Szokásuk volt, hogy korán reggel vagy késő este, sőt éjszaka menjenek be a nagykapun, néha céltalanul, máskor lopási szándékkal keressék fel a plébánost, hogy neki kellemetlenséget és bosszúságot okozzanak.

Szegény Cziny elődöm! Milyen szomorú voltál mindig. – Én mindjárt ideérkezésem után gátat vettem ennek a gőgös szokásnak. Megcsináltattam a nagykaput, hogy be lehessen zárni. Ez egyeseknek nem tetszett és a harangozót hívták, hogy nyisson nekik kaput, s kétszer háromszor csak bejöttek a plébániára. Ne ezért a harangozót alaposan megdorgáltam, s többé nem merte őket beengedni, s így mentve voltam a csépaiak látogatásától. Szokás volt azelőtt csapatosan jönni a plébániára, pipázva füsttel és lár-mával megtölteni a házat, s nyugtalanítani a plébánost. Először kénytelen voltam ezt elviselni, később azonban megszüntettem.

Ezer plébániát számoljon bár szerencsétlen egyházmegyénk, ilyen szörnyű embereket sehol sem találni, mint a csépaiak. Ne hidd, hogy eltúlozom gonoszságukat. Legkevesebbé sem. Vedd figyelembe, hogy 1805-től idejövetelemig ezek vezették a csépai plébániát: Láboss János, Szabó Mihály, Tittler Ferenc, Pál András, Ladányi István, Müller Mihály, Mikschy Mihály, Gyürki Atanáz, Cziny József, mialatt Czibakon egyetlen lelkipásztor, Schidlik Mihály úr tartózkodott.”

„Centum decem Parochias numerat vasta Dioecesis nostra, sed talia hominum monstra nullibi reperire est, quam sint Csepenses homines. Nec persuaderis, forte exaggerare me impietatem eorum. Minime, adverte saltem quod ab anno 1805 usque tempus adventus mei hi rexerint ovile Csepense: Joannes Láboss, Michael Szabó, Franciscus Tittler, Andreas Pál, Stephanus Ladányi, Michael Müller, Michael Mikschy, Athanasius Gyürki, Josephus Cziny, ubi toto hoc tempore in Czibak unicus pastor, Iominus Michael Schidlik delituit.”

1836. december 30-án meghalt Kasza András csépai közbirtokos. A plébániához közeli házáat végrendeletileg az egyházra hagyta azzal a meghagyással, hogy adják el, árából 600 forintot küldjenek Vádra kegyes misealapítványra, s évenként két énekes misét mondjanak lelki üdvéért, 600 forintot pedig toronyóra készítésére fordítsanak. Rosemerszky József a misealapítvány összegét Vádra küldte, a további 600 forintot pedig a püspök rendelkezése ellenére a község pénztárában helyezte el.

1837. július 19. és 21-e között Csépán tartották a Heves megyei törvénykezési napokat. „Szörnyű feljelentések történtek a csépai urak vétkeiről és gaztetteiről. – Az ítélszék semmit sem intézve távozott a községből.”

A következő év május 30-án ugyancsak tartottak törvénykezést, az előbbi évihez hasonló eredménnyel. És Csépa továbbra is megtartotta régi hírnevét, s mint azelőtt, ezután is réme lett a környékbeli jobb érzésű embereknek. Kifejezhetetlen a csépaiak gonoszsága. Első plébánosuk: Cetto Ferenc ezt írta az 1757. év elé a keresztek anyakönyvébe: „Ez a jubileumi év annyi szomorúság után bárcsak több vigaszt hozna Cetto Ferenc Gáspár káplánnak a csépai számkivetésben.”

(HIC IubILaeUs AnnUs forsItan post tot trIstitla IUCUndI-
ora soLatla In exILIo reLegato CIpalensI CapeLLano FranCIs-
Co Gasparo Cetto annUnCiet.)

Semmi jót nem jegyzett fel a csépaiakról, s én úgy hiszem, hogy az utolsó csépai lelkipásztor sem jegyezhet fel vigasztalóbbat ezekről az emberekről.

Rosemerszky József hosszasan panaszkodik az 1858-as tél borzalmairól, majd közli az istállóépítés költségeiről készült kimutatást.

Főtisztelendő Láboss János úr, aki egyre gyakrabban megfordult csépai birtokán, a csépai templom nyomorúságától és azt feltáró panaszaitól indítva, mivel semmilyen palást nem volt, s hogy két pap számára legalább egy kehely lenne, Pesten egy szép palástot, kelyhet és paténát készíttetett. Nagylelkűségének emlékére jegyzem fel ezeken a lapokon.

Beniczky Móricz följegyzései (1839-1852)

Tisztelendő Rosemerszky József eddigi csépai plébános önként lemondván, káplánnak ment Hatvanba, s Főtisztelendő gróf Nádasdy Ferenc váci püspök 1839. augusztus 1-én beniczei és micsinyei Beniczky Móriczot nevezte ki csépai plébánossá. Ő tizenöt évig volt káplán, ebből 9 évet Hódmezővásárhelyen töltött. A plébánosi beiktatást Vácott nyerte augusztus 29-én Toppler György általános helynöktől, a székeskáptalan olvasókanonokjától, s kezébe tette le a hivatali esküt, majd hosszas huzavona után 1839. szeptember 19-én végre minden vagyonkájával megérkezett.

Mindjárt megérkezésem után Láboss János fő tisztelendő úr, a nagyváradi egyházmegyében esperes, egykori csépai plébános egy albát és négy vállkendőt adott a templomnak, majd a templom közepére egy szép függő lámpát készíttetett. Sőt ezzel meg nem elégedve néhány hét múlva két miseruhát – egy színeset és feketét – ajándékozott a templomnak, tehát méltán nevezhetjük őt az elhagyatott csépai templom Atyjának.

Kegyes Olvasó és Utódom! A magyar nyelv diplomáciára való emelése – ezen plébániai ház történetét is magyarul parancsoltatja vélem írni, amit is a legnagyobb készséggel teljesítvén ezennel folytatni törekedem.

Én, amint feljebb láthatod, (1)839-ik év augusztusában jöttem Csépara, a nyomorúságok és minden kigondolható gonoszságok helyére, 15 évi mostoha segédi pályám után plébánosnak, – magamnak a legjobbakat jövendölvén, ami talán nem is lett volna olyan kedvetlenítő, ha sokszor az előre nem látott körülmények aztat olyanokká nem teendik. Ugyanis mindjárt az említett (1)839-ik év novemberében itt talált kántorom Lendvay Pál meghalálózván – egy Isten káromló, szentségtörő, tolvaj – és a jó Isten tudja mily gonoszságokkal rakva nem lévő egyén, Skultéty József akaratom ellen hasonló társaitól Kántornak el választatott. – Kit én azonban soha annak el nem ismervén, bár sok küzdéseim után, a csépai gonoszoknak piszkálódásaikra semmit sem ügyelvén, a nemes vármegye végzésénél fogva csakugyan másfél év lefolyása után szerencsésen kicsapattam. Ím, olvasd a nemes vármegye végzését.

„Helyes kifogása lévén a helybeli Tisztelendő Plébános Úrnak a be panaszlott kántor ellen, jelentést tévő Fejér Lajos szolgabíró úr ötet azonnal hivatalától mozdítsa el, és helyette a régi bevett és divatozott szokás szerint más alkalmas kántort választasson, megtevéen annak utána a végbe viendőkről hivatalos tudósítását.”

Kedves Utódom! Ha nem sajnálnalak, és ki utánam jövendesz, jeremiáákat akarnék írni a kihíresztelt csépai nyers tömegről, azt mondanám: hogy ez egy tudatlan, büszke, – nemes nemtelen, goromba, alávaló – minden törvényteleniségekre kész fajzat, melyet ha a templomban szemlélsz, azt gondolnád, hogy a legistenfélőbb, – kilépvén azonban onnan a templom küszöbén, mintha ott sem lett volna, már törvénytelenkedni láthatod.

Itt, keveset kivéve, tiszta embert lámpással is hiába keresendesz. A tiszta erkölcsök számkiűzetvék, a fellátás a divat, bár csak fél vékás földje legyen is, már mint született koldus földesúrral, – számársággal vegyített gőgje miatt boldogulnod emberi erőt felül haladó munka. Férje és asszonya egyformán hajlandó minden ok nélkül is megrágalmazni. Arra emlékeztetlek azonban, Kedves Utódom, hogy amikor e sorokat írom, semmi indulat, kevesebbé előítélet nem dúlja keblemet, mert már 6-ik éve, hogy a püspöki kegyes parancsnak engedve itt sanyargok. Sanyargok, mondom, mert erős lábra és olyan állapotba helyzeni magamat, hogy a vádlásra kész csépaiak rajtam ki ne foghassanak, csak azzal tehettem szert, hogy nemtelen ti-vornyáikban soha részt nem vettem, házaikat kerültem, az utcán azonban barátságot mutatván – hivatalomban a lehetőségig pontosan eljártam – és ebben magamnak szabályokat tétetni nem engedtem. – Szükség erős állásba helyeződni, különben rajtad igen könnyen kifognak. Experto Crede! (=A tapasztaltnak higgy!) – Azonban a maguk tapasztalása eléggé meg fogja mutatni jegyzésem elferdíthetetlen igazságát.

1840-ik év november havában néhai K.T. Láboss János egykori csépai plébános, végtére a nagyvárad megyében endrődi plébános és azon kerület esperese, ő tudván mi okoknál indítatva lemondott ebbéli állomásáról, Csépára költözött az általa zálogba bírt javaiba nyugalomban elvárando az elköltözés pontját, és csakugyan a reá következő év október 26-án e nyomorúságokkal dús életet – az örökkévalóval, mint példás pap, fel is cserélni kéntelenített. El lehet a boldogultról mondani, hogy a néki adatott girákkal Isten akarátja szerint gazdálkodott, – mert jóllehet ő azon célokat, melyeket elérni talán erőlködve is törekedett, nem futhatta végig – de végrendeletében, melynek hitelesített mását a templom archivumában a hozzá tartozandó irományokkal együtt meg találandod, önn bűnös lelkéről – és a szegénység terhe alatt nyögő csépai templomról igen keresztényi módon rendelkezett. – Legyenek áldottak porai!!! (14. kép)

Ugyan az említett boldogult Plébános és alesperes Úrnak bőkezűségéből szinte holta után való évben építtetett a templom háta megett álló Sz. János kápolnája, amely csakugyan 1845-ik év május 14-én azaz húsvét után való 4-ik vasárnap a csépai hívek számtalan sokasága előtt Szolnok Egyház-Kerületi alesperes, Ns. Schidlik Mihály cibakházi plébános úr által felszenteltetett – a helybeli plébános célirányos beszédet tartván. Ezen

14. kép: Régi sírkövek a) Láboss János plébános, 1840.
b) Faragó József siremléke, 1836., a legrégibb sírkő a csépai temetőben

kápolnára 50 forintokat küldött a boldogult alapító N.T. Láboss János úr a helybeli plébános által az Ájtatos Alapítványok Fő Tiszt. kezelőjéhez kamat végett. – A nyugtátványt a templom tárában fellelheted. Valamint az örökös misékről szólót is.

A sertés ólat alapjaiból e sorok írója építtette 1844-ik évben. – A régi kutat idősb Rády István akkori hadnagy 1845-ik év június havában újra felrova, és a régi kerek helyett én gémesre vétetni célszerűbbnek találtam.

A templom tornya egészen újonnan, teteje pedig csak kifoldoztatván, valamint kívül-belül kimeszeltetett, nem különben új haranglábak készíttetek az 1846-ik év tavaszának kezdetével. – Szinte ezúttal a parochiális épület újdonna fedetett, kéményei kijavítottak, a padlás jó vastagon ki tapasztatott, a folyosó, mely 7 oszlopokon áll, ugyanekkor keletkezett, az ablakok egészen új kellékekkel láttattak el, illően festetődven a zsalugáterek és a téli ablakok is, az ebédlő, melyből a régi zöld kályha kivettetett, új sár kemencével és padolattal javíttatott.

Ugyanezen 1846-ik év május hó 13-án a parochiális nagy kert mellett létező kereszt, melyet T. Czucz András bíró és közbirtokos Úr készíttetett, az újdonna kijelölt és körülárkolt temetővel együtt N. T. Schidlik Mihály kerületi alesperes és cibakházi plébános úr által felszenteltetvén, mind a kettőnek célját egyházi beszédében kifejtette a helybeli plébános Beniczky Móricz. – Mire nemsokára ugyanis, szinte május hó 26-án itt Csépán, ami még soha ez előtt nem volt, legalább a most élők emlékezetére, egyházkerületi gyűlés tartatott, a szent beszédet F.T. Bánó Imre ekkori segéd lelkész úr szavalván el.

A régi fekete pluviálé (temető palást) igen elavulván, a helybeli plébános káptalan helyettesi engedményénél fogva újat szerzett a templom pénztárából, valamint egy igen csinos pixist is, melyben a betegekhez az Úr Szentséges Teste és az utolsó kenet szent olaja vitetik. (15. kép)

Amit a csépaiak régen óhajtottak, csakugyan megtörtént! Ugyanis néhai NS Kasza András végrendeletileg 600 forintokat az újonnan készítendő torony órára hagyván, minekutána az említett 600 forintok egynéhány évekig kamatra kint lévén annyira gyümölcsöznének, hogy a megkívántató 1000 forintok kikerülnének, 1847-dik év április hó 14-én tökéletesen el is készült az, és ezen a napon 11 órakor emlékeztete verésével mindnyájunkat arra, hogy valamint az idő múlik, úgy az ember élete is múlandó. – Az említett órát Krenczer Mihály szolnoki művész készítette NS Sárközy János hadnagyságában. Ugyan ennek idejében javíttatott ki a templom és a parochia is.

A csépai segéd pap fizetése Ófelségének március hó 26-án 1846-ik évben 4676 szám alatt kegyes határozata következtében 100 pengő forintokban határoztatott meg, az erről szóló káptalan helyettesi levél az irattárban található meg.

Horváth István kora

Beniczey és micsinyei Beniczky Móricz, miután tizenkét évig vezette a csépai egyházat, 1851. november 9-én, a haldoklók szentségeit Bajnóczy Sándor káplán kezéből fölvéve, 50 éves korában hosszas betegség után elhunyt.

A plébánia ideiglenes adminisztrátora Boross Károly félegyházi káplán lett. Az újonnan kinevezett, és 1851. december 8-án beiktatott váci püspök, Roskoványi Ágoston 1852. február 17-én Horváth Istvánt, a váci Szt. Miklós plébánia káplánját nevezte ki csépai plébánossá. Ő hivatali esküt 1852. május 8-án szülőhelyén: Csongrádon, a főpásztori látogatást tartó püspök kezébe tette le.

A beiktatás 1852. május 30-án ment végbe.

A plébános megérkezésekor mind a plébániát, mint a templomot a legelhagyatottabb állapotban találta. (Parochus et Ecclesiam et parochiam in statu desolatissimo invenit.) A torony ledúlással fenyegetett. A megrepedt nagyharang szinte zokogó, síró hangot adott. A plébániáról köröskörül lehullott a vakolat, a tető zsindelyezése tönkremenve, a gazdasági épületek düledezőfélben, a kerítés romlásnak indulva. Az új plébános a püspökhöz fordult támogatásért. A püspök a plébánia és a hozzátartozó épületek tartozására 816 forint 16 krajcárt folyósított egyházmegyei pénzekből, de azzal a feltétellel, hogy a csépai vezetőség írásban megígéri: a püspök adományát nem tekintik kötelezőnek és nem formálnak rá jogot a jövőben, sőt

elismerik, hogy a plébánia és a hozzátartozó épületek karbantartásáról ők kötelesek gondoskodni. Most a szegénység akadályozza őket ebben, de a fölmerülő munkákat és szállításokat most is vállalják.

Ilyen alapon a plébánia és a hozzátartozó épületek renoválása 1852. június 1-re elkészült, július 16-ra pedig az új istálló is teljesen készen állt. Az építkezés költsége 838 forintot tett ki, amelyből 19 forintot a plébános fedezett.

Nemes Gyüre István csépai közbirtokos, Csernus Klára férje végrendeletileg 1503 forint, 54,5 krajcárt hagyott a nagyharang újraöntésére. Fia, Gyüre Pál 1852. június 12-én 1000 forintot át is adott a plébánosnak erre a célra. A nagyharangot Schaud András pesti harangöntő öntötte újra. A keresztre feszített Krisztus, Szűz Mária és Nepomuki Szent János képével díszített, megnagyobbított harang 1852. július 17-re készült el, a következő felirattal:

Eredetemet Csépa nemes Kath. községtől 1827-ben, Jelen
alakomat KS Gyüre István kegyes adományából nyertem
1852-ben. Öntötte Schaud András Pesten.

A községi bíró és jegyző Pestre utaztak, hogy megnézzék az újraöntött harangot, majd vasúton Szolnokra szállíttatták, onnan július 15-én szekéren haza vitették. 1852. július 17-én a püspök, titkárával Sós Józseffel, Schidlík Mihály kerületi esperes, cibakházi plébános és Páter Schaffner Ágoston szolnoki ferences kíséretével d.u. 1/2 5 órakor Csépara érkezett főpásztori látogatásra. A templomban elvégezte az előírt imádságokat, majd a templom ajtaja előtt elhelyezett harangot ünnepélyesen fölszentelte a keresztre feszített Krisztus, a Boldogságos Szűz Mária, Szent Jakab apostol, Szent Anna és Nep. Szent János tiszteletére az egész nép jelenlétében. Ezután a plébániára ment, s kegyesen fogadta a csépai és szelevényi hívek tisztelgő küldöttségét.

Ezalatt a plébános rendelkezésére fölemelték helyére a harangot, s július 18-án fél 8 órakor, amidőn a püspököt ünnepélyesen a templomba kísérték, először szólalt meg kellemes hangon. Így alig harmadév alatt sikerült megvalósítani mindazt, amit megérkezésekor a plébános tíz év alatt sem remélt elérni. A harang Pestre szállítása, újraöntése, megnagyobbítása, visszaszállítása és helyére fölteve 991 forint, 55 krajcár költséget igényelt.

Az említett július 18-án a főpásztor csendes misét mondott a templomban, a plébános prédikációja után megkeresztelte a morvaországi Trebischben született, zsidó származású orvost: Tauszig Lipótot, akit a plébános készített elő. Majd a hívek között végzett vizsgálat után 1200 hívőnek szolgáltatta ki a bérálás szentségét. A szertartások déli 1 óráig tartottak. Azután

a püspök a plébániára ment, ebéd után pedig az iskolába, ahol több mint egy órát töltött, kikérdezte a gyermekeket, s örömmel hallgatta feleleteiket. Majd öt óra után kocsira szállt, s Alpár felé távozott.

Röviddel ezután újabb ünnepségben volt részük a csépai híveknek. Az újonnan kinevezett plébános július 25-én, pünkösöd u[táni] 8. vasárnapon a templom védőszentjének, Szent Jakab apostolnak ünnepén lett ünnepélyesen beiktatva. Az új plébános kérésére a főpásztor engedélyével a beiktatást nem a kerületi esperes, hanem Vásonkői gróf Zichy Hipolit sümegi apát, a váci Szent Miklós templom plébánosa, a Szegények Intézetének előljárója, és a káptalani iskola igazgatója végezte – Hermann József váci kanonok, Divéky László váci káplán, valamint Gecse András monori plébános, Schidlik Mihály cibakházi plébános kerületi esperes, Virter Lajos csongrádi plébános, Bajnóczy Sándor csépai káplán, Czibulka Kristóf csongrádi káplán és nagyszámú hívősereg jelenlétében. Ő tartotta a szentbeszédet és vezette a körmenetet is.

Az 1852. évben Tóth Julianna, Maródi Mátyás özvegye 40 forintos alapítványt tett, hogy azért évente két csendes misét mondjanak (február 16-án és 17-én) férje lelki üdvéért. Ugyanebben az évben NS Gyüre István 80 forintos alapítványt tett, hogy apjának lelki üdvéért halálának évfordulóján (április 16-án) koporsós gyászmisét mondjanak.

Ugyancsak 1852-ben Mészáros István és felesége: Farkas Apollónia, Nagy Pál és felesége: Eszes Erzsébet a kürti Korhány szőlőben keresztet és harangot állíttatott. Ezek megáldását a kerületi esperes végezte 1852. május 3-án, szentbeszédet pedig a plébános tartott az összesereglett hívekhez. Hogy a keresztet a veszedelmektől is megvédjék, az alapítók 20 forintot adományoztak a karbantartásra.

Mivel a templom belseje szomorú képet mutatott, a püspök érkezésére úgy-ahogy rendbehozták. A plébános gyűjtést határozott, annál inkább, mivel az egyház pénztárát 840 forint terhelte tartozásként; az új ablakok készíttetésének díja. A gyűjtés 23 forint 47 krajcárt eredményezett. Ebből a pénzből szőnyeget vásároltak a főoltár lépcsőjére, s vörös bársonyt a trónus bevonására. A Mária Társulat pénztárából 32 forint költségen renoválták a két angyalzsobrot. Gyüre István 40 forintos adományából 26 forintért új miseruhát, 14-ért pedig tömjénezőt és tömjéntartót vásároltak. Zarnócz János özvegye szépen díszített oltárterítőt készített a főoltárra.

Az 1853. év nyarán renoválták a templom tornyát. A keresztet augusztus 31-én d.e. 10 órakor tűzte fel Krizsek Márton ácsmester a nép örömrivalgásától kísérve. A kereszt alatti gömbben a következő iratot helyezték el:

„Az utó kornak emlékül! Ezen csépai rk. sz. Egyháznak tornya a fa művet illetőleg egészen új anyagokból készült a megváltás után 1853.-ik év augusztus és szeptember hónapjaiban. Krisztus Anyasz. Egyházát IX. Pius Őszentsége, Magyarországot I. Ferencz József Őfelsége, a Váci Megyét pedig Roskoványi Ágoston Őméltósága szerencsésen kormányozván. Csépa, és az hozzá tartozó Szelevény, Tisza Ugh és T. Sas fiókegyházak rend szerinti lelkésze n.t. Horváth István, segédlelkész t. Bajnóczy Sándor, helység bírása: Barta János, jegyzője: Ajtay László, tanácsnokai pedig: Kanyó János és Csernus János, rendes tanító:

Vajdovics János, kántor: Takácsy János, egyházfi: Horpácsy István, végre harangozó: Tóth János lévén. A költségek ekép fedeztettek:

- I. Fönt tisztelt váci Püspök Őméltósága a megyei alapból kegyes volt adni 1000, azaz egyezer,
- II. a csépai egyház pénztárából fizettetett 100, azaz egyszáz,
- III. a hívek adakozásából 100, azaz egyszáz – összesen 1200 forint pengő pénzben.

Építette pedig ezen tornyot Cacciari Alajos váci ács mester úr. Feltűzetett a kereszt Krizsek Márton váci ács pallér által 1853. augusztus 31.-én délelőtt 10 órakor.

Utód, ki e sorokat valaha olvasandod, zárd ájtatos imáidba azoknak lelkét, kik e torony építéséhez áldozataikkal járultak. Kelt Csépan, 1853. aug. 30.-án.

Horváth István.”

Az építés érdekessége, hogy a lebontott torony gömbjében talált irat szerint a korábbi javítás 1813-ban történt, Horváth István születésének évében.

1854-ben Schaud András pesti műhelyében újraöntötték a legkisebb harangot.

Még 1853-ban rendezték a plébános sürgetésére a kántortanító javadalmozását, s azt 300 forintban állapították meg, ehhez számítva tanulónként 30 krajcárt. Ezután pályázat útján négy jelentkező közül Vajdovics János szecsői segédtanítót választották meg kántortantónak, s új kántorlakás is épült. Elhatározták a fiú és leányiskola szétválasztását, de ezt csak 1856-ban sikerült megvalósítani.

A szelevényi templom építése

Horváth István plébános Csépára érkezésekor leginkább a szelevényiek sorsa miatt aggódott, mivel ott nem volt iskola, sem templom, a nevelés tekintetében minden eszközt nélkülöztek, ezért erkölcsileg a legromlottabbak voltak („ideoque moraliter erant corruptissimi”). – Ezért először is iskola létesítésére törekedett. A helység vezetőivel és a főpásztorral folytatott megbeszélések alapján az első évben csak a létesítés tervét tudta biztosítani. A Gondviselés pártfogót adott neki néhai Bogyó János szelevényi közbirtokos özvegye szül.: Marton Anna személyében, aki fogadalmat tett, hogy a kicsiny helységben templomot építtet Szent Anna, a Boldogságos Szűz Mária anyja tiszteletére. A püspök 1853. szeptember 24-én kelt 2227. sz. leiratával engedélyezte az építkezést, s a káptalani pénztárból az erre a célra őrzött 1400 forintot kiutalta. A püspöki leirat arról is intézkedett, hogy a szelevényi hívek lelki gondozását a csépai plébános lássa el, s ha az új templom felépül, minden hónap harmadik vasárnapján szentmisét tartson. A szelevényi hívek gondoskodjanak megfelelő oda- és visszaviteléről, javadalmazásáról, s ez utóbbit foglalják szerződésbe.

Vasárnapi Újság 1862. évf. 47. szám, 555. oldal

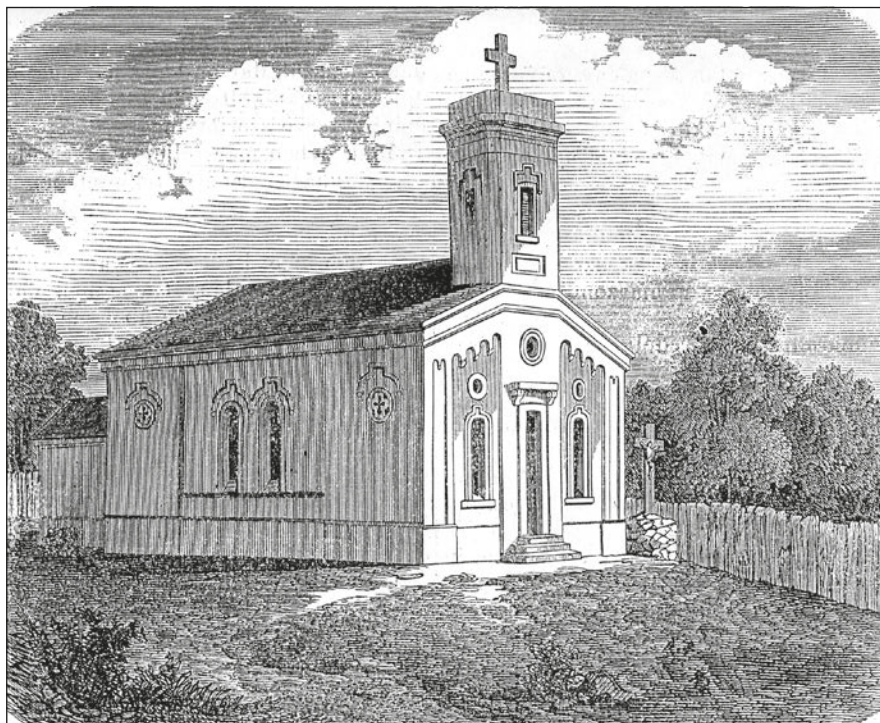
„A szelevényi templom

A vallásos kegyelet hazánkban is számos épületet hozott létre, melyek ugyan – néhány jelesebb kivételével – nem versenyezhetnek a külföld, – az e tekintetben oly gazdag Francia- és Németország nagyszerű építészeti műremekeivel, de itt-ott eléggé csinosak és érdeemesek arra, hogy velők megismerkedjünk.

Ilyen a többek közt a jelen képünkben közlött csinos kis kápolnának inkább, mint templomnak nevezhető építmény is.

Szelevény Hevesmegyének tiszántúli, mondhatni a központtól legtávolabb részén fekszik, Nagykunság tőszomszédságában, Kun-Szent-Mártonhoz félórányira délre, a Tiszától pedig, melynek egy ága hajdan erre folyt, mintegy két óra járásnyira.

Nem régen még pusztá volt, hol eleintén egyedül a Marton nevezetű család lakott mint saját birtokán; de utóbb a család újabb tagjai házasságok által szaporodván, s számos rokoncsaládra oszolva, mind jobban megkedvelték e helyet, mindnyájan itt telepedtek le, s igen csinos falusi lakokat építettek maguknak. Így folytonosan növekedve, lassankint tekintélyes földbirtokossággá, compossesoratussá nőtte ki magát, a csupán osztályos

16. kép: A régi szelevényi templom, a Vasárnapi Újság metszete, 1862.

atyafiakból álló község. Megszaporodván ekképen a lakosság, az 1851-ben bekövetkezett rendszer alatt rendes községgé, faluvá emeltetett, de egyszersmind elkerülhetlen szükségé vált az istenitisztelet rendes gyakorlása végett templomot építeni.

E szükségétől áthatva, itteni földbirtokosnő özvegy Bogyó Jánosné, szül. Marton Anna, jelenleg 84 éves asszonyság, e templom építését saját költségén eszközölte 1854-ben, a midőn a szolnoki építész terve szerint megkezdett az építés, és a reá következő 1855-ik évben már teljesen elkészült s felszenteltetett a kápolna.

Egyházi igazgatás tekintetében a szomszéd csépai anyaegyház és plébániához tartozik, melynek filiáját képezi, s evvel együtt a váci püspökség főhatósága alatt áll.

Nem lehet itt a kegyes alapítóné után a jólelkű adakozók egy valóban ritka példányát meg nem említenünk, ki bár szegény sorsú lévén, mégis a szolgálatából megtakarított minden pénzecskéjét, szülőhelye iránti szeretetből, az újonan épült templom felszerelésére ajánlá fel. Ez összegből

a templomban egy díszes Mária-szobor készítettett, és a templom egyéb szükségleteire szánt tárgyak vétették, úgymint zászlók, halotti koporsó stb.

Az ily szegény sorsú derék adakozónak adománya kétszeres értékkel bírván, annyival nagyobb elismerésre érdemes, s bár az igaz szívből eredő jótettek nem szorulnak dícséretre, mégis méltó, hogy a derék adakozónő, özv. Szántó-Baranyi Juliánná nevét a később idők számára e lapokban följegyezzük.

Zombory Gusztáv"

Az alapító özvegy kegyes szándéka ezután megvalósult. Megkezdődtek az építkezés előkészületei, s miután az alapot lerakták, Horváth István püspöki felhatalmazással 1854. augusztus 22-én megszentelte a templom alapkövét. A szertartáson mind az anyaegyházból, mind a filiákból sok nép vett részt; Suhajda Károly csépai káplán és Simon József II. éves teológus asszisztált. Szentbeszédet a plébános mondott. Az alapköben a következő latin nyelvű iratot helyezték el:

„Lapidem hunc angularem, Ecclesiae Praedii Szelevényiensis, quam in honorem S. Annae, Matris B. Virginis D. Anna Marton denati condam nobilis Joannis Bogyó, compossessoris localis vidua, praeter 1400 florenos, qui ex antiquis in hunc finem facta, atque sub administratione ven. Capituli vaciensis existente fundatione resoluti sunt, propriis sumptibus, 4100 florenos excedentibus erexerat, e gr. praelatiali indultu benedixit R. D. Stephanus Horváth parochus csépaensis, cui praedicta possessio adfiliata est.

Anno reparatae salutis 1854. die 22-a mensis augusti, assistentibus R. D. Carolo Suhajda cooperatore csépaensi, et Josepho Simon clerico Almae Diocesis Vaciensis theologo in II-um annum candidato, inspiciente ipsa benefactrice D. Anna Marton, et omni populo, Universalem Christi Ecclesiam SS. Patre Pio IX, Diocesem Vacientem Illustrissimo ac Reverendissimo D. Eppo Augustino Roskoványi de Eadem, Regnum vero ipsum Hungariae Francisco Josepho I-o Austriae Imperatore feliciter, ast inter difficillimas propter bellum Russo-Turiscum sollicitudine gubernante, munus iudicis Szelevényiensis Michaele Hornyák, notarii T. Andrea Mészáros, directoris autem Compossessoratus D. Julio Balogh de Galantha subeuntibus.”

A szelevényi birtokon Szent Anna, a Boldogságos Szűz Mária Anyja tiszteletére épülő templom költségeire néhai nemes Bogyó János szelevényi

közbirtokos özvegye: Marton Anna – a váci káptalan pénztárában e célra őrzött 1400 forinthez saját vagyonából 4100 forintot meghaladó összeget adományozott. A templom alapkövét az egyházi főhatóság kegyes engedélyével Horváth István csépai plébános szentelte föl, akihez ezen említett terület tartozik.

A megváltás 1854. esztendejének augusztus 22. napján Suhajda Károly csépai káplán és Simon József II. éves váci teológus segédletével a nagylelkű jőtevő és az összesereglett nép jelenlétében, amikor Krisztus Egyházát IX. Pius pápa, a váci egyházmegyét Roskoványi Ágoston püspök, a Magyar Királyságot I. Ferencz József, Ausztria császára az orosz-török háború vészterhes idejében szerencsésen kormányozta, a szelevényi bíró Hornyák Mihály, jegyző Mészáros András, a közbirtokosság vezetője Galánthai Balogh Gyula volt. (17. kép)

A templom még abban az évben tető alá került, a következő évben pedig annyira fölépült, hogy a plébános engedélyt kérhetett a megáldásra és használatba vételre. 1855. augusztus 26-án Haulik József apát kanonok s csongrádi esperes megbízásból a nép örömeire ünnepélyesen megáldotta e templomot – a plébános, Simon József és Palotay László teológusok, Báder János és Ferdinánd közreműködése mellett. A szomszéd helységekből is nagy számban összegyűlt és szentgyónást végző nép lelki épülésére Suhajda Károly káplán tartott szentbeszédet.

A szertartás után Marton Anna mindannyiukat vendégül látta.

A plébános világosan látta, hogy a rossz erkölcsök terjedésének megakadályozására a templom építése önmagában aligha lehet elegendő. Ezért arra törekedett, hogy itt iskola épüljön. Szándékának azonban sok akadálya merült föl; elsősorban az iskolába kerülő gyermekek szüleinek szegénysége. De segítőtársa akadt Bonyhád Imre kerületi alispán személyében, aki a szelevényi iskola építésébe bevonta az istvánházi és gyalu-pusztai közbirtokosságot. Így az építés 1854-ben megkezdődött, s 1855 júniusában

17. kép: A régi szelevényi templom, épült 1854-ben (fénykép a 20. század elejéről)

befejeződött. Az 1855. február 15-én 426. sz. alatt kiadott főhatósági engedély, amely az új tanítói állás javadalmazását rendezte, megalapította az új kántortanítói állást. Az eddig a csépai kántort illető stólarészesedéből és a közbirtokosság hozzájárulásából körülbelül 240 forintot kitevő javadalomra pályázat lett hirdetve, s azt Maikráb József túrkevei tanító nyerte el. Őt az egyházi főhatóság 1855. május 15-én kelt 1170. sz. iratával szelevényi kántortanítónak nevezte ki. Gajzágó Lukács szolnoki kerületi esperes iktatta őt be július 9-én, s fölszentelte az új iskolát. Ez alkalommal a plébános beszédet mondott.

Miután a szelevényi templom fölépült, s 400 forint megmaradt, az összeget egyházmegyei kezelésre bízta a templom fönntartására. Erre a célra Novákovics József szelevényi közbirtokos 1855. december 20-án végrendeletileg 1000 forintot hagyott. Úgy is végrendelkezett, hogy 200 forint kamatjából a csépai plébános évente 16 misét mondjon az ő lelki üdvéért misealapítványként – mindaddig, míg Szelevényen lelkészség nem létesül. Akkor az alapítvány a szelevényi lelkészségre száll át.

A szelevényi templom alapítója arra is törekedett, hogy azt minél szebb fölszereléssel lássa el. Gondoskodott kehelyről, miseruhákról, miseingekről, karingről, misekönyvről, új harangról, a megrepedt régit pedig újrátette. Más jótevők is jelentkeztek. Marton Péter monstranciát, színes ministránsruhákat, Balogh Gyula fekete ministránsruhákat, Novákovics Krisztina új miseruhát adományozott teljes fölszereléssel. A plébános által beszerzett anyagokból Suhajda Károly csépai káplán gyóntatószéket készített.

A szelevényi kis harangot és a csépai legkisebb harangot 1855. június 2-án szentelte föl a Szentesen főpásztori látogatást tevő püspök az őrangyalok tiszteletére.

Az egyházi főhatóság jóváhagyta a csépai plébános szelevényi javadalmazását 36 forint összegben.

Miközben Szelevényen ezek történtek, a csépai egyházra is gondot kellett fordítani. Faragó Imre hajdani egri esküdt és neje: Zeiler Julianna 1849-ben végrendeletileg 200 forintot hagyott a Nepomuki Szt. János oltár díszítésére. 100 forintot pedig misealapítványra tettek azzal a meghagyással, hogy Nepomuki Szt. János ünnepének nyolcadában énekes gyászmisét mondjanak az ő és hozzátartozói lelki üdvéért, s az év folyamán még négy csendes misét mondjanak.

Továbbá ifj. Gyüre István 750 forintot hagyott, hogy abból 200 forintot új orgona készítésére, 100 forintot a főoltárkép renoválására, 250 forintot misealapítványra (évi négy gyászmisére) 200 forintot a szegények gyámlítására fordítsanak. A püspökség a végrendelet föltételeit jóváhagyta, kezelését a plébánosra bízta.

Ugyancsak 1854-ben Nagy Pál és felesége: Eszes Erzsébet és a csépai hívek a templom mellett kőkeresztet állíttattak 180 forint költségen, 24 forintot pedig a karbantartásra hagytak, amely összeg a váci kegyes alapítványokhoz lett felküldve. A főhatóság engedélyével a plébános az új keresztet szeptember 4-én szentelte föl ünnepélyesen, s a hívekhez szentbeszédet intézett. (18. kép)

Mivel a csépai templom tetőzte nagyon megromlott, a plébános a püspökhöz folyamodva elérte, hogy egyházmegyei alapból 1050 forintot nyerjen, s ezért az összegért Korponay Mátyás szolnoki ács a zsindelyezést és a tetőszerkezetet 1856. májusában megjavította.

1857-ben nem történt más említésre méltó esemény, mint hogy Horváth István plébánost a püspök szeptember 16-án kelt rendelkezésével a szolnoki kerület esperesévé nevezte ki. Müller Mihály csongrádi főesperes október 20-án, kerületi gyűlésen iktatta őt be a terhes tisztségbe.

1858. május 20-án, miután hat évet és két hónapot Csépán töltött, Horváth Istvánt a püspök 1344-es iratával Cibakházára helyezte, s ő kedves plébániájáról szomorú szívvel távozva, elfoglalta hivatásának újabb állomását.

18. kép: Nagy Pál keresztje, 1854.

Entzinger Ignác 1858-1895

Horváth István szolnoki kerületi esperes Cibakházára történt áthelyezése után Entzinger Ignác ceglédi ideiglenes adminisztrátor került Csépára plébánosnak 1858. május 7-én, aki új helyét május 20-án foglalta el.

A szolnoki kerületet látogató Roskoványi Ágoston püspök június 6-án több mint 600 bér málkozót erősített meg a bér málás szentségével. A plébános beiktatása július 26-án történt. Az új plébános a főoltár, a szószék és a Mária szobor rendbehozatalára sajátjából 40 forintot költött. („Parochus squalorem arae majoris s. suggestus et statuae B.V. Mariae detigere cupiens, proprio aere dicta obiecta – 40 fi. – exornari curavit.”) A következő év márciusában három szobát kifesttetett és a külső udvart bekerítettette.

Csernus Krisztina, néhai Sárközy Ferenc csépai bíró özvegye 1860-ban 130 osztrák forintot adott a plébánosnak baldachin készítésére, azzal a meghagyással, hogy a fennmaradó összeget a templom céljaira fordítsák. A piros bársony baldachin 130 forintba került. Ebben az évben a templomi gyertyák, olajok és tömjén vásárlásra, s kerítés készítésére a plébános 237 forintot költött sajátjából.

1860. júliusában Marton Anna a szelevényi templom részére 80 forint költségen fehér baldachint adományozott. Ugyanekkor Baranyai Julianna is készíttetett egy fehér baldachint, mivel nem tudott Marton Anna szándékáról. Baranyai Julianna két fehér lobogót, körmeneti keresztet, hat darab fából készített fekete gyertyatartót és egy Mária szobrot adományozott a szelevényi templomnak körülbelül 150 forint értékben.

Ebben az időben a csépai plébános Entzinger Ignác, káplán: Schneider György, csépai kántor: Kovácsics Béla, segédtanító és segédkántor: Urbanovics József, fiúiskolai tanító: Csilling Imre, szelevényi kántortanító: Majkráb József, csépai bíró: Barta József, jegyző: Szeplitkó János, szelevényi bíró: Imrey László volt.

Schneider György káplán helyére 1860. szeptember 19-én csere útján Bedross János került Majsáról.

1861. januárjában Horváth István cibakházi plébános, szolnoki kerületi esperes, előbbi jegyesére, a Csépai Egyházra emlékezve, egy új – piros és aranyszínű virágokkal díszített palástot, s egy talpas feszületet ajándékozott a templomnak. Februárban a plébános a melléképületre új tetőt csináltatott. A plébános, látva a káplánszoba szörnyű állapotát, azt júniusban megnagyobbíttatta és rendbehozatta, a hátsó kertet téglakerítéssel kerítette, a lakásban és kertben javításokat végeztetett.

Júliusban Marton Anna a szelevényi templomnak szertartáskönyvet és gyászmisekönyvet vásárolt.

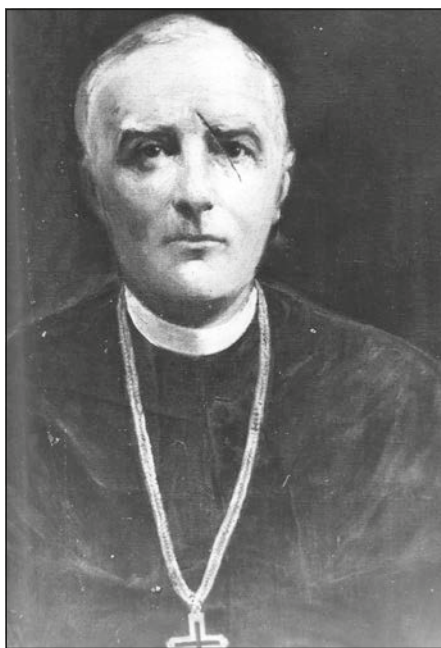
Csernus Krisztina 50 forintot adott piros miseruhára. Egy tisztaüveg: Szira Erzsébet két lila térítőt adott a csépai templom mellékoltáira.

1862. májusában Gas Mátyással kijavíttatták a plébánia tetőzetét. E célra a püspök 204, a plébános 100 forintot adott. A kerítést is kijavíttatták.

1862. június 24-én az egyházmegyét látogató Peitler Antal József váci püspök d.u. 5 órakor Csépara érkezett Müller Mihály kanonok, Horváth István kerületi esperes, Huszár Antal, Makáry István, Kanda István és Sántó Ágoston újonnan kinevezett sári plébános kíséretében. A főpásztort a templom ajtajában a plébános Mészáros József káplánnal együtt fogadta tömjénezővel és szenteltvízhintővel kezében. Incenzálás után a püspök szenteltvízzel meghintette a papságot és a népet, majd a kar éneke közben a főoltárnál elkészített térdeplőhöz vezették. Itt imát mondott, a kar elénekelte az antifónát, a plébános pedig a püspökért vala könyörgést. Ezután

a főpásztort ünnepélyesen a plébániára kísérték. (19. kép)

A következő napon 8 órakor a püspököt a templomba kísérték, s ő csendes-misét mondott, sok hívőt megáldoztatott. Evangélium után Santhó Ágoston újonnan kinevezett sári plébános letette a püspök kezébe a hivatali esküt. Mise után a püspök karinget és palástot véve szentbeszédet tartott, majd megbérmált 275 gyermeket és felnőttet. A bérmálás után a püspök a plébániára ment. Az ünnepi ebédén tizenegy pap vett részt, polgári személy nem volt. Délután 4 órakor, miután a plébános és a kerületi esperes megköszönte a látogatást, a főpásztor Szelevényen át, ahol a templomot megnézte, Kunszentmárton felé Szentésre távozott, s ott másnap bérmálást tartott.

19. kép: Makáry István, káplán 1856-1857.

A püspök látva a csépai templom szegénységét, egy miseruhát ajándékozott a templomnak.

1863. márciusában Csernus Krisztina, Sárközy Ferenc özvegye egy fekete palástot és miseruhát vásárolt. Kanyó Krisztina, Szepitkó János jegyző felesége fekete díszítésű bársony burzát ajándékozott a szent útravaló betegekhez vitelére. Dudás László csépai lakos hat fekete gyertyatartót adott a templomnak.

1863. április 29-én Molnár Gábor tanítót a kerületi esperes beiktatta Jaczó Sándor káplán, Barta József bíró, Szepitkó János jegyző és Horpácsi István harangozó jelenlétében. A tanító fizetése 300 forintban lett meghatározva.

Ezidőben javításokat végeztek a plébánián, kántorlakáson és iskolán. Júniusban temetkezési társulatot alakítottak, amely rövidesen 539 tagot számlált. A társulat tagdíjat igényelt, tagjainak juttatásokat nyújtott.

Június 2-án elhunyt Nagy Pál, aki a templom melletti keresztet állíttatta, s végrendeletileg 1000 forintot hagyott új orgona készítésére. Ugyanő korábban a kürti Korhányban kőkeresztet és Mária szobrot is állíttatott. Halála után özvegye új terítőt készíttetett a fájdalmas Szűz szobrához.

1863. szeptember 3-án d.u. 3 óra körül az erős szélről táplált tűzvész a Tabánban 22 házat és 7 gazdasági épületet elpusztított. Ugyanez év februárjában 3, márciusában 2 ház égett le a plébánia közelében.

Augusztus 3-án a tiszaugi kápolnában újmisét mondott Morbitzer Gyula 35 éves esztergomi megyés újmisés. Kézvezetője Entzinger Ignác volt.

December 13-án a községben óriási vihar pusztított, s minden házat megrongált. Megrongálódott a templom tetőzete is. Ebben az évben szárazság sújtotta az ország szinte egész területét. Ami a szárazságban megtermett, azt a viharok pusztították el. A természeti csapások következménye inség lett, amelyen a kormány vetőmag kiosztásával és inségkonyhák felállításával próbált enyhíteni.

1864. márciusában a pesti jótékony egyesület Csépan 600 kenyeret osztott ki a plébános és Jaczó Sándor káplán kérésére. Március 15-én a csépai és szelevényi rászorulóknak között 100 forintot osztottak szét.

Kanyó Krisztina karinget, Kanyó Jánosné: Tarcsányi Mária a főoltárra térítőt adott. Májusban 600 darab Pestről küldött kenyeret osztottak ki az inségesek között. A templom és plébánia tetőzetét ebben az időben Matyus István csépai ács javította.

Szeptember 7-én Havrilla Józsefné szül. Domonkos Anna két piros lobogót adott templomnak azzal a kéréssel, hogy családtagjainak és rokonaiknak temetésén ingyen kivihessék őket a temetőbe. Ezt a plébános utódai nevében is megígérte.

November 30-án a kunszentmártoni posta útján Vácra, a kegyes alapítványok pénztárába küldték Novákovics József hagyatékát kamatjaival együtt; összesen 1462 forint 56 krajcárt.

1865-ben Marton Anna 105 forintos alapítványt tett, hogy a szelevényi templomban évente misét szolgáljanak érte.

Márciusban Kovács György és neje a csépai templomban évi 2 koporsós mise végzésére 410 forintos alapítványt tett.

Májusban a község Csete Istvánnal három kemencét csináltatott a plébánián a közbirtokosság költségén.

Az új orgona készítésére Nagy Pál 1000, Gyüre István 200 forintot adott. Kovács István szegedi mester 1200 forintért 8 hangváltozatú orgonát készített, amelynek hazaszállítására Csetényi Pál, Gyükeresi András, Rády István ifj. Palotay Józseffel, Csernus János Nagy Istvánnal, Fehér József, Bibi András, Varajti Antal és id. Bálint István önként vállalkoztak. Ők április 21- és 22-én az orgonát kocsikon ingyen hazaszállították az 1803-ban készült régi orgona helyett. Az útközben fölmerült kiadások megtérítésére a fogatosoknak a közbirtokosság pénztárából 8 forintot utaltak ki.

Az orgona július 1-re lett összeállítva, s másnap, az 1000 forintot adományozó Nagy Pál lelkiüdvéért mondott évfordulós koporsós gyászmisén

szólalt meg első alkalommal. Június 1-én a mesternek kifizették a készítési díj utolsó 100 forintos részletét is. Az elszámolást a plébánia történet 85. lapján találjuk:

„Alólirott a csépai egyházban orgonát készítvén érette szerződésileg kikötött Egyezerkétszáz osztrák értékű forintokat hiány nélkül kezeimhez vettem Csépán június 1-én 1865.

Kovács István szegedi orgona, zongora és harmonium művész.

Előtte: Horpácsy István egyházi.”

Az orgona hazaszállításában a fent említetteken kívül részt vett: id. Légvári József, Oberna Pál és Sajó József.

A plébános kérelmére 1865. június 25-én Csathó Alajos kerületi esperes felszentelte az új orgonát, két piros lobogót és az elhunyt Simon József által adományozott szép Mária képet.

1865. decemberében keményfa ajtó készült a templom főajtájára és a sekrestyére, egyúttal ruhásszekrény a sekrestyébe.

Bogyó Jánosné alapítványának kamatából a szelevényi templom részére 1866. január 9-én a csongrádi temetői kápolnától 50 forintért harmóniumot vásároltak.

A plébániai könyvtár részére szekrény készült, a tornyot és a templom homlokzatát tatarozták, a templom és sekrestye padlózatát javították. A munka szervezése Horpácsy István egyházi érdeme.

Május 29-én esperes kerületi gyűlés volt Csépán. Jelen voltak: Csathó Alajos mezőtúri plébános, kerületi esperes, Palotai Ernő szolnoki ferences házfőnök, Szekeres Imre cibakházi plébános, kerületi jegyző, Nell Ferenc alpári, Moravszky János újkécskei, Dolenszki Imre tószegi, Illés Mihály karajenői, Entzinger Ignác csépai plébános és Újvári István csépai káplán, aki a Szentháromságáról mondott szentbeszédet.

Júliusban a plébánia folyosójára keményfa ajtó készült új vasalással. Ugyanekkor négy spalet készült az ebédlőre, hat pedig a vendégszobára és a cselédszobára. Júliusban befestették a templom és sekrestye ajtaját, s a sekrestyébe két széket vásároltak.

1867. október 24-én a plébános Vácra küldte kezelésre a nagyharang jövedelmét és kamatait – összesen 424 forint 50 krajcárt.

November 18-án lett felküldve az 1862. december 5-én kelt Novákovich József féle alapítvány (a szelevényi templom céljaira) – kamatostól 135 forint 20 krajcár.

Mivel a Rády András féle hagyaték kezelője: Sáros Mihály a kamatokat késedelmesen vagy egyáltalán nem fizette, a plébános jelentette a

püspöknek, majd a község vezetőségétől engedélyt nyerve, az alapítványt árverésre bocsátotta május 22-én, s azt kamatra Hornyák Ilona vállalta.

Steössel Mária, Luby Imre özvegye végrendeletileg 210 osztrák forintot hagyott misealapítványra, hogy a csépai plébános április 4-én az ő, szeptember 5-én pedig férje lelkiüdvéért csendes misét mondjon a tisztaugri kápolnában. Horváth István cibakházi, előbb csépai plébános 100 forintos alapítványa évi egy koporsós misére szolt.

Ifj. Gyüre István orgonára tett korábbi adományának kamata és a megmaradt 10 forint, összesen 120 forint Vádra lett felküldve a kegyes alapítványok pénztárába.

A következő 1868. év februárjában ifj. Gyüre István 210 forintot adományozott a szegények támogatására, márciusban 262 forintos misealapítványt tett évi négy koporsós misére. Mindkét összeg Vádra lett felküldve.

Ebben az évben misealapítványt tettek: Tóth Julianna (42 forint) – Nagy Pálné: Eszes Erzsébet 6 koporsós misére (600 forint) – id. Gyüre István 1 koporsós misére (84 forint) – Csernus Krisztina (100 forint) – Takács János 2 csendes misére (42 forint)

1868-ban Csépa mélyebben fekvő részeit árvízveszély ellen gáttal biztosították 17000 forint költségen.

1869-ben egy fekete és egy lila palástot vásároltak, 4 miseinget, 30 kehelytörölt készítettek, megjavították a használt templomi ruhákat, a nagyobb kelyhet újonnan aranyoztatták. Május elején fagy pusztította el a vetést és a kapás növényeket. Május 1-én posta hivatal nyílt a községben. Az első postamester Kovács Béla lett. Májusban 268 forintot gyűjtöttek a templom részére, ezt a plébános júliusban 133 forinttal gyarapította.

Novemberben a tanítói állásra pályázatot tartottak, négy jelentkező közül, mint legalkalmasabbat: Molnár Józsefet választották meg november 16-án, ezt a püspök jóváhagyta, s december 11-én be is iktatták őt.

1869. december 8-án megnyílt a római egyetemes zsinat. Erről a hívek oktatást nyertek. A plébános ebben az évben 100 forintot adott az iskolának, ezen egy Európa térképet, két földgömböt és bibliai képeket vásároltak. Októberben a szelevényi iskola mellett a község kutatókat látogatott. Decemberben a csépai plébánia kútját kitisztították, s új rovással látták el a község költségén.

Az 1870. év első keresztjáró napján a plébános a püspök engedélyével fölszentelte a Csete István családja által emelt keresztet.

1871-ben Bolza Mária grófnő kelyhet, miseruhát, alabástrom Krisztus testtel és Mária képpel díszített misekönyvet adott a templomnak.

1871-ben megjavították a plébánia kérését. Júliusban lélekváltság harangot vettek 100 forintért. A szelevényi kápolnát tatarozták: 280 forint költségen.

1872 februárjában miseruhát, 2 birétumot és lila-fehér stólat vásároltak a csépai templomnak. Kanyó Józsefné szül. Fazekas Ágnes február 29-én kínai ezüsből (= alpakka) készült tömjénezőt és tömjéntartót adott a templomnak.

Márciusban Csetényi Pál piros bőrkötésű misekönyvet, Hudák János gyászmisekönyvet vásárolt a templomnak, Polner Istvánná, Horpácsi Terézia pedig betegellátó burzát és feszületet.

Április 14-én a nagymise után Dévay Miksa káplán vezetésével a nép körmenettel a temetőbe ment, ott a plébános a püspök engedélyével fölszentelte a hívek által készített temetői nagykeresztet: szentbeszéd kíséretében. A keresztre a hívek 121 forint 60 krajcárt gyűjtöttek. A készíttetés költsége 86 forint 15 krajcár volt. A megmaradt összeget a püspökségre küldték.

Márciusban Rozmis István csépai lakos 100 forintért kínai ezüsből készült örökmécsét vásárolt a főoltárhoz.

Csete István 200 forintos misealapítványa, Kovács György 410 forintos adománya és 410 forintos misealapítványa Vácra lett felküldve. Fazekas Ágnes 100 forintos és Mészáros Erzsébet 20 forintos alapítványa szintén.

Áprilisban a plébános 200 forintért meg javíttatta a gazdasági épületek tetejét.

1873. április 3-án Trájer Józsefet szelevényi kántortanítóvá választották. Ebben az évben Csépa – a hetipiacok mellett – évi négy vásár tartására nyert jogot. (A vásár napjai: április 12, július 12, szeptember 15, december 18.)

Január 22-én a plébános Zámbó Jánost fölvette harangozónak.

Márciusban kijavították a kerítések és a Szent János kápolnát.

1873. április 23-án a püspök Entzinger Ignác plébánost kerületi esperesé és tanfelügyelővé nevezte ki. Ő azonban ezt megköszönve és szemének előrehaladó megbetegedésére hivatkozva az esperesi tisztségről lemondott. Fazekas Ágnes a két hordozható templomi lámpát felújította.

1873. augusztusában a kolerajárvány Csépán is 97 áldozatot követelt. A járvány miatt a vásárokat és a harangozást országszerte betiltották.

1873. márciusában Dévay Miksa ceglédi káplán misekönyvet adományozott szülőhelye: Szelevény templomának. Fechtig Imre báró, Tiszaug birtokosa, arannyal díszített lila térítőt adott a csépai templomnak. Ez évben lett Vácra felküldve Ribi András 100 forintos, özv. Egedi Istvánné, Balogh Julianna 500 forintos misealapítványa.

1874. április 19-én a három évvel korábban községieknek minősített csépai iskolákat ismét róm. kat. felekezeti iskoláknak nyilvánították. Ez év tavaszán a templom tetőzetét 500 forint költségen kijavították. A vállalkozó Matyus István volt. A plébánia tetőzetének javítása 180 forintba került. Október 5-án az ebédlőbe és a cselédszobába egy-egy vaskályhát vettek.

Ez évben Vácra lett felküldve Cseh Katalin 84 forintos és Gyüre Imre 200 forintos misealapítványa.

Ifjabb Kessler János, aki Lubj Máriaival kötött házassága révén Tiszaug negyedét örökölte, Pestről írt levelében – nehéz körülményeire hivatkozva – a tiszaugi kápolnában a hónap 5. vasárnapján d.e. 11 órakor tartott misék megszüntetését kérte. A plébános ennek következtében 55 forint és 6 mérő bor jövedelemtől esett.

Ezért a javadalmazásért ugyanis korábban minden hónap 5. vasárnapján saját fogatán tartozott Ugra menni, ministránsról és ostyáról gondoskodni. Ilyen alkalmakkor d.u. 5 óráig Fechtig és Bánhidy bárók látták vendégül.

1875. június közepén az elhunyt Molnár József helyére Szőke Bernátot választották meg tanítónak. Június 20-án az elhunyt Andrássi József szelevényi kántortanító helyére Szilágyi Imrét választották meg. Ezidőtájt Strázsa Endre tápiógyörgyei plébános, abonyi kerületi esperes, egykori csépai káplán egy szép karinget, lila főoltár és szószékterítőt adott a templomnak.

1876. augusztusában a külső kertet, amelynek kerítését és termését a szomszédok jószágai állandóan tönkretették, Pekárik Lajos egy köblös földjéért elcserélték.

1876. márciusában a Tisza és Körös árvize Csépán 1500 római hold (1 = 2500 m²) őszi vetést elpusztított, 160 házat összedöntött. Szelevényen 14 ház semmisült meg. Október 9-én Tóth András káplánt Szentesre helyezték, utóda Koródi József lett Tápiógyörgyéről. Őt Csépán Schmidt János követte.

1877-ben a kerítést egészen megjavították. Ugyanakkor a folyosótól a kapuig, s onnan a sekrestyéig padlót tétetett a plébános. Az 1877-es tél nagyon hideg volt, sok hó esett.

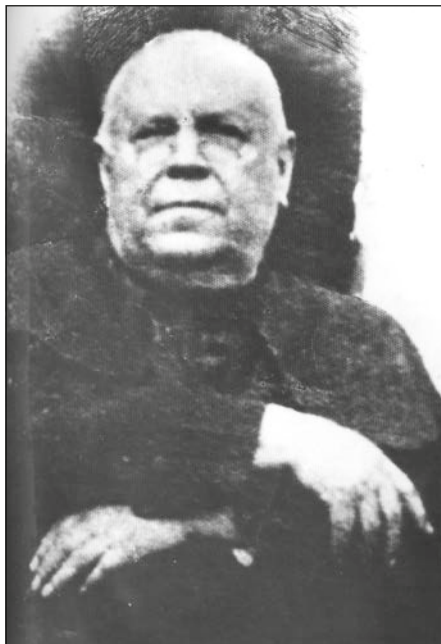
1878. február 7-én, 5 óra 45 perckor 86 éves korában elhunyt IX. Pius pápa 52 évi pápaság után. Csépán február 20-án tartottak érte ünnepélyes gyászmisét, a következő napon pedig a megválasztandó új pápáért ajánlották föl a misét. 1878. február 12-én meghalt Leeb Mátvás 80 éves szentesi apátplébános, aki 50 évig vezette a szentesi róm. kat. híveket. 1878. február 8-án Kucsker bécsi, Simor esztergomi és Mihálovics bíbornokok Rómába utaztak pápaválasztásra, mely február 19-én vette kezdetét. Február 20-án választott 62 bíbornok jelenlétében 44 szavazattal Pecci bíbornok pápául, ki március 5-án a Sixtus kápolnában Guidi bíbornok által megkoronáztatott, s a XIII. Leo nevet vette fel. Ő 1810. március 2-án született, tehát 68. évét betöltötte, amidőn mint pápa megkoronáztatott. 1878. júniusában Matyus István a szelevényi templomot új zsindeellyel fedte be 240 forintért.

„A csépai plébánia ólját befödtem 1879. évi májusban 22 forinton. Az istálló padozata alatti csatornát téglával kirakattam, padlókkal elláttam 30 forintért, ez a saját költségemből

került ki, miután a közbirtokosságtól kérni valamit, sok kellemtelenségbe kerül, és ha tesznek valamit, azt kívánnák, hogy minduntalan traktálja őket a pap, mire nem érdemesek, experto crede kedves utódom, majd megtanít a tapasztalás, még fizetésedet se kapod meg annak idejében, azért légy előrelátó, és ne vadászd a népszerűséget, mert utóbb bánod meg, én is másképp tettem volna, ha nem ismertem volna hálátlanságukat.”

1879. év tavaszán nagy vízáradás volt, Csépan 86 ház lett áldozata. 3000 hold alsó föld még júliusban is víz alatt volt. Szeged romba dőlt, 8600 ház elenyészett. Szentés, Csongrád, Vásárhely védte magát, Tápét elöntötte a víz, Algyőt szintén, de ez továbbíttatott előbbi helyéről; Gróf Pallavicini nagylelkűsége által felépülend magasabb helyen. Dorozsmán 300 ház dőlt össze. 1879-ben Csete Istvánné két fehér lobogót, Kelemen Vera szinte két fehér lobogót, 3 oltárterítőt, egy szászéki bársony terítőt, egy karinget, két aranyrámás képet ajándékozott a csépai templomnak. Az 1879. év felhősza-
kadásokban, árvizekben, villámsújtásokban, földrengésekben (Etna, Vezúv kitörése), jégesőkben, öngyilkosságokban, rablásokban és sikkasztásokban bővelkedett. Az 1879. évi csépai árvízkárosultakat segélyezte a plébános, Fechtig Imre báró, Hamvay Károly, egykori csépai kántor fia, később nagyváradai megyében béli lelkész és címzetes kanonok. 1879. évi április 24-én meghalt Kovacsics Béla csépai kitűnő kántor, 3 mázsát nyomott.

1879. augusztus hóban a csépai plébánia folyosóját új téglákkal oldalt kirakattam, hidraulikus prés-sel behúztam. Kellett hozzá 200 téгла, két mázsa mész, homok és agyag. Az összes költség 34 forint 80 krajcár volt. E költség Entzinger Ignác csépai plébános zsebéből került ki. Ugyanakkor készíttettem a hálósobában egy cserépdarabokból összerakott kemencét 9 forint költségen. (20. kép)

20. kép: Farkas Mihály, káplán 1878-1880.

1879. szeptember 24-ik napján a nagymise és prédikáció után Szilágyi Imre szelevényi kántortanító püspöki megerősítő levele felolvastatván, az okmány néki átadatott és megeskettetett. Azután processio rendeztetvén az új temetőbe, az szónoklat mellett Entzinger Ignác csépai plébános által ünnepélyesen felszenteltetett, püspöki engedély következtében.

1879. augusztus 20-án a csépai kántortanítói választás volt, és a nagyobb számú szavazatot Szabados József kapta, aki püspökileg ki is neveztetett, és november 16-án Entzinger Ignác csépai plébános által a nép jelenlétében, minthogy vasárnap volt, ünnepélyesen beiktattott és feleskettetett.

1880. október 5-én tartatott meg Szilágyi Imre elhalálozása következtében a kántortanító választás, és szótöbbséggel Szőke Ferenc volt jászberényi tanító választatott meg. 1880. november, december hónapok esősek voltak. Zágrábot és környékét földrengés sújtotta. 1880. decemberében Mészáros János csépai bíró leköszönt. Helyette ifj. Szvoboda Józsefet választották meg.

1881. febr. 27-én Szelevényen megújítatott az Iskolai Tanács. Április 5-én megválasztatott a csépai iskolaszék, ugyanakkor egyháztanács is alakult. Iskolaszéki, és ugyanazon tagok egyháztanácsai tagoknak is megválasztattak. Elnök: Entzinger Ignác plébános, alelnök: Vincze Endre, jegyző: Szvoboda István, pénztárnok: Kupeczky Károly, gondnok: id. Horpácsi István, tagok: Fialka János, Szombathelyi József, Rozmis Ferenc, Könyves Károly, Oberna József, ifj. Csernus János, ifj. Túri Mihály, Légrádi Péter, Barta Károly, Hányó Gergely, Barta János és Nagy István. Az 1881-es nagy árvíz Csépán lerontott 19 házat és a leányiskolát, sok jégeső és földrengés volt az országban. Kósa felosztatott, hol is a szőlőkben sok helyütt a földből felfakadt a víz. Rudolf trónörökös elvette nőül Stefániát, a belga király lányát. Ezen kerület országgyűlési képviselőül Komjáti Bélát választotta Kunszentmártonba Pólya Béla ellenében.

Csépán gyógyszerár állítatott.

1881. február 27-én megújítatott az iskolaszék. Elnök a plébános, alelnök Mészáros Endre, gondnok Hamari Pál, pénztárnok Vimmer József, tagok: Jakab Imre, Spányik János, Spányik István, Zakota József, Szűcs András, Szabó János, Stuhl Fülöp, Mihácz János.

1881. június 5-én Entzinger Ignác plébános feleskette és beiktatta Szőke Ferenc szelevényi kántortanítót pünkösdi napján, és a rendes prédikáció után mise közben alkalmi beszédet tartván a néphez és kántortanítóhoz, evangélium után feleskette. Június végén üstökös mutatkozott. Június 27-én Csépán délelőtt próbatétel a fiúiskolában, délután a leányoknál. Június 28-án reggel Szelevényen mise, utána próbatétel az iskolában.

Csépán torony- és templomjavítás 1150 forint költséggel, mit a templompénztár és különböző alapok szolgáltattak. A püspök tekintetbe véve

a csapásokkal sújtott nép folyamodását, ez esetre a kocsi- és napszámtól, a templom kijavításánál felmentette.

1881. júniusában a plébános a dülőfélben levő plébániai kerítéseket részint újíttatta, részint kijavíttatta saját költségen.

1881. év november 9. napján 38 hiv. szám alatti levélben a váci püspöknek kamatozás végett, postai vevény mellett felküldetett 14 forint 32 krajcár a Boldogságon Szűz Mária szobrának jövőben, midőn a tőke e célra elégséges lesz kamataival együtt, a csépai rk. egyházbani felállítására vagy egy díszes arany rámás kép felfüggesztésére. Ugyanazon hivatalos levélben a csépai templom részére megszerzendő stációs képek alapjául Vácra küldetett 56 forint 87 krajcár oly célból, hogy kamatra az összeg kiadassék, és midőn a tőke kamataival együtt annyira fel fog növekedni, hogy díszes stációs képeket lehet beszerezni, a tőke kamataival együtt a megnevezett szent célra fordíttassék.

Minthogy a múlt iskolaszék egyháztanács jelleggel akart bírni, a váci szentszék a választást megsemmisítette, és új iskolaszék választást rendelt el, mely meg is történt. 1882 február végén választottak a törvényes plébános elnökle mellett Czucz Mihály, Szőke Bernát tanító, Domján Ádám alelnök, Hamar Antal, id. Mészáros János, Tercsi József, Barta Károly, Pillér Ferenc, Nagy István, Óberna József, Kanyó Antal, ifj. Túri Mihály, Könyves Károly, Szép Alajos jegyzőül.

1882. május 6-án iskolaszéki tárgyaláson tárgy volt a leányok iskolájának építése. Végeztetett, hogy bizottság alakíttassék, mely szakértő mester által költségvetést csináltasson. A plébános az iskola építésére 50 forintot ajánlott, ami köszönettel fogadtatott. Május 7-én megállapított a párbér mennyisége 5 frt. 20 krajcárban páronként.

1882. április 19-én délelőtt, miután Szőke Bernát eddigi fitanító, ki ideiglenes csépai jegyzőnek megválasztatott, tanítói állásáról véglegesen lemondott, Moravszky János esperes, Entzinger Ignác plébános, és az iskolaszék által tanítónak Szánthó Péter megválasztatott, fizetése 500 frt, és az ismétlő tanító részére 50 frt, szabad lakás. A pályázók öten voltak. A választás felterjesztve a püspökhöz és tanfelügyelőhöz.

1883. május 5,6,7,8,9. födetett új zsindellyel, megújított szarufákkal és lécekkel a plébánia túlsó épülete, megújítatott és kétszer bemeszeltetett a kémény 165 forint költségen.

Minthogy Szánthó Péter megválasztott fiútanító egészségi okokból a csépai tanítóságról lemondott, a váci püspök a második helyre kijelölt Tajthi Ferencet csépai tanítónak kinevezte – kikötvén az egyévi próbaidőt, melyet ha közmegelegedésre betöltend, meg fogja hivatalában erősíteni.

A csépai leányiskola építésére őfelsége Ferencz József király 100 frt, Peitler Antal József váci püspök 100 frt Entzinger Ignác csépai plébános 50

forintot adományoztak. Az iskola földel alá került 1885 augusztus hó közepéig. Felhasználhattak a kint lévő iskolai tőkék.

1883. év végén Tajthi Ferenc fiútanító állásáról lemondván, a csépai iskolaszék Félegyházáról ideiglenes tanítónak meghívta Szent József okleveles tanítót, aki 1884. január 2-án az állomást elfoglalta.

1884. június 12-én délután fél 5 órakor érkezett Főtisztelendő Neszveda István felszentelt segédpüspök Csépara. Negyven lovas elől lovagolt, az utcák fel valának ékesítve. Leszállt a csépai templom előtt és a plébános által a templom ajtóban fogadtatott, s oda bevezettetvén, az imazsámolyra térdelve imádkozott ezalatt a kántor énekelt: „Bemegyek szent templomodba...” Utána plébános elmondta a könyörgést. A püspök a stallumhoz ment, felöltözött, és így a nagy oltárhoz lépve áldást adott, majd a plébániára kísérték.

Másnap 7 órakor átkísérték a templomba, felöltözött, csöndes misét mondott, a szokott imák előrebocsátása után rövid, de velős beszédet mondott, utána bérált, azt fél 11-kor bevégezte; 1129 egyént bérált. Ezután átkísérték a plébániára böjti ebédre, s négy órakor 26 banderista előllovgaglása után Szentmárton felé eltávozott Szentesre, kedves emléket hagyva maga után.

1884. év végén a csépai iskolaszéki tagok a három következő évre megválasztottak.

A szelevényi iskolaszéki tagok 1885. évi február 15-én a következő három évre megválasztottak. Elnök a lelkész, világi elnök: Mészáros Endre, alelnök: Stuhl Fülöp, gondnok: Hamari Pál, pénztárnok: Stuhl Béla, tagok: Mihácz János, K.Varga János, Spányik János, Jakab Imre, Polovics Mihály, Zsíros Mátvás.

A csépai plébánia épület teteje zsindellyel kijavíttatott Matyus István által 1885 májusában és püspöki engedély mellett a csépai egyház pénztárából neki 400 frt. kifizettetett.

1884. május 2-án a káptalani helynök engedélyével a plébános fölszentelte azt a keresztet, amelyet Oberna Ferenc állíttatott. A püspökségre küldött iratban Oberna Ferenc vállalta, hogy amíg él, a keresztet gondozza, halála után pedig 50 forintot hagy erre a célra.

Ugyanez év október 4-én, vasárnapi napon a plébános fölszentelte a szelevényi út melletti új keresztet, amelyet az elpusztult Czucz-kereszt helyén Simon Julianna állíttatott. A fölszentelés után elmondták a Jézus Neve litániát, körmenettel a templomba vonultak, s ott hálaadó szentségimádást végeztek.

1886. május 17-én a plébános szembetegsége miatt egykori káplánját, Dévay Miksát adminisztrátorrá nevezte ki mellé a káptalani helynök.

1886-ban Szenté József fiúiskolái tanító csépai állásáról lemondott és Félegyházára ment, helyébe jött Mohács István.

1887. április 14-én a pápa Schuster Konstantint nevezte ki váci püspökké. Ez év június 3-án d.e. a csépai fiúiskolában, d.u. a leányiskolában megtartották a vizsgát a plébános, a tanfelügyelő és sok vendég jelenlétében. A Te Teumot 5-én végezte a plébános, Szelevényen június 7-én volt a vizsga. 1887. évi május hó utolsó napjaiban a plébános három szobát saját költségén 80 frt-ért kifesttetett, ugyanazon évi június hónapban a plébánia udvarban lévő kutat új rovássokkal saját költségén ellátta 44 frt-ért, és a kiszáradt kutat melyebbre ásatta.

1888. május 13-án a csépai iskolaszéket megválasztották. Az iskolaszék tagjai: Mészáros János, jegyző; Könyves Károly, Mohács István, Horpácsi József, Vincze Gergely, Balla Farkas, Nagy Imre, Görög Sándor, Szombat-helyi József, Csernus Ferenc, Szvoboda József, Czucz Mihály bíró, póttagok: Nagy Antal, Mészáros János, Hamar Antal, Dancsó Imre, Horpácsy Antal.

Mohács István, minthogy egy éven túl jó erkölcsé és tanítási szorgalma által tanítói állását dicséretesen betöltötte, 1888. június 10-én Moravszky János kerületi esperes által ünnepélyesen feleskettetett.

1893-ban Havrilla Józsefné szül. Domokos Anna a Szent Anna oltárra nagyméretű oltárképet készíttetett.

Majer László följegyzései 1899-1912

A kifürkészhetetlen isteni Gondviselés Entzinger Ignác plébánost gyógyíthatatlan elmebetegséggel látogatta meg, ami miatt a plébánia vezetésére képtelen lévén, lemondatták, még pár évig elborult elmével élt, míg végre 1898. szeptember 3-án 81 éves korában jobb létre szenderült.

Lemondása után Dévay Miksa, – ki már évek óta működött, mint ideiglenes helyettes – neveztetett ki állandó h. plébánossá, mígnem 1898. pünkösöd ünnepén installáltatott, s mint ilyen 1898. december 20-án meghalt és a szelevényi temetőben levő családi sírboltban helyeztetett nyugalomra 54 éves korában.

Dévay Miksa halála után Boda János, itt működő káplánt nevezte ki az egyházi főhatóság ideiglenes helyettesé, kitől 1899. március 15-én vette át a plébánia vezetését az állandó helyettes plébánossá főhatóságilag kinevezett Majer László, ki is a plébánia átvételével magára vette a küzdelmet a legyőzhetetleneknek ígérkező akadályokkal, melyek itt az egyházi és iskolaügyek rendezése körül fölmerültek. (21. kép)

Dévay Miksa halála után ugyan-
is az örökös két engedményese – a
szentesi Bányai és a kunszentmár-
toni Németh kereskedő cégek – be-
pörölte a hitközséget a Dévay plé-
bános 938 frt. hátralékban maradt
fizetése erejéig, aminek közvetlen
eredménye lett, hogy a tanítókat
csak alig és késedelmesen bírtuk
kifizetni, a helyettes plébános pe-
dig két évig egy fillér fizetést sem
kapott, míg végre a harmadik év-
ben határozatba ment, hogy a két
évi hátralékot öt évre felosztva fi-
zesse ki a hitközség.

Még nagyobb küzdelem és után-
járás után sikerült az egyházi főha-
tóság jóindulatát oda irányítani,
hogy 1899 őszén a káptalantól enge-
délyezett 5000 forint kamat nélküli
 kölcsönt iskola vételre megkapják
200 frt. évi törlesztés mellett, amely
törlesztést azonban már 4 év óta fi-
zetni nem bírják.

Újabb küzdelem az egyházi és iskolai adó rendezése körül: hosszas
kérelem és többszörös jelentések után egy vegyesbizottság küldetett ki,
melynek tagjai: az egyház részéről Mélt. Csávolszky József címz. püspök,
egyházmegyei tanfelügyelő úr, a megye részéről Berky főügyész és gróf Al-
mágy Imre urak, e bizottság tárgyalt 1901. szeptember 11-én a helyi községi
képviselőtestület kiküldötteivel: a tárgyalás eredménye lett, hogy ugyan-
azon a napon a képviselő testület megszavazott 10 évre évi 2000 koronát
iskolasegély címen; ezt a határozatot a lutheránusok és zsidók megfelleb-
bezték, s végre két évi huzavona után 1905. december hóban leérkezett a
miniszter döntése, amely nem engedi meg a 10 évi lekötést, hanem a segé-
lyösszeg évenként való megszavazását követeli.

A helyi Rózsafüzér Társulat belátva, hogy nem pénzgyűjtés a célja és
hogy lélekemelő dolog meglevő filléreiből az Isten házának ékesítése, buz-
gó aligazgatója Molnár József kezdesére elhatározta, hogy a templomban
már előbb általa megszerzett Lurdi Mária szobrot üveg alá helyezetteti, amit
1901-ben 140 korona költséggel meg is tett.

21. kép: Boda János, káplán 1897-1899.

Ugyanazon Mária Társulat 1902-ben egy díszes hordozható Mária szobrot készíttetett saját költségén, s még ugyanazon évben megfesthette Páduai Szent Antal képét – 100 korona költséggel, melynek perselyéből évenként szép összeget oszt ki a házi szegények között. Ugyancsak a Mária Társulat készíttetett saját költségén két nagyobb és két kisebb fehér lobogót a körmenetek alkalmára.

Midőn püspökünk Őméltósága elrendelte az egyházmegyében a szent-ségimádást, ezen ájtatosság ünnepélyesebbé tétele céljából a Mária Társulat készíttetett az oltárszekrény fölé egy – a legméltóságosabb Szentséget környező keret-gyertyatartót 12 gyertyára, mit gyertyákkal is saját költségén lát el. Oberna Ilona helybeli ájtatos nő a főoltárra helyezett Mária szíve és Szt. József szobrot készíttette saját költségén.

1903. évben a templomtető egyik felének újra zsindelyezése vált szükségessé; a helyi lelkész helybeli mesternek óhajtotta munkát kiadni, de Najdik Ferenc oly magas árért vállalkozott volna, hogy a főhatóság a költségvetését jóvá nem hagyta, hanem Mihálovics János váci vállalkozót bízta meg, ki is 1903 novemberében méterenként 2,30 korona egységárban 943 kor. 53 fillérért bezsindelyeztette.

1904. február 4-án gróf Csáky Károly Emmánuel püspök úr Őméltósága az itt működő Majer László helyettes plébánost saját elhatározásából plébánossá nevezte ki és investálta.

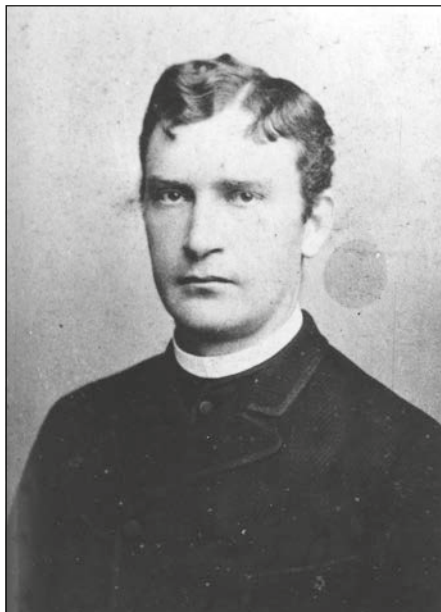
Kanyó Gergely a község Sas felé eső részén volt régi fakereszt helyén 1899. augusztus 27-én állíttatott egy kőkeresztet.

A régi temetőben özv. Kocsi Gáspárné sz. Vincze Julianna készíttetett egy kőkeresztet 1905. július 22-én.

1904. június 23-án a régi elromlott ún. Czucz-kereszt helyén özv. Urbán Mihályné sz. Oberna Ilona állíttatott egy kőkeresztet.

1906. július 1-én Majer László helyi plébánost a püspök úr Őméltósága kinevezte h. esperessé és kerületi tanfelügyelővé. (22. kép)

A szelevényi hívek évek hosszú során át folytatott küzdelmek árán végre 1908. év elején megnyerték a helyi káplánság szervezését.

22. kép: Majer László, plébános 1899-1912.

A főhatóság Kopeczky Józsefet nevezte ki helyi káplánná, aki azonban szerencsétlen kézzel annyira összezavarta ott az állapotokat, hogy nemcsak önmagát, de az egész rég óhajtott és örvendetesen megvalósult ügyet egy évi működése alatt már-már tönkretette; – érthetetlen észjárással összevesztett mindenkivel, akinek az ügyre befolyása lehetett, az előljárássággal, a képviselő testülettel, a főszolgabíróval, akinek jóakaró támogatására a kezdet legkezdetén lévő ügynek oly nagy szüksége lett volna; és így mindezek ellenére – szövetkezve a legalsóbb néposztállyal, melynek a hitközségi gyűléseken kívül sehol a világon szava nincs – ő akarta egészen új alapokra fektetve rendezni a hitközség ügyeit; megváltoztatta ugyanis az eddig érvényben volt adózási alapot és minden hitközségi terhet a birtokosokra rótt és amellet jelzett érthetetlen észjárásával arra biztatta a legalsóbb néposztályokat, hogy ne fizessenek, mert az új végrehajtási törvény értelmében senki meg nem veheti rajtuk; hozatott hitközségi ügyekben határozatokat, melyeket minden lehető fórumokon megfellebeztek, s így annyira fölszaporodtak az ilyen ügyek, hogy mikor a lehetetlen vezetés rendezésére 1909. év elején kiküldetett a főhatóság által Kádár Szilveszter mindszeri plébános és vagy 90 darab aktával megjelent a helyszínen, azon meggyőződésre jutott, hogy kész akarattal sem lehetett volna az egész ügyet annyira összekavarni és lejtőre vinni, mint a helyi káplán szerencsétlen kézzel megtette és a rendezés első és alapfeltételül Kopeczky elhelyezését tette indítványba a főhatóság előtt, mi 1909. május hó elején meg is történt.

A szelevényi intéző körök arra kérték a kiküldött püspöki biztost, hogy az elmozdítandó Kopeczky utódául az itteni káplánsága idejéből előnyösen ismert és kifogástalan viselete és előzékeny modora miatt általánosan tisztelt és szeretett Tímár Ambrust nevezze ki. A kinevezés megtörtént és a csendben és azonnal távozni kényszerült előd helyét nevezett 1909. május hó 9-én elfoglalta.

A félrevezetett tömeg ellenséges érzülettel fogadta, sőt ellenszenve majdnem lázadásban tört ki; de türelemmel, az egyházi és világi felsőbbség támogatása mellett végre utat tört magának az igazság, megnyugodtak a lázadó kedélyek és a vezetés kizökkent egyensúlya ismét helyre állott.

Amily szerencsétlen kézzel működött Kopeczky József a szelevényi kezdetleges állapot megszilárdítására és az ügyek vezetésében, éppen oly hervadhatatlan és elévülhetetlen érdemei vannak az Isten háza körül: a szelevényi kápolna külső és belső csínját, valamint felszerelését dicséretes és fáradhatatlan buzgalommal mozdította elő; az ő tevékenységének köszönhető, hogy most az úri családok és nép áldozatkészségéből olyan miseruhákkal és egyéb felszereléssel van ellátva, hogy bármely nagy és gazdag templomnak is díszére válnék.

23. kép: Csépai tanítók. Állnak (balról jobbra): Huszka Imre, Szombathelyi Pál, Tóth József.
Ülnek: Palotay Károlyné, Mészáros Erzsébet, Timár Ambrus káplán, Palotay Károly,
Könyvesné Csengery Ida, kb. 1906.

Özv. Urbán Mihályné sz. Oberna Ilona a teljes Szentháromság iránt, érzett hódolatból ájtatos lelke sugallatát követve 11000 korona költséggel készíttetett egy díszes Szentháromság szobrot, mely a piactéren a Mária szobor mellett állíttatott fel 1906. október 16-án. (23. kép)

Püspök ur önamagyméltósága az alpári plébániáról nyugalomba vonult Srenker András ker. esperes lemondása folytán Majer László csépai plébános, helyettes esperest 1906. november 11-én rendes esperessé nevezte ki.

1908. évben a vármegyei közigazgatási bizottság a felszaporodott iskolakötelesek miatt a meglevő 6 iskolához még kettő építését sürgeti. Majer László esp.plébános hosszas utánjárással, könyörgés és észbontó fáradtság és gondok után kieszközöl e célra Gróf Csáky Károly Immanuel püspök ur önamagyméltóságától: 300,- a községtől:

2000 korona segélyt, adakozásból összesen: 293 koronát, a megvett telek régi épületéből bevett: 181 korona 42 fillért; a kath. iskola megmentésére sajátjából hozzáadja a hiányzó 18.197 korona 68 fillért, és felépítteti a két iskolát két tanító lakással 23.672 korona 10 fillér költségen, mely iskolák ünnepélyesen fölszenteltetvén, 1909. szeptember 1-én magasztos rendeltetésüknek átadattak.

Timár Ambrus szelevényi helyi káplán fáradhatatlan buzgólkodása folytán végre betelt a szelevényi hívek régi hő óhajta és a régi kis kápolna

helyére egy gyönyörű gót stílusú templomot építenek, melynek költségéhez a község 20.000 korona segélyt szavazott meg, püspök úr Őméltósága 20.000 koronát engedélyezett a templom alaptőkéjéből, a hiányzó összeget közadakozásból gyűjtik össze. – A kápolna lebontását 1910. június 20-án megkezdették.

Jung János fölszentelt püspök úr Őméltósága 1909. május 7-én 1300 egyénnek szolgáltatta ki a bérmlás szentségét.

A 30 évig itt működött kántor – Szabados József – 1909. november 21-én elhalt; a plébános kérésére a főhatóság megengedte, hogy az özvegyet megillető fél éven át az elhunyt fia, ifj. Szabados József működhessek, mint helyettes kántor. A plébánost ezen kérésre a nyomorba jutott özvegy iránt érzett szánalom és azon remény indította, hogy nevezett a félév alatt talán megszerzi a képesítést, de ő a tanulás helyett arra használta az időt, hogy magához hasonló társakkal felbújtotta az alsóbb néposztályt, az éretlen tömeget, mely oktan lekésedésből iránta még a vizsga díjat is összegyűjtötte neki könyöradományokból, ő pedig ezt meghálálta nekik azzal, hogy 1910. április hóban a kassai kántorképesítő vizsgán botrányosan elbukott. Ezután kérvényekkel ostromolják a püspökséget, mely megengedi, hogy egy éven belül megszerzendő kántori oklevél hiányában is pályázhassék a választáson, de egy felterjesztett ellenkérvény hatása alatt végre kimondotta a főhatóság, hogy csakis legalább kántori oklevéllel lehet pályázni.

A választás 1910. június 22-én ejtett meg; a megjelent 10 kántor közül – a felbujtott tömeg miatt – óriási küzdelem után Makray Sándor kiskunhalasi helyettes kántor választatott meg.

(Ezzel vége a plébániatörténet első kötetének, amelyet Simony István kezdett vezetni 1783-ban. Léska József plébános új kötetet kezdett.)

Léska József plébános 1912 – 1922

A püspök 1912. áprilisában Majer László esperes plébánost Cibakházára helyezte. Két hétig Tóth István adminisztrálta a csépai plébániát.

Léska József a váci fegyintézet lelkésze volt, innen küldte a püspök 1912. májusában Csépara plébánosnak. A plébánia történetét az első két évben igen pontosan vezette, az 1913-ban kiadott püspöki utasítás szerint.

Léska József első két évről a következő plébániatörténeti följegyzéseket találjuk. (24. kép)

„1912. A templom renoválására üttött a 12. óra. Ennek megvalósítását az új plébános legsürgősebb teendőjének tartotta. A hívek pedig egyenesen elvárták ezt új lelkipásztoruktól.

A templom külseje-belseje valóban szármalmas volt. Az oldalfalaknak a pillérek közötti mezői felülről az ablakok középtáján lefelé végig voltak repedezve, hasonlóképpen a kupolák is. A toronynak faszindelyes sisakja korhadtnak mutatkozott, amennyiben a kereszt rajta a gömb alatt valósággal el volt hajolva, úgyhogy a szélviharokat, tovább nem is bírta volna.

Erről már (Léska József megérkezése után) a következő hónapban jelentés ment Vádra egy 7149 kor. 50 fillérről szóló költségvetés kíséretében, amelyet Molnár István kunszentmártoni kőművesmester készített.

Az egyházfőhatóság 1912. június 28-án kelt 3112. száma leiratában azt a kérdést vetette fel, hogy honnan nyernek fedezetet az igényelt költségek. Erre a plébános azt jelentette, hogy a fedezet gyűjtésből lesz, mert a hívek oly lelkesedést mutatnak a renoválás iránt, hogy áldozatkészségükre bizvást lehet számítani!

Ezt az egyházfőhatóság tudomásul is vette, sőt később az az egyházkerületi esperes, ftdő. Majer László cibakházi plébános útján érdeklődött is a gyűjtés iránt, főleg hogy megállapítható legyen az eredmény, mely ez úton remélhető.

A gyűjtéshez fűzött remények megvalósulása azonban csak hosszú idők fáradtságos munkája mellett lett volna várható, miáltal a halasztást nem tűrő templomrenoválás bizonytalan pénzforrásra lett volna alapítva, illetve bizonytalan időre elhalasztva. Erről a plébános jelentést is tett, és egyben kérelmezte, hogy a már bemutatott Molnár István féle költségvetés elfogadtassék, a költség pedig a templomnak központi kezelés alatt álló pénzből utaltassák ki. Ezt a megyés püspök úr Ónagyméltósága jóvá is hagyta azzal, hogy a kézi s írás napszámok költségeit a község tartozik adni.

24. kép: Láska József, plébános 1912-1922.

Mikor a renoválásnak ez a megoldása köztudomásúvá lett az iskolaszék és a községi képviselőtestület tagjai között, ahelyett, hogy általános örömet és megnyugvást keltett volna, meg lett akasztva azzal a kifogással, hogy a templomnak sokkal több a baja, mintsem hogy ezzel a költségvetéssel segítve lenne rajta! Ezzel meg is indult az új és kibővült tervezés, melyről a nagyarányú tárgyalások átmentek a következő esztendőre.

Az egyházközségben folyton nagyobbodó nyugtalanság volt tapasztalható az 1912. évi április 16-án megtartott kántorválasztás miatt, melyet az elégtelennek megfellebbeztek. A választáson ugyanis a szegényebb sor-súak („a cipósok”) győztek a jobbmódúakkal („kenyeresekkel”) szemben. A vesztes párthoz tartozók minden lehetőt elkövettek, csak hogy a választást megsemmisíthessék. A fellebbező iratot küldöttségileg vitték föl Vádra, s ott legelőször is fölkeresték a kinevezés előtt álló plébánost oly kérelemmel, hogy őket a kegyelmes püspök úr elé vezesse. Azonban ez meg nem történhetvén, az aulában benyújtották irataikat és miután az egyházmegyei főtanfelügyelőnél is tisztelegtek, hazautaztak.

A fellebezési ügy nem nyerhetett olyan gyors elintézését, mint ahogy azt a türelmetlenkedők szerették volna. Mennél tovább húzódott, annál több módját, találták ki a sürgetésnek. Folytonos megkeresésekkel zaklatták az új plébánost, hanyagolták az ünnepi és vasárnapi templomlátogatásokat, majd nyíltan is fenyegetőztek. Erre célzott, mint komoly beállítással hallatszott, a községi képviselőtestület is azzal, hogy az 1800 korona iskolai segílyt, melyet az egyházközség évenként a községtől élvezett, beszüntette.

Ezek után Kiss József kántor is belátta, hogy a saját jól felfogott érdekében is új választásnak kell magát alávetnie, annyival is inkább, mert az ellentéteket – szóbeszéd szerint – az a felfogás élesítette ki, hogy a választás megejtése hibásan ment végbe, amely ha egy új választással, esetleg a meglévő új kántor javára is, szanálódni fog, a lázongó kedélyek lecsillapodnak, az újonnan megválasztottnak személyében megnyugosznak.

Az egyházmegyei főhatóság a helyzet kialakulásáról nyert információk után a választást alaki hibák miatt megsemmisítette, s új választást rendelt el, amely 1912. évi október 28-án Ftdő. Hainiss Dezső újkécskei plébános, h.esperes és egyházkerületi tanfelügyelő elnöklete alatt meg is tartatott, és Kiss József kántor számottevő pártjával szemben Dudich István szolnoki segédkántor javára dőlt el és ezzel az egyházközségben a hosszú időre megzavart nyugalom a vesztes párt részéről tanúsított némi duruzsolás után helyreállt.

Ez a pótválasztás azonban nemcsak azért volt áldásos, mert a megzavart összhangot az egyházközség életének további folyásába beállította, hanem főleg azért is, mert a vele kapcsolatosan megtartott gyűlésen az iskolaszék oly elvi jelentőségű határozatot hozott, amely szerint a régi kántortanítói

állásnak 1888-ban történt szétválasztásából öröklött hibát is szanálni fogja, annak alkalomadtán történő visszaállításával.

Az új kántor azonban a tanítói oklevél megszerzésére nem volt kapható.

A közóhaj legfőbb tárgya 1913-ban a templom kibővítése volt. Ebben az irányban mozdult meg az egész társadalom. A plébános köré lelkes emberek csoportosultak, kik a legeltérőbb nézeteket vallották a terv megvalósításában. Voltak, akik kétségbe vonták a templom állékonyosságát.

Ennek megállapítása végett Szolnokról kiszállt az állami építészeti hivatal főnöke, ki a helyszíni vizsgálat megejtése után a templom kitartó szilárdsága mellett tett hivatalos írásbeli nyilatkozatot, melynek az építő iparosok is behódoltak.

A túlzók azonban ezekkel a komoly szakvéleményekkel szemben beképzelt meggyőződésüket továbbra is főnntartották. Mi volt a magyarázata ennek a leküzdhetetlen csökönyösségnek? Az, hogy a templom kupoláin és a pillérek között az oldalfalakon emberemlékezet óta repedéseket láttak, és hogy évtizedek előtt Dévay Miksa néhai plébános idejében a templomon keresztül (vékony) vasrudakat húztak a boltozat alatt, hogy az oldalfalak ki ne mozduljanak. Csupa képzelődés volt tehát ennek a balhitnek a megalapozója, sőt az újabb szakértői vizsgálatnak irányítója is. – Az államépítészeti hivatal másik kiküldöttje ugyanis, – számolva a közvélemény kíváncsiságával – a boltozat lebontását hozta javaslatba. Így a tervező mester is, Dávid István gyulai lakos, a szelevényi templom építője, a Rabitz-féle könnyű boltozatot vette tervbe, mihez a kibővítési módokat is hozzávéve, többszöri meghívás és tárgyalás után 38.510 korona 64 fill-es költségvetést adott be.

Dacára, hogy ez az összeg az egyházmegyei hatóság által eleve megjelölt és e célra fordítható templomi pénzkészletet, melyen túlmenni nem volt szabad, messze fölülmúlta, plébános az előtérbe helyezkedett közóhajnak engedve, a költségvetést jóváhagyásra mégis fölterjesztette, s egyben kérte a hatóság engedélyét arra, hogy a hiányzó – tekintélyes – összeget a káptalantól kölcsönként kérvényezhesse az egyházközség részére.

Az egyházmegyei hatóság azonban a költségvetést nemcsak hogy elvetette, hanem – minden túlterjeszkedés ellen újból tiltakozva – figyelmeztette az egyházközséget a Káptalannál 1899. óta főnnálló 10.000 korona kamat nélkül való iskolai tartozásra, melyet évenként 400 koronával kellett volna törlesztenie, s eddig mitsem törlesztett; egyben utasította az esperest, – kinek itteni éveit terheli a mulasztás – hogy ennek okairól jelentést tegyen! Az esperes ki is fejtette bőven az okokat, de a hatóság nem vette figyelembe jelentését; még szigorúbban utasította 1907/1913. sz. leiratában: „Válaszát a kölcsönvett, de még ezideig nem törlesztett 10.000 koronás összegről nem vehetem tudomásul, hanem felhívom, hogy az összeg törlesztésére nézve,

melynek pontos teljesítésére egyenként és egyetemlegesen az öt aláíró kezességet vállalt, a kötelezettekkel együtt tárgyaljon, s a legrövidebb időn belül ide kedvezőbb jelentést tegyen; – különben a Káptalan mint az alapok kezelője, kénytelen lesz a jótállók ellen erélyesebben fellépni.”

Ezekből a legelfogultabbnak is be kellett látnia, hogy itt le kell mondani a fedezethiány miatt kivihetetlen tervezgetésekről és a templom szilárdsága és állékonysága szempontjából az elkerülhetetlenül szükséges javításokat szabad csak tervbe venni! Ennek közlése után a tervező mester is csakhamar tisztában lett a helyzettel és a rendelkezésre álló, s túl nem léphető összeghez mérten háromféle pótköltségvetést bocsátott rendelkezésünkre azzal, hogy a legmegfelelőbbnek mutatkozót kiválasztva, árlejtésre bocsássuk. Az árlejtezők közül Szalay István és Fia Cég Újpestről kapta el a munkát. Ez a jónevű cég nem remélt fordulatot adott az egész ügynek; nemcsak hogy kivezetett bennünket a tervek zűrzavarából, hanem egyszerűsmind a templomunkat is megmentette a legeltévedtebb renoválástól.

Ifj. Szalay István építész ugyanis, miután a munkát elnyerte, a plébános meghívására személyesen jött el Csépara, s helyszíni vizsgálatot tartott, hogy ő is lássa: miről van szó! Mihelyt körülnézte az építményt, megborzadt a tervező szándékaitól és nyomban bejelentette, hogy ellenszakkvéleményt fog benyújtani. Ellenszakkvéleményében kiemelte az építmény valódi szilárdságának megállapítására azt a ténylegességet, hogy a boltzatnak egész terhét az oldalfalakban szilárdan álló, kifogástalan állapotú oszlopok viselik, a repedéses oldalfalak pedig tehermentesek, akár egészen ki is bonthatók anélkül, hogy azt a kupolák, melyek kellően magasak és sehol horpadást nem mutatnak, megéreznék; az oldalfalakat keresztben összefogó vasrudak pedig mitsem tartanak, de veszély elhárítására nem is volnának alkalmasak, mert vékonyak, lazák és kézzel is mozgathatók, aminthogy renoválás közben le is vágattak.

Szalay rávezetett minket arra az igazi útra, melyre az államépítészeti hivatal főnöke is rámutatott, mikor az első helyszíni vizsgát tartotta. Az egyházmegyei hatóság is rávilágított erre az útra kézdettől fogva. Most már mintegy magától oldódott meg a túlzók által annyira megnehezített vállalat.

Szalaynak 7630 koronáról szóló reális költségvetését a hatóság szó nélkül elfogadta, s a bemutatott szerződést, melynek 7-ik pontja értelmében a kikötött összegből fuvar és napszám címén 500 korona Csépa községet terhelte, 4640/1913. szám alatt megerősítette.

Isten segítségével október elején hozzáfoghattunk magához a renováláshoz. Dacára, hogy ősze maradtunk vele, oly szerencsések voltunk, hogy

végig szép napos idők jártak és a másfél hónapig tartó munkában a helyreállított templomon mindent zavartalanul elvégezhattünk.

A falakról kívül-belül a régi vakolatot egész a tégláig levertük, a hasadékokat cementtel betömtük, újra bevakoltuk, belül négyszer, helyenkint ötször fehérre bemeszeltük, kívül viharálló festékekkel kellemes barnásan sárgára befestettük, a toronysisakról a zsindelet lehánytuk és cinkezet bádoggal beborítottuk, az eldőlt toronykeresztet korhadt farészétől megszabadítottuk és miután megaranyoztuk, új faoszlopon vaslécekkal leerősítettük, a templomtetőt kijavítottuk, az ereszt körülsatornáztuk, villámhárítót alkalmaztunk és új oldalsekrestyét építettünk.

Könnyen érthető, hogy az egész renoválás, de főleg a toronysisak bádogozása általános érdeklődés között folyt le, a toronykereszt fölteveése pedig valószínű látványosság volt.

November első vasárnapján (november 2.) a plébános szentbeszédben fejtegette a kereszténység e nagy szimbólumának jelentőségét, szentmise után a templom elé vonult a nagyszámú közönség, ahol indításra készen állt a felvirágozott kereszt iskolás gyermekektől és fehérruhás lányoktól környezve. Miután a plébános megáldotta a keresztet, a falu szép leányai meghúzták a köteleket, s templomunknak és egész községünknek büszke jelvénye emelkedni kezdett. Ezer szem figyelte. Lassan, méltóságosan haladt az impozáns teher föl a magasba, s mikor az ott fönn várakozó László (budapesti pallér) és Gyarakai (tiszasasi) kőművesek már csaknem elkaphatták volna, roppanás-törés hallatszott, a csigatartó árboc lefordult, és a felvonszott teher alázuhant a lennálló sokaság legnagyobb rémületére.

Az Anyaszentegyház áldása nem veszett kárba: az alázuhanó teher előbb a templomtetőre esett, és mielőtt földet ért volna, aki veszélyben forgott is, elmenekülhetett. A kellemetlen incidens rontott ugyan az ünnepi hangulaton, de szerencsétlenséget nem okozott.

Litánia után újra megindult a merész munka, s a kereszt feljutott a toronyra. A szokásos köszöntők és pohárhullások után a kereszt bátor föltevőit: a pallért és társát ugyancsak megéljeneztek és zajosan ünnepeltük.

A Nepomuki Szent János kápolnát ez évben 175 korona költséggel rendeztük, mégpedig tetejét kijavítottuk, falait kívül-belül bepucoltuk és kétszer bemeszeltük, a lépcsőt kijavítottuk, új ajtaját átfestettük és két új ablakát beraktuk.

Az új ajtót Horpácsy István helybeli asztalos mester Isten nevében készítette és a kápolnának ajándékba adta.

A Szentháromság szobrot, miután szélviharban a szobor kézfeje letört a kereszttel, Molnár István szobrász, kunszentmártoni lakos restaurálta 90 koronáért.

A Veres-féle Mária-szobor talapzatát Száraz István helybeli kőművesmester újjáépítette 99 korona költségen.

A plébánia kéményeit az idő vasfoga már régen kikezdte, s apródonkint pusztítgatta úgyannyira, hogy utóbb már a kéményseprőmester se állhatta szó nélkül, főleg amikor seprés alkalmával téglá zuhant a fejére, de oly szerencsésen, hogy agyon nem ütötte.

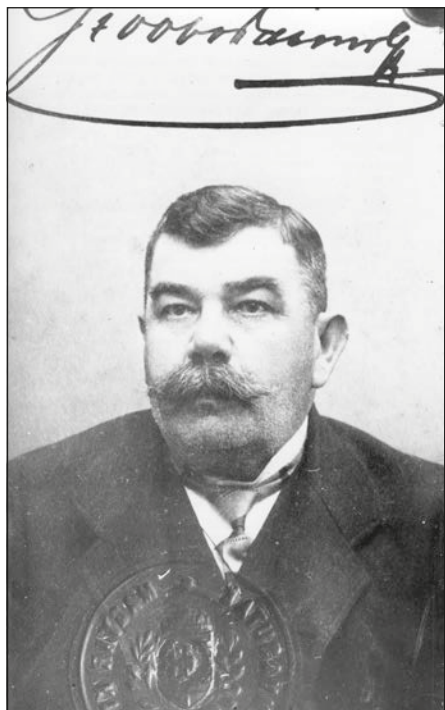
Ezekről a mizériákról is természetesen jelentés ment a püspöknek, honnan az az utasítás jött, hogy a plébános forduljon a községi elöljárósághoz, mert ezeknek az épületeknek a karbantartása a Canonica Visitatio szerint a községet terheli.

A község nem is ellenkezett benne, mint ahogy az a régmúlt időkben volt tapasztalható, sőt rokonszenvvel és jóindulattal vette fel az ügyet, mindazonáltal Szvoboda Imre községi főjegyzőnk erélyének és jóindulatának köszönhető, hogy a tervbe vett munkálatok fönnakadás nélkül elvégződtek. (25. kép) A főépület új kéményeket kapott, a konyhában a takaréktűzhely, mely közvetlenül a kémény alatt állván, óriási huzattal rendelkezett és rengeteg fát pusztított, a túlsó fal mellé került; a gazdasszonyszoba,

melyben a plébános testvérhuga Bagin Lukácsné szül: Léska Anna mint házvezető lakik, új kemencét kapott. A melléképületeket is kijavították.

Mialatt a közfigyelmet a tervbe vett templomrenoválás foglalkoztatta, azalatt községünk nemeslelkű polgára, Horpátsy Mátyás (kinek elődei III. Károly király uralkodása óta nemesek is voltak) annak a vallásos gondolatának élt, hogy a restaurált templomba új főoltárt állíttasson és hogyan? A magasztos gondolathoz nem közönséges, hanem igazi mesterművet keresett.

A plébános segítségére sietett és meghívta Csépára Sztrizs István oltárépítőt, az isaszegi plébános testvéröccsét, Isaszegről, akinek ajánló megjelenése és egyenes jelleme csakhamar bizalmat ébresztett Horpátsyban, és meg is állapodott vele egy mintában, és

25. kép: Szvoboda Imre főjegyző, 1913.

megépítéséért 3500 koronában olyképen, hogy ebbe az összegbe fizet Horpátsy 3000 koronát, az oltáralap pedig 500 koronát. A szerződést, melyet 1913. február 7-én kötött jötevőnk a mesterrel, a megyés püspök Ónagyméltósága jóváhagyta és megerősítette.

A díszes főoltár, mely lucfenyőből készült, 650 cm magas, 350 cm széles, 8 szoborral, 2 relíeffel, finoman színezve művészi faragványokkal, gazdagon aranyozva valódi Katalin-arannyal, a tabernákulum amerikai zárral, belül fehér selyem damaszttal; középpütt áll a templom és a község védőszentjének, id. Szent Jakab apostolnak szobra, jobbról Jézus Szíve, balról Mária Szíve szobrokkal.

Mikor megláttuk a fönséges művet, elállt a szemünk-szánk és elménkben forgattuk az evangélium igéit; szem nem látta, fül nem hallotta, az ember nem is sejtette, hogy micsoda remekmű lesz a mi templomunkban Isten dicsőségére emelve. Karácsonyra kaptuk, a kis Jézus születését feledhetetlen örömmel ünnepeltük. (26. kép)

Boldog lehet a bőkezű adományozó, hogy a szent pátriárkák példájára Istennek kedves oltárt emelhetett az újszövetségi örök áldozat bemutatására! Boldog lehet, hogy bőkezűségével Istennek dicsőséget és templomunknak örök emléket szerezhetett, de áldják is érte a jámbor lelkek, kik Isten dicsőségén örvendenek. Elöljár ebben maga a megyés püspök Ónagyméltósága; miután ugyanis oltárunkat a legkegyesebben kiváltságos oltárrá tette, a plébánoshoz intézett magas leiratában ezeket mondja: „... felhívom Nagyontisztelendőségedet, hogy az adományozó Horpátsy Mátyás buzgó hívónek fejezze ki elismerésemet buzgósága felett, nem különben azt is, hogy reája, s hozzátartozóira püspöki áldásom küldöm...”

Az új főoltár fölszentelése az új plébános beiktatásával együtt 1913. december 21-én emlékezetes ünnepség keretében folyt le. A beiktató Majer László egyházkerületi esperes, cibakházi plébános a beiktatandó plébánosnak hivatali elődje, s kispapkori jóbarátja a zsúfolásig megtelt templomban először is megszentelte a remekszép főoltárt, azután megkezdte a beiktatási aktust. Miután felolvasta a hiveknek Gróf Csáky Károly Emmánuel megyés püspök úr nagyméltóságától kiadott kinevezési okmányt, az új plébánossal letétette a hitvallást, azután a nála megszokott szent hévvel tartott magvas beszéd kíséretében átadta neki lelkipásztori hivatalának jelvényeit: az evangéliumos könyvet és a templom kulcsait, majd a szószékre bocsátotta beiktatott utódját, hogy hirdesse az ünnepség kapcsán híveinek az evangéliumot. Szentbeszéd után az újonnan beiktatott plébános nagymisést mondott hiveiért.

A mise végeztével vendégül látta déli asztalánál a községnek egyházi, s világi, valamint társadalmi vezetőit, kik között voltak a kerületi papság köréből Majer zászló cibakházi esperes plébános és Fehér András szelevényi

26. kép: A Szent Jakab templom főoltára, 1913.

plébános, a vidéki uraságok közül Tiszaugról csicsopolyáni Steer Ferenc nagybirtokos és felesége fechtenbergi Fechtig Adél bárónő, Szalay István építész, Sztrizs István oltárépítő, Szvoboda Imre közs. főjegyző, Rosznáky Géza közs. h. jegyző, Zákó Dezső közs. s. jegyző, Szabó Károly közs. főbíró, Vincze Albert közs.m.bíró, Oberna Ferenc községi pénztárnok és egyhk. adószedő, Ajtay Andor közs. Írnok, Huszka Imre fő tanító, Bartucz Mihály, Könyvesné Csenghery Ida, Palotayné Fekete Mária, Somodi Dezső, Szombathelyi Pál, Tóth József tanítók, Dudich István kántor, Horpácsy Mátyás jótévő, id. Dancsó Ferenc templomgondnok, id. Túri Péter társ. aligazgató, Fialka Lajos társ. pénzt. Bottka Vincze Endre iksz. v. elnök, Gigor József isksz. gondnok, Szánthó Mór közb. elnök, Czucz Mihály gazdaköri elnök, Mészáros János gazdak. pénzt. ifj. Riger István polg. olv. köri elnök, Szalóky István ipartárs. elnök, Csatár Andor tűzoltóparancsnok, Dr. Szigeti Gyula körorvos, hitelsz. elnök, Tercsi Imre fogyaszt.szöv. elnök, Könyves Károly hitelsz. pénzt. Szentmiklósi János m. kir.csendőr őrm. és Ladjanszky István ág. ev. levita-tanító, összesen: harmincnyolcan. (27. kép)

Ebéd alatt a házigazda hivatalos formában éltette a pápát, a királyt, a püspököt és installálóját, vendégeit és híveit; Fehér András szelevényi plébános a házigazdát és Somodi Dezső tanító a házigazdát.

27. kép: Csépa község vezetői.

Állnak (balról jobbra): Tóth József tanító, Dudich István kántor, Szombathelyi Pál tanító, Somodi Dezső igazgató, Zákó Dezső segédjegyző, Vágó Károly tanító, Huszka Imre tanító.

Ülnek (balról jobbra): Rosznáky Géza helyettes jegyző, Léska József plébános, Szabó Károly főbíró.

Kellemes meglepetésül szolgált az ünneplő társaságnak az a kedves jelenet, melyet közben a házigazda azáltal rendezett, hogy elődjének, az installáló esperesnek az ebédlőben kifüggesztett és jól sikerült arcképét, melyet baráti és paptestvéri szeretete zálogául megfesttetett, ez alkalomból leplezte s plébániájának ajándékozta.

A második harang 1912 karácsonyán megrepedt, újraöntéséről 1913-ban az Adria biztosító társaság gondoskodott, de mert új szerkezetű koronát kapott, ennek árát, 96 koronát a templompénztár fizette, öntötte Jurisics Márton harangöntő. Az új harang súlya: 110 kg Szent József relief képe van rajta, s felirata: „Vivos voco, mortuos plango, fulgura frango”. Az élőket hívom, a halottakat elsíratom, a villámokat megtöröm. Fölszentelte: Dr. Kohl Medárd esztergomi segédpüspök.

Ebben az időben Csépan a következő egyesületek működtek:

1. Az élő Rózsafűzér Társulat.
2. Jézus Szíve Társulat, amelyet Mihálovics Ernő káplán szervezett 1896-ban. Tagjainak száma elérte a 811-et.
3. Oltáregylet 261 taggal.
4. Katolikus Népszövetség 102 taggal.
5. Közbirtokosság.
6. Gazdakör.
7. Polgári Olvasókör.
8. Haladó Polgárok Egyesülete.
9. Ipartársulat.
10. Tűzoltótestület.
11. Hitelszövetkezet.
12. Fogasztási és Értékesítő Szövetkezet
13. Halotti Társulat.

A hitéletet Léska József plébános így jellemezte:

„A hitéletnek fokmérője a szentségekhez való járulás; ez utóbbinak arányai rendesen az egyházközség hitéletének is a körvonalai. »Ha bűnbánatot nem tartotok – ha a bűnbánat szentségéhez nem járultok – mindnyájan elvesztek.« Híveink az Üdvözítőnek erre az intelmére többnyire csak komoly betegségükben gondolnak. De ez is valami! Egyelőre ezzel is be kell érünk... Van rá eset, hogy a beteg, mielőtt meghal, többször is elhívhatja a papot.

Az egészségesek között azonban alig vannak, akik a szentségekhez járulnak. A férfinép egyáltalán távolmarad a gyónatószéktől és az oltártól.

Nem nagyon mondhatunk jobbat a szentmisehallgatásról sem. Hétköznapiakon inkább megjárja, amennyiben a korosabb asszonyok rendszerint ott vannak a templomban, de ünnep- és vasárnapokon, amikor telve kellene lenni a templomnak, édeskevés a jelenlevők száma. Évenként 4-szer 5-ször csak megtelik a templom, de többször alig. Télen, mikor hideg van, sáros az út vagy esik az eső, elég ok az elmaradásra. Más évszakokban mindig előbb való a munka; mikor meg vásár van akár helyben, akár vidéken, akkor ki van zárva, hogy el lehessen menni a templomba! Ilyen az ünnep- és vasárnapok megszentelése Csépan.”

„A családi élet általában rendes, a gyermekszaporulat évről-évre növekszik. Törvénytelen születések, vadházasságok, önkéntes elválások elég ritkán fordulnak elő.”

Turóczy Énok (1922–1937)

Az egyházi főhatóság Léska Józsefet 1922. augusztus végén taksonyi plébánossá nevezte ki. Ezen év szeptember 26-án érkezett meg az új plébános: Turóczy Énok, aki tápiófarmosi helyi káplán volt. Elődje taksonyi plébánossá neveztetett ki.

Mivel a plébánia lak és javadalom nagyon elhanyagolt állapotban volt, első gondja a háború után bekövetkezett súlyos megélhetési viszonyok miatt a javadalom rendezésére irányult. Kérésére az iskolaszék megszavazott a 10.000 K. papírfizetéshez katasztrális holdanként 2 kg búzát, amit azonban gonosz ármánykodók megfellebbeztek.

Bartucz Mihály ellen a búcsúztatók miatt sok panasz volt, ezért lemondott kántori állásáról, de a

28. kép: Turóczy Énok, plébános 1922-1937.

tanítóit megtartotta. A plébánia lak és melléképület renoválását kérte a politikai községtől az új plébános.

Mélt. Dr. Hanauer István megyéspüspök úr bérmlást tartott 1922. szeptember 28-án. A bérmlálkozók száma 551 volt. Másnap a tiszauzi kápolnában 59 személyt bérmlált a püspök.

1923. A járási főszolgabíró megtartotta a vizsgálatot a búzasegély ügyében. A kántori állást szétválasztotta a hatóság és Antal Jánost választották meg szóló kántornak. Az iskolások miatt binandi fakultást kért a plébános.

A tiszakürti és tiszauzi nagyszámú kat. lakosok egyháztanácsa póttagokat választott és a plébános a bogarasi iskolát gyakran meglátogatta, a kettős ünnepek másodnapjain isteni tiszteletet tartott vagy a bogarasi iskolánál, vagy bent Kürtön a Gróf Bolza József kastélyában, a kerti házban.

Különös nevezetes esemény nem történt, mint az, hogy az egyházmegyei hatóság a stóladíjszabást, melyet még a múlt évben egységesen rendezett, felemlerte a tízszeresre. (28. kép)

1924. A plébános kezdettől fogva érezte a misszió szükségét, ami itt még sosem volt. Majd Steer Ferencné szül. Fechtig Adél bárónő tiszauzi birtokosnő kegyessége lehetővé tette a népmissziót, s az ő hívására Blazovich Jákó pápai bencés főgimn. igazgató és dr. Miszler Teodóz győrszentiváni bencés plébános március 9-től 16-ig megtartották a missziót, amely szépen sikerült s emlékére a méltóságos asszony missziós keresztet létesített a templomban.

A misszió nyomán megszervezte a plébános a róm. kat. ifjúsági egyesületet és a leányok Mária Kongregációját.

Ugyancsak a misszió eredménye gyanánt Kanyó István és neje, Berkes Mária 400 kg súlyú harangot öntettek, a kongregáció pedig 240 kg-osat közadakozásból. Van tehát már négy harang, úgymint a háborúba elrekvirált nagyharang helyett az A hangú 400 kg-os, a C hangú kongregációs harang, egy 100 kg-os F hangú, és egy 56,8 kg-os A hangú kisharang, mely utóbbi Szlezák László budapesti haranggyárából van, a két nagyharang pedig az Ecclesia haranggyárából. A két új harang felszentelése nagy ünnepség mellett történt, amelyre eljött Pr. Niszler Teodóz, már mint pápai bencés főgimn. igazgató, mert Blazovich Jákó kiküldetett a kis király nevelőjének, és dr. Jung Benedek győrszentmártoni plébános is. A harangszentelést Dr. Niszler végezte, mert az óáltaluk tartott misszió eredménye volt a két harang.

A Kongregáció felavatási ünnepébe augusztus 20-án volt lélekemelő ünnepség keretében. Október hóban fölszentelte a plébános a tiszakürti gróf úr által létesített kis kápolnát és ezzel a katolicizmus megvetette lábát ezen református községben.

Miután a búzasegély ügyben a vármegye elutasító határozata lejött, a hátralék nagyobb részét végrehajtás által megfizették búzában és pénzben.

Karácsonyra az ifjúsági egyesület és a kongregáció szép sikerű pásztorjátékokot adott elő.

Ez évben a község mint a plébániai lak és melléképületeinek fenntartója, némi tatarozást végeztetett a két épület tetején, mert 50 pakli faszindelyt ráverték.

A plébános 84 éves édesanyja elhunyt, akit Rákóczi-falvára szállítottak.

Ebben az évben elhunyt Majer László cibakházi, egykori csépai plébános, és kívánságára, itt elhunyt nővére mellé, a csépai temetőben helyezték nyugalomra, kedves hívei között.

1925. Ezen év azzal kezdődött, hogy a tantestület egyik régi tagját: özv. Könyves Károlyné, szül. Csengery Ida tanítónőt a halál elragadta, miután szeptember óta betegeskedett. Helyét az iskolaszék csak ideiglenesen töltötte be Palatka Áronné szül. Kanyó Franciska helybeli lakos okleveles tanítónővel és csak ha az államsegély biztosítatik az új tanerő részére, az esetben töltetik be véglegesen az állás.

Dr. Domján Jenő és társai még 1924-ben feljelentették a plébánost a 2 kg búza járandóság megszavaztatása miatt okirat hamisítással, azonban az ügyészség a vádat elejtette.

Kanyó András iskolagondnok feljelentette a plébánost a püspök úrnál azzal vádaskodva, hogy a plébános nem jár betegekhez és más rágalmakkal. Kerületi esperes úr megvizsgálta a panaszt és alaptalannak találta.

Plébános hat gyümölcsfát a szőlőbe és hatot az iskolai kertbe vásárolva elültetett.

A községi előjáróság végre a plébános hosszas kérése után elhatározta, hogy renováltatja a plébániai lakot. Bérmlás volt május 14-én. Hanauer István megyéspüspök 165 személyt bérmlált meg. Másnap a tiszakürti kápolnában 72, a tüzestelepi missziósházban 204, összesen 441 volt a bérmlálkozók száma.

1926. A Jézus Szíve szobor Nagyszombati Károlyné 2 millió korona gyűjtéséből beszereztetett Wlasich Károly szegedi szobrásztól.

Huszka Imre ig. tanító annyira elzúllott, hogy a hitelszövetkezetnél nagyobb összeget sikkasztott, ami miatt lakásának padlásán felakasztotta magát, de apósa észrevette és levágta. Emiatt azonban nem maradhatott a községben tovább, hanem november 25-i ülésen tárgyalt kérvényében 6 havi betegszabadságot kért és Kiskunfélegyházára távozott.

Tóth Ilona tanítónő fizetését augusztus végén szabta meg a vallás és közoktatási miniszter.

1927. Dancsó Ferenc templomgazda június 19-én meghalt. Utódja Vincze Albert lett. Huszka Imre ig. tan. november 1-től nyugdíjban van, tőle házát

megvette Bartucz tanító, aki ezért lakbért kért. A nyolcadik tanítói állás át-szerveztetett óvónői állássá. Kisbírók párbér fizetése alól felmentetének.

1928. Somodi Dezső tanító igazgató lesz. Első óvónőnek megválasztatik Hám Mária. Kántori állás egyesítése és a kántortanítói állásra Antal János megválasztása. Tizennyolc darab üvegváza beszerzése.

1929. Említésre méltó egyéb nem történt, mint a bérmlás, amit a me-gyés főpásztor ur végzett. Kiosztotta a bérmlás szentségét 160 bérmlá-kozonak. Ezen évben történt, hogy a plébános rendezte az Oltáriszentség kitétele alkalmával a nagy gyertyát tartók sorrendjét és ezen szép feladatra kiválasztotta a hitközség előkelő családjainak a fejét; ezek fogják ezután a nagy gyertyát tartani: Tercsy Imre, Túri Mihály, Szombathelyi József, Mé-száros János, Czucz Mihály és Csernus János.

A plébánia alsó épülete melletti iskolánál levő tanítói lakás, valamint a két tanterem ablakai renoválva és részben újakkal lettek kicserélve.

A plébániai lak teteje, bár igen rossz állapotban van és a politikai község lenne köteles az 1784. évi Canonica visitatio alapján renováltatni, azonban ezen köteleességét ismételten elmellőzte és ezért plébános kénytelen volt a vármegyéhez folyamodni ezen ügyben, hogy nagyobb károsodás megaka-dályozható legyen, ami a községnek is több kiadással járna.

A központi oltáregylet kérésre még a múlt évben a következő temp-lomi ruhákat küldötte: 5 vállkendő, 2 palla, 9 korporálé, 6 kehelytörő, egy-ben küldött még 24 tagkimutatást és 26 felvételi füzetet.

Az óvodát április 1-én megnyitottuk.

Új harangozó lett, Varga Ede Kunszentmártonból.

Az egyházközségi képviselőtestület megválasztása első alkalommal megtörtént az iskolaszék átalakulása által.

1930. Ezen év október 15-én volt itt a kerületi papi gyűlés szép tárgy-sorozattal. Vezette Szedlacsek István csongrádi apátplébános és kerületi esperes.

Özv. Palotay Károlyné igen gyakran betegeskedett és ezért javasolta neki az iskolaszék a nyugdíjba vonulást.

Id. Havrilla József és neje, Kocsi Rozália megújították a családi lobogó-kat és november 16-án volt a fölszentelés. A mezőkövesdi háziipari szövet-kezetben készítették a két lobogót 240 pengőért, míg a nyeleket újrafestette Görög István asztalosmester. A régi feltételek mellett helyeztetett el a két lobogó a templomban, ugyanis Havrilla József családjában harmadiziglen halálozás esetén ingyen adatik ki a temetkezésre.

Kanyó István február 6-án meghalt. Mivel egyházunk nagy jótévője volt, temetésén megjelent a kerületi esperes, aki a szertartást is végezte, a gyászbeszédet a helyi plébános tartotta sok érdemének méltatásával, meg-jelent még a szelevényi plébános és kántor, és az egyik csongrádi káplán.

A kormányzó úr 10 éves jubileumát mi is megünnepeltük.

Február 27-én egyházközségi képviselőtestületi választás volt, de mivel ez alkalommal csak kevesen szavaztak, még március 2-án is lehetett szavazni. Megválasztottak 30 rendes és 10 pótaggot, a választás jóváhagyást nyert, majd a főhatóság nemsokára kinevezett öt tagot a képviselőtestületbe. A megalakulás augusztus 17-én volt a templombeli eskütétel után. Világi elnök lett: Tercsy Imre birtokos.

Október 15-e emlékezetes nap volt a csépai hitközségben, mert ezen a napon tartotta Turóczy Énok plébános ezüstmiséjét a kerületi paptestvérek segédletével, akik egyben kerületi papi gyűlést is tartottak. Szentbeszédet dr. Pongrácz Elemér csongrádi gimn. hittanár mondott.

A Szent Imre jubileumi ünnepséget november 2-én tartottuk.

A tiszasasi katolikus egyházi adófizetők közül a nagycsaládú és keresetképtelen egyének felmentést nyertek a fizetés alól.

Az egyháztanács megbízta a plébánost, hogy Kanyó András volt gondnok sikkasztási ügyét (3,587.970 korona) a legjobb belátása szerint intézze el (12.500 k. = 1 pengő).

Özv. Hajdú Ferdinándné szép betlehemet ajándékozott templomunknak 500 P. értékben.

1931. Amióta a plébános megkezdte a tiszasasi hívek lelki gondozását, azóta mindig jobban-jobban érezte a kápolna hiányát. Az iskolás gyermekek hitoktatását ugyanis a ref. iskola egyik tantermében megengedte a ref. pásztor, de a hívek pasztorálására nem volt hely. Kénytelen volt plébános minden hó harmadik vasárnapján délutáni átmenetei alkalmával sorba venni a kat. hívek házát és itt tartottak ájtatosságot. Szinte kapóra jött a Lengyel-féle ház árverése, amelyet plébános megvett 2000 pengőért, és amelyben azóta havonta a harmadik vasárnapokon a 8 órai szentmisét végzi.

Bár a megye jóváhagyta azon községi határozatot, amelyben az óvoda fenntartásához 50 P. segélyt és 150 P. felszerelési segélyt ígért, azonban semmit sem ad.

Mészáros Endre izgága természetű egyházközségi képviselő 22 aláírással kérvényt nyújtott be a templom jövedelmeire a tisztviselők kor és nyugdíj fizetése ügyében, amelyekre megkapta a gyűlésen a kellő felvilágosítást és így nem sikerült az egyházközségi tisztviselők fizetését leszállítani.

A képviselő testület 4000 P. hitközségi kölcsön felvételét határozta, azonban ezen határozatot a püspök úr nem hagyta jóvá és így nem maradt hátra más, mint hogy az egyházközségi tisztviselőknek várni kell a fizetésük kiutalását az egyházi adózás javulásáig.

Az iskolások csekély létszáma miatt a miniszter az államsegélyt a 8-ik állástól megvonta, mire az iskolaszék a 5. tanítói állást beszüntette.

Miután a templom zsindeleteteje már rostához hasonlóvá vált, halaszthatatlanná lett a renoválása, amit Gyalai Simon kunszentmártoni építész eszközölt. A külső javítás, toronyablakok és óra 4500 Pengőbe kerültek.

A 8. tanítói állás megszűntével az azt betöltő Palotay Margit tanítónő Dombiratos községbe lett áthelyezve, állami iskolához.

Az október 20-i tanácsülés felajánlotta az óvodát és 3 tanítónői állást jövőendő üresedés esetén a Tiszaújfalun székelő Szent Benedek Leányai női szerzetesrendnek.

A templom melletti községi jégvermet az elöljáróság plébános kérelmére áthelyezte és így megszűnt a szeméthyely a templom mellett.

Dr. Domján Jenő ügyvédi oklevéllel bíró helyi birtokos mint izgága természetű ember több alaptalan váddal illette a plébánost, amely vádakát a ker. esperes tényleg alaptalanoknak állapított meg.

1932. Botrányt keltő viselkedésük miatt az egyházmegyei főhatóság felfüggesztette állásától Somodi Dezső tanítót és özv. Palotay Károlyné tanítónőt, plébános tehát helyetteseket alkalmazott Matyus István és Szombathelyi Ernő helybeli okleveles tanítók személyében. A fegyelmi tanács dorgálásra és a költségek viselésére ítélte nevezett tanítókat.

A tiszasasi katolikusokat 50% adótörlesztésben részesítette az egyháztanács, de csak azon családokat, ahonnan iskolások járnak ref. iskolába és ezért oda is fizetniük kell.

A kir. tanfelügyelő értesítése a szerzetes tanerők alkalmazásának előnyeiről világosan közli, hogy ezek mindig csak a kezdő tanítói fizetést kapják, lakbér és nyugdíj nem jár nekik, az erkölcsi előnyök pedig ki sem fejezhetők.

Mivel még mindig szerették volna egyes bölcsekedő egyházközségi képviselők a plébános fizetését csökkenteni, azért ismertette a plébános azt a miniszteri rendeletét, amely szerint a lelkészek fizetése mentes a csökkentés alól, akiknek fizetése korábban nem emelkedett.

1933. Ezen évben már egyáltalán tűrhetetlenné vált Varga István temetőcsősz viselkedése, mert kötelességeit annyira elhanyagolta, hogy az egyháztanács kénytelen volt neki felmondani és helyére Nagy Antalt alkalmazni díjlevéllel és szolgálati szabályzattal.

Az egyházközségi képviselők egy része kiesett, azért június 18-án választás volt, amely az egyházmegyei főhatóságtól jóváhagyást nyert.

Miután a templom földjének téglázása már annyira kikopott, hogy a hívek bukdácsolnak rajta, plébános cementlapokkal kirakatta, mégpedig rá a téglára, hogy erősebben álljon.

A politikai község a plébániai tető renoválását végre eszközölte eternit palával, mire a plébános némi praktikus átalakítást végeztetett az épület beosztásán. Így a konyha lekerült oda, ahol eddig az iroda volt, a régi szoba

fele éléskamra, másik fele pedig fürdőszoba lett, amit a Plébános beszereltetett 521 P. költséggel. Az iroda fölkerült a szakácsnő szobája helyére, hogy a kapuhoz ez legyen a legközelebb.

F. évi szeptember 30-án bérmlás volt, amit a megyés Főpásztor végzett. A bérmlálkozók száma 225 volt.

Az egyházközségi képviselő választás június 18-án volt, amikor megválasztottak 19 rendes és 7 póttagot.

1934. Ezen évben említésre méltó talán az lehet, hogy a Szent Benedek Leányai szerzetesnők tényleg átvették a nekik felajánlott épületet, amelyben van a római katolikus óvoda is egy foglalkozási és egy játszó teremmel, míg a többi helységet ők foglalták el, úgymint a sarokban a hálószobát, mellette a nappali szobát és a kis előszobát, valamint a konyhát a folyosóval és pincével, lent az udvaron pedig a mosókonyhát a kemencével. Egy másik épületben van a fákamra. Tiszaújfaluról hárman jöttek át és pedig: Mezei Ágnes tanítónő mint főnöknő, Gyenese Márta mint háztartásvezető és Pásztor Rozina mint dada. Szeptember hó 9-én foglalták el állásukat. Hám Mária világi óvónőt a kultuszminiszter kinevezte az újonnan szervezett újkécskei r. k. óvodához, amely államsegéllyel van egybekötve és így az első óvónőt a miniszter nevezte ki. Hám Mária pályázott oda és a püspök úr interveniálására (közbenjárására) megtörtént a kinevezése. A szerződést tehát a Szent Benedek Leányai igazgatójával Dr. Kühár Flóris bencés főiskolai tanárral megkötöttük.

Ez évben történt a hősök szobrának felszentelése. Ugyanis a községi elöljáróság és főképpen Orosz István főjegyző minden módon rajta volt, hogy az országos rendelet értelmében Csépan is legyen hősi emlék. Mivel az elöljáróságnak rendelkezése alatt volt két alap és a lakosságtól gyűjtött összeg, ami kb. 8000 P. tett ki, így megrendelte a szoborbizottság Vas Viktor budapesti szobrásznál a bronz szobrot, amelynek magassága 2,20 m míg a talapzata 3,50 m. Elhelyezték a temetőnek a község felé eső sarkába a kövesút mellett. A felszentelési ünnepség a hősök napján: május utolsó vasárnapján történt. A felszentelést a község plébánosa végezte a 9 órai szentmise után.

Mezei Ágnes tanítónői oklevelét a miniszter úr nem acceptálta és ezért okleveles óvónót kellett az óvodába alkalmazni.

Az egyházközség vezetősége illetve a hitbuzgalmi bizottság május 5-től 8 napos missziót rendezett két jezsuita atya vezetésével. Az atyák voltak: Timár József és Müller Fülöp. Az eredmény nagyon szép lett, amiért az egyháztanács megszavazott nekik útiköltségül a Rózsafüzér Társulat pénztárából 50 P-t és a templom pénztárából 50 P.-t.

Tanács hozzájárult ahhoz, hogy az 1934. évi rendelet alapján a tanítók illetményeit a M. Kir. Központi Illetményhivatal utalja ki minden hónap

elsején. A tanács azért járult ehhez hozzá, mert úgy volt beállítva az ügy, hogy az illetményhivatal előlegezi az illetményeket.

Hám Máriát közben megkérte az itteni községi végrehajtó írnok és ezért megbánta, hogy Újkécskére pályázott, ahová ki is lett nevezve, de már nem lehetett segíteni.

A harangozó részére szolgálati szabályzatot készített a tanács.

Az epreskertben lévő szőlő permetezéséhez szükséges vizet a szomszédos Váradi János kútjából lehet meríteni, mivel a kút renoválásához a plébános is hozzájárult.

1933. Ami megörökítést érdemelne, kevés olyan esemény történt az év folyamán.

Iskolaszék egyhangúlag elfogadta a tantestület azon javaslatát, hogy az iskolások délutáni tanítása fél 2 órától fél 4-ig történjék, mert így a szülők jobban fel tudják használni az arra való gyermekeiket a gazdasági munkálatoknál.

Dancsó Antal kifogásolja az óvoda és zárda körüli falkerítést, noha az szükséges volt, a költségei pedig nem lépték túl a költségvetés kereteit, ami miatt a számadás megfellebbezését a püspök úr elutasította.

Az egyházközségi képviselőtestület elhatározta a piactérről a Mária szobor áttételét a templomterre, mivel a piactéren a Szentháromság szobor mellett volt és így szobortorlódás állott be, ami az áttétel által megszűnt. Az áttétel gyűjtött pénzen eszközöltetett Száraz István kőműves által 70 P költségen, míg a Szentháromság szobor renoválása szintén 70 P-t tett ki.

A tavaszon május 1-én fagykár sújtotta határunk nagy részét, míg a hó végén jégverés tette tönkre a még megmaradt veteményt. Hozzájárult nyáron az aszály úgy, hogy a községi elöljáróság kénytelen volt vetőmagért a kormányhoz folyamodni, amire a kormány kölcsönbe adott (kamat nélkül) 5 vagon búzát, 1 vagon árpát, 50 mázsa kukoricát. Majd nagymérvű adótörlesztés következett, amit az egyházközség nagyon megsínylett az együttes adókezelés miatt.

Március 10-én jött Rácz Erzsébet okleveles óvónő községünkbe, akit a Perjelnő küldött az óvodába arra az időre, amíg a rendnek oklevéllel bíró tagja lesz, ami három év múlva történik meg. Rácz Erzsébet csak helyettes lesz.

A tanács a megszűnt temetkezési társulat gyászkocsiját felügyelet alá vette és használati díj címén 2 P-t állapított meg az egyházközség pénztárába, míg takarítás címén a temetőcsősz részére 50 fillért.

Augusztus hónapban jött a zárdába Szalay Antónia új főnöknő, míg Mezei Ágnes Budapestre lett helyezve a katolikus háziasszonyok orsz. szövetségének házába, amelyet ezek az apácák vezetnek.

Tercsy Imre egyházközségi világi elnök kisbirtokos 79 éves korában december 1-én elhunyt. Közbecsülésben állott, ezért nagy részvételt temettük.

A beteges Vincze Albert helyett id. Dékány István lett a templomatyja.

1936. Isten jóvoltából ezen év is ránk köszöntött. Nevezetes eseménye ennek is volt.

Az Akció Catholica május hóban nagyszabású sajtónapot rendezett, amelynek eredménye az lett, hogy a kat. lapokat nagyobb számban rendelte meg a lakosság, csak attól félek, hogy szalmaláng lesz a felbuzdulás, noha a kulturális bizottság majd szorgalmazza az ügyet.

Az egyházközségi képviselőtestületnek hat éves tagjai helyett új választás volt június 28-án a hivatalos lista alapján.

A közbirtokosság a Fertőn a jószágok és a szőlők részére ártézi kutat furatott a nyár folyamán 3000 P. költségen, Mester volt Pekárik János csongrádi kútfúró.

Sztranyovszky Sándor országgyűlési házelnök mint evangélikus vallású ember egyik presbiter gyűlésen megsértette a kat. egyházat, mert közép-kori inkvizícióval vádolta, mivel követeli a vegyes vallásúaktól a reverzalist. Az országos tiltakozáshoz a tanács is hozzájárult.

A templom melletti iskola tetejének tatarozásához a tanács államsegélyért folyamodott dr. Mezey Lajos orsz. gyűlési képviselő útján.

Somodi Pezső ig. tanító elfoglaltsága miatt a gondnokságról lemondott, s helyére Cseh Sándor lett megválasztva. De mivel Cseh Sándor kora miatt nem tudja a gondnoki teendőket ellátni, ezért Pataky Mihály lett megválasztva gondnoknak.

Az Akció Catholica 12 előadást tartott a tél folyamán.

A Stefánia itt is megalakult még 1934-ben, de e vezető orvosával, dr. Wimmerth Péterrel nincs a község megegyezése.

A jó Isten irgalmának tulajdonítjuk ezen elmúlt évet, amely borban, búzában tűrhető volt, csak a népek igazi békéje nem akar visszatérni.

A templom melletti iskola renoválásához a hitközségnek is hozzá kellett járulni és ezért megszavazott 400 P.-t az esetben, ha a miniszter úr a többi szükségességeket kiutalja.

A kongregáció a szerzetesnő vezetőkkel készített a templom részére egy szép fehér Borromeus kazulát.

1937. A folyó év gyenge reményekkel indult meg. Ez évben is van néhány megemlézésre méltó eredmény.

Mivel nemcsak a templom melletti iskola, hanem a parókia alsó lakásának teteje is igen rossz karban van, plébános minden lehetőt elkövetett arra nézve, hogy a jelzett tetők megjavíttassanak.

A vall. miniszter 110-2/502/1931. sz. irata értelmében a parókia fenntartója a politikai község. Ez alapon restauráltatta 1933-ban a parókia tetőt.

Ez alapon követelte a plébános az alsó épület renoválását is, mint amely épület a plébánia szükséges része. A község előbb vonakodott, de azután hajlandó lett a tető megjavítási összegére 500 P-t megszavazni a jövő évi költségvetés terhére, csak azt kívánja, hogy az alsó épület nem okvetlenül szükséges részét az egyház bontassa le, illetve adja a hozzájárulását. Ezt az egyházközség az április 15-én tartott ülésen megszavazta.

A község az együttes adóból most csak az új kulcs megállapítása után ad, mert az összes 3694,07 P-t lefoglalta a tanítók járandóságára, noha úgy volt beállítva előbb, hogy a tanítók járandóságát az illetményhivatal minden hó 1-én előlegezi. Ezért az adóhivatal intézkedését az egyházközség megfellebbezte.

A tiszasasi egyházközség gondnokává Kósa Antal lett megválasztva.

Dr. Domján Jenő birtokos, dr. Kondor Sándor helybeli és dr. Palotay László tiszasasi orvosokat a főhatóság kinevezte a képviselőtestületbe és tanácsba.

A bérmlás ideje elérkezett, mivel 4 éve, hogy volt itt, és május 23-án tartotta meg dr. Hanauer István megyés főpásztor ur. A bérmlálkozók száma 266 volt.

A püspök még ezen a napon Szolnokon kelt rendelkezésében Turóczy Énokot saját kérelmére további intézkedésig a beteg csanyteleki plébános kiségetésével bízta meg, a csépai plébánia vezetését pedig Regőczy János csongrádi káplánra ruházta.

Turóczy Énok elhelyezésének püspöki iratát az 1937. május 19-én tartott egyháztanácsi gyűlésen olvasták fel. A plébános röviden ismertette 15 évi munkásságának eredményeit a templom, plébánia, a központi iskola renoválása, az óvoda és zárda létesítése, a tiszasasi filia szervezése, ottan kápolna és kath. temető felállítása, a tantestület fizetésének rendbehozása, kath. missziók rendezése, Kath. Ifj. Egylet valamint Kongregáció, Szívgyárda szervezése, a jámbor társulatok új életre keltése körül. Megemlítette, hogy a templom renoválási költségéhez 500 P-t, a plébánia lak belső átalakításához 1000 P-t adott. A megértő és vallásos lelkű híveivel karöltve szívesen dolgozott az Isten dicsőségére és a hitközség előhaladására, azonban ezen 15 év alatt sok támadásnak is volt kitéve, amiket már megúnt. A jó Isten kegyelmével reménykedik, hogy majd véglegesen is elnyeri a csanyteleki plébániát, ahol valószínűleg nagyobb megértést tanúsítanak működése iránt.

Regőczy János 1937. május végétől augusztus hónapig adminisztrátorként vezette a plébániát.

Őt 1937 augusztus hónapjában Bencsik István követte, ugyancsak adminisztrátori beosztásban.

A következő 1938. év. január hónapjában érkezett meg az új plébános: Bárány Dezső.

Tóth Géza adminisztrátor följegyzései (1963–1964)

1938 januárjától 1953. szeptember haváig Bárány Dezső működött Csépan mint plébános. A plébánia történetét nem vezette. (29. kép)

29. kép: P. Réz Marián és P. Tóth János missziós atyák, 1943. (Tassy Dezső felvétele)

Bárány Dezsőre húsz év után úgy emlékeznek vissza az itteni lakosok, hogy jókedvű kedves ember volt. Szerette a szórakozást. Gyakran a cigány kezéből is kivette a hegedűt, s úgy játszott tovább a vacsorákon. 1944-ben még sikerült renováltatni a templom külsejét és részben a belsejét is. Szinte az utolsó órában, mert később a háború hazánkban is éreztette hatását. A szovjet csapatok bejövetele előtt elmenekült. Pedig, ha helyén marad, semmi bántódása nem esik. Civil ruhában viszont fogságba került, s csak évek múlva jött haza Oroszországból. 1946. október 10-én visszakapta plébániáját, (amelyet a harcok átvonulása után előbb az egri egyházmegyes Eröss István kunszentmártoni káplán, majd másfél éven át Kenyeres Lajos adminisztrátor vezetett). (30. kép) Kenyeres Lajos adminisztrátorsága idején kijavították a templom és plébánia háborús sérüléseit. Tassy József helybeli asztalossal a templomba új szószéket készítettek. (31. kép)

Bárány Pezső visszatérése után már nem sokat törődött az ügyekkel. A mise fölvételt és az apróbb ügyeket Varjas János harangozó intézte, aki később keveselven fizetését, pört akasztott az egyházközség nyakába.

30. kép: Bárány Dezső, plébános 1938-1953.

31. kép: Kenyeres Lajos, plébániai kormányzó 1945-1946

Ennek a pörnek költségeit, és a be nem jelentett Sz. T. K. kártérítést nyögte az egyházközség Frech Ferenc alatt sőt még az ő utóda is érezte egy darabig.

Frech Ferenc, volt ferences atya, a szolnoki Szentháromság plébániáról került Csépara adminisztrátornak. Bárány Pezső, mint esperes-plébános a szolnoki Jézus Szíve plébániát kapta meg.

Frech Ferenc a plébániát már nagyon rossz állapotban vette át, de a javításhoz 10 éven át egyszer sem volt ereje. Betegsége, cukor baja és szívbaja lefoglalta, s nem tudott törődni a folyó ügyekkel. Egy külön füzetben beszámolt az itt töltött tíz esztendőről. Ennek bevezetőjében említi, hogy a háború elvitte a régi följegyzéseket. Pedig azok ott porosodtak a fiókja alján, sőt valamikor sajátkezűleg írta bele nevét és idekerülésének idejét, de aztán csak rakta a cédulákat egyiket a másikra, de nem nézte át soha a fiókot, hogy mi lapul benne.

Frech Ferenc följegyzései hangulatosan, részletesen beszámolnak a lelkipásztori munka apró kis eseményeiről is. El kell ismerni, hogy volt érzéke a különféle apróságok iránt. Ünnepeket, ájtatosságokat nagyon szépen le tudott vezetni. Azonban az iroda ügyeivel és a templom karbantartásával már nem törődött.

32. kép: Frech Ferenc plébános temetése, 1967. december 18. (Szalontai Károly felvétele)

Feljegyzéseiből kitűnik, hogy 1958-ban a templom körüli részt parkosították és bekerítették, sajnos eléggé gyöngé dróttal. (32. kép)

(1957. Nagyszombat délutánján, április 20-án Antal János kántortanító öngyilkos lett, nikotint ivott.)

1961-ben a helyi tanáccsal karöltve sikerült a temető köré kerítést vonni. Azonban a gyászkocsit befogadó szín még hét év múlva is tapasztás nélkül állott. Közben a munkálatok egyre nehezebben mentek, hiszen az egyházi birtokokat államosították, s a helyi T. Sz. vette kezelésbe. Frech Ferenc betegsége is előrehaladt. Egyre több időt kellett kórházban töltenie. Ezért nyugdíjazását kérte.

1963. szeptember 1-én meghallgatást nyert kérése, és Kovács Vince segédpüspök, apostoli adminisztrátor nyugállományba helyezte Frech Ferencet. A község határában, a Kossuth u. végén vett egy kis nádfedeles házat, s oda vonult vissza. (33. kép)

Helyébe Tóth Géza szentesi hitoktató, volt piarista atya került adminisztrátornak.

Az első hónapokban nem sok öröme telt az új plébánosnak állomáshelyén. A hívek nagy szeretettel fogadták, de ami rá várt a plébánián és a templom környékén, az siralmas volt. Pár hónappal később ragyogó májusi időben írom le az első napok élményeit, hogy ne legyek túlságosan elfogult.

33. kép: Frech Ferenc plébános temetése, 1967. december 18. (Szalontai Károly felvétele)

Ideérkezésem első hetében kaptunk egy kiadós zivatart. Az esti mise alkalmával tört ki a vihar. Mise végén alig tudtam bemenni a sekrestyébe. Bokáig érő víz borította a padlót, mert a tetőn csak imitt-amott volt cserép. A plébánia is beázott. Négy-öt helyen folyt a víz a hálósobában. El kellett húzni helyükről a bútorokat, s edényeket raktunk a csöpögő víz alá. Első feladat a sekrestye tetőzetének rendbehozatala lett. Azután a kert nyakig érő gyomnövényeit szedtem ki. Kerítést foldoztam, hogy a kecskék és malacok ne jöjjenek be az udvarba. Még az ősszel sikerült csövekbe tenni és falba süllyeszteni a plébánia villanyhálózatát. Addig a vezeték pókhálóként fityegett a falon. Közben a hívekkel is sikerült felvenni a kapcsolatot. Megindultak a miseszolgáltatások. Az októberi ájtatosságokon már minden este 60 - 80 ember vett részt.

Eddig csak rövid litániát tartottak reggel a mise után. Most jól esett nekik a változatosság. A vasárnapi esti miséken is bevezettük a prédikációt, sikerült megegyezni Horpácsi Iván kántorral, aki vállalta az orgonálást. Egyelőre csak szerény összeget tudtunk neki biztosítani, de Sz. T. K. szolgáltatáshoz is hozzájutott. Ezelőtt csak díjtalanul segített, míg nézeteltérés nem támadt közte és az előd között. Túl sokat nem kezdhettünk, hiszen az adó már tavasszal befolyt, el is ment, s most ki kellett várnunk az új év kezdetét. Az adószedő problémája is nehéz dolog volt. Csak február táján egyszer ment végig a népesebb utcákon, s azután leállt. Nem is jött össze több 6-7 ezer forintnál. Szerencsére betegségére hivatkozva pár hónap

múlva lemondott, s az új esztendő már az új adószedővel kezdhettük, jobb eredménnyel.

December hó minden napján énekes adventi szentmiséket tartottunk. Itt helyi szokás, hogy a roráté miséket jó előre lekötik az egyes családok a halottaikért. Ilyenkor jobban jönnek, mint novemberben. Szépen gyóntak és áldoztak a családtagok, s úgy ajánlották föl megemlékezésüket.

A karácsonyi ünnepek megülése is szépen sikerült. A tél folyamán pedig szőttük a terveket, hogy tavasszal megjavítjuk a templom csatornáit is, mert a lezuhanó víztömeg több helyen kikezdte a vakolatot, s ajtónál nagyobb területekről hullott le a vakolat, fel egészen a csatornáig. Be is adtuk a kérvényt a püspök úrhoz.

A hitéleti statisztika is javult kissé. Ez évben 40 keresztelest végeztünk. Ugyanennyi volt a temetések száma is. Gyarapodás már évek óta nem volt.

(Ezzel vége a plébánia történet második kötetének, amelyet Léska József plébános kezdett, majd Turóczy Énok után Tóth Géza folytatott.)

Tóth Géza adminisztrátor feljegyzései (1964–1969)

1964. A csépai egyházközség szervezete az épületekéhez hasonlóan zilált állapotba került az utóbbi években. Ezért itt is a legsürgősebb hibák ki javításával kellett kezdeni. A még élő és templomba járó tagok mellé új tagok kinevezését kértem az egyházmegyei hatóságtól. Kilenc új képviselőtestületi taggal így 16-ra emelkedett a létszámuk. Minden hónap első vasárnapján a nagymise után pár perces megbeszélésre hívom össze őket a múlt hónap eseményeiről. Beszámolok nekik a világegy ház kérdéseiről, az egyházközség ügyeiről és a legközelebbi tervekről.

Mivel az egyházközség nagyon szegény, segílyt kértem Vácról a templom körüli javítási munkák megkezdéséhez. Kaptam is április végén 7000 Ft-ot. Ebből 6300-ért sikerült a templom csatornáját és tetőzetét kijavíttatni, s ezzel az eső további romboló munkáját megállítani. (Csendes László és Pál László ceglédi tetőfedő mesterek által.) Hasonlóan rendbeszedtük a vilálméhárítókat, a sekrestye ablakát, a kántor lakás pincéjét, melynek oldala bedőlt; s megaranyoztattam egy kelyhet is. Ezeket is sorra kell szedni, úgy megkoptak. (34. kép)

Szeptemberben új káplánt kaptam. Kovács Józsefet áthelyezte a püspök úr Kiskundorozsmára, helyébe Pintér István került Csanytelekről. Csöndes, imádságos lélek, de kissé zárkózott, s inkább remetének való, mint lelkipásztornak.

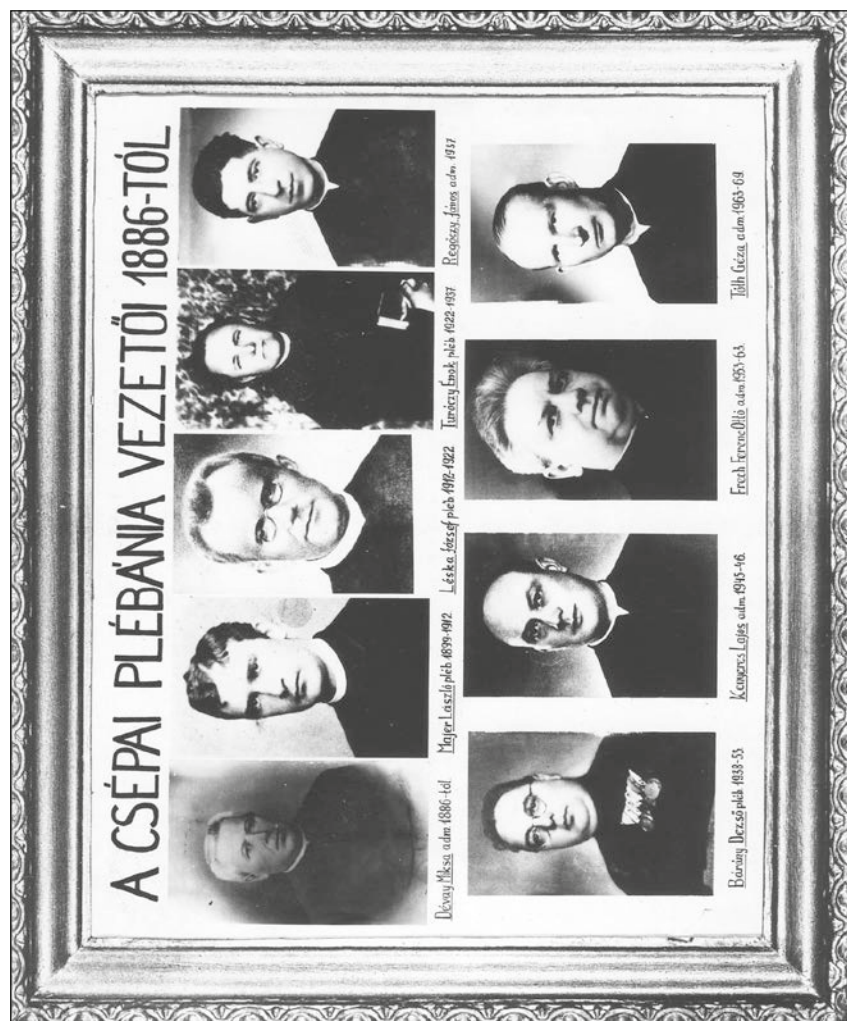
A II. vatikáni zsinat kezdi megteremni gyümölcseit. Legelsőnek a liturgikus rendeletek jöttek ki. A szentlecke és evangélium olvasásba néhány szavas válasszal próbáljuk bevonni a hiveket is. Egyenlőre kevés sikerrel. Sajnos, elég ügyetlenek a lefordított feleletek. Ráadásul egymás után többféle szövegezésben is elrendelték, ami nehezítette a végleges megjegyzést.

1965 év elején módosították a tűzbiztosítást. Fel kellett mérni a templom és a lakóépületek légterét, falvastagságát, stb. s ezekből megállapították az új díjat. A nagy munka eredménye alig pár forint kedvezmény lett.

A temetőőrház tetejét náddal újra fedettük.

A liturgikus újítások tovább folynak. A lépcsőima megrövidült, utolsó evangélium elmaradt, a szentségi böjt egy órára csökkent. Ez utóbbi nagyon szerencsés intézkedés volt; a mai életben sok ember áldozását megkönnyíti.

Gazdaságilag nehéz volt ez az esztendő. Kora tavasszal szájr- és körömfájás pusztított a sertések és marhák között az országban, sőt Európa szerte. Sok helyen lezárták a községeket, bezárták a középületeket, templomokat is pár hétre, hogy a vész terjedését gátolják. Nálunk csak a község végében volt vesztegár, s az átmenőnek kezet kellett mosni fertőtlenítő oldatban.

34. kép: Csépai plébánosok 1886-tól

A templom nyitva állott mindvégig. Azután több mint három hónapon keresztül dühöngött az országban az árvíz. Hősies küzdelem folyt a Duna partjai mentén. Nálunk csak a kukoricaföldeken okozott kárt a talajvíz, más baj nem esett. Igaz, hogy a munkaegység 30 Ft-ról 15 Ft-ra csökkent. Nagyon megérezte a lakosság is a bajokat. Országszerte templomi gyűjtés volt az árvízkárosultak javára.

A káplánlakás kertjének kerítését sikerült részben rendbehozni. Sajnos csak lépésekben tudunk előre haladni a kevés jövedelem miatt.

Szeptember 26-án bérálás volt templomunkban. Mihácz József helynök úr végezte. 178 bérálkozó volt. Ebből 150 helybeli, 17 sasi, 7 ugi, a többi idegenből jött.

A templom részére sikerült új szőnyeget beszerezni, sikerült a plébánia szobáit is kifestetni.

1966 A II. vatikáni zsinat befejezésének öröme január 1-től pünkösdig szentévet hirdetett meg a Szentatya, VI. Pál pápa. A zsinat eredményeit szentbeszédekben ismertettük, eddig főleg a liturgikus újítások érezhetők.

Június 13. utáni vasárnap; gyermekek megáldása. Nagyon jól sikerült. Vagy hatvan szülő elhozta apró gyermekét. Pár szál rózsát kaptak szertartás keretében.

Tiszaugon a templom köré rózsákat telepítettünk: 70 tövet ültettünk el.

A szomszéd mellékutcát egyenesítve a kerítésünket pár méterrel bentebb tolták.

1967. A Caritas Internationalistól kapott az egyházközség 500 dollárt; azaz 15000 Ft. összeget. Ezen a pénzen sikerült a toronysisakot befesteni. Ez volt a tetőzet első festése (1913 óta). A rozsdá már kezdte tönkretenni a bádogot. Rózsássy József debreceni tetőfedőmester vállalta el a munkát a fenti összegért. Ketten dolgoztak a tetőn, kötélállványról, majomügyességgel. Ketten segédkeztek. Négyszeresen átfestették, hogy minél tartósabb legyen.

Horváth Ferenc temetőőr lemondott. Helyébe november 1-től Nagy Mihály és felesége lépett.

A zsinat liturgikus reformja kezd kibontakozni. Magyarul végezzük a szentmise jó részét. Csupán a kánon megy még latinul. Lépcsőimát a hívekkel felváltva mondjuk. Kirie, Glória, Sanktus, Agnus Dei hasonlóan megy. Vasárnap ez utóbbiakat énekeli Szigeti Kilián bencés atya dallamára. Magyaros ritmus, gregorián hangvétel jellemzi ezt. A hívek nagy buzgósággal imádkoznak, énekelik a magyar szövegeket.

Pintér István káplánt még 1966. őszén Csongrádra helyezték. Őt Szentirmay Endre követte. Egy év után Szentesre helyezték. Szentirmay Endre utódja 1967 őszén Nagy Ferdinánd lett a káplánságban. (35. kép)

CSÉPAI KÁPLÁNOK ÉS ÚJMISÉS PAPOK

HOFFMANN JÁNOS 1848.	MÜLLER MIHÁLY 1826-27. ad. m.	HUSZÁR ANTAL 1829-34.	MAKARY ISTVÁN 1856-57.	SCHMIDT JÁNOS 1877-78.	FRAKCS MIHÁLY 1878-80.	GALLOVICH VIKTOR 1883-84.	BRÁZ BÉLA 1895-96.	MIHAJLOVITS ERNŐ 1896-97.
BODA JÁNOS 1897-99.	TIMÁR ÁBRÁM 1905-1907.	CSEH ANDRÁS 1910: új. m.	BENCSIK ISTVÁN 1938: ad. m.	DOMBI FERENC 1939: új. m.	KLINGER VILMOS 1952-53.	PUSZTAI KÁLMÁN 1953-55.	LEBER LIPÓT 1957-58.	BERTALAN SÁNDOR 1958-59.
ZÖLDI SÁNDOR 1959.	SOLYMOSI JÓZSEF 1959-61.	SCHUPITER GÉZA 1961-62.	KOVÁCS JÓZSEF 1962-64.	PINTÉR ISTVÁN 1964-66.	SZENTIRMAJ ENDRE 1966-67.	NAGY FERDINÁND 1967-68.	V. NAGY PÁL 1968-70.	VARGA ISTVÁN 1972: új. m.

35. kép: Csépa káplánok és újmisés papok

Frech Ferenc nyugdíjas plébános atyát december 18-án temettük három elődje mellé, a község nagy részvétele mellett, paptársak közül kb. 15 kísérette utolsó útjára.

A falu végjén vett magának kis lakást, ahol gazdasszonya gondozta. A cukorbeteg és szívgyengeség miatt pár éve már misézni sem tudott. Hetenként gyönt, áldozott. Halála előtti napon is szépen megáldozott, kicsit elbeszélgetett, majd este csendesen elaludt. Nyugodjék békességben.

1969. Az elmúlt 1968-ban tovább folytattuk a templom belső szépítését. Sikerült 4 db fénycsövet felszerelni a falakra. Dupla csövesek, egyik cső kékesfehér, a másik lágyabb fényt ad. Így a hívek könnyen olvashatják az imaszövegeket a templom bármely részén. Nagyon jól megvilágítják a Krisztus Király és a Mária oltárt is. A költség felét, 1400 Ft-ot a Rózsafüzér Társulat vállalta magára.

1968. őszén Nagy Ferdinándot Hetényegyházára helyezték, utódja V. Nagy Pál lett, akivel cseréltek.

Közben sikerült a templomkerítés vasanyagát elkészíttetni Lelesz László Bp. VI. ker. Csengeri utca 32-i szám alatti lakatos mesterrel: 8500 Ft-ért. A felállítás már 1969-re maradt, sikerült engedélyt kapni a községi tanácstól az építésre, a búcsú napjára készen is lettünk vele. A templom előtti L alakú vasrács kerítés nagyon emeli a templom szépségét. Az ásási munkálatoknál Hérán István, Velő Sándor, Szűcsi Lajos, Szilágyi Mihály és Mészáros Kálmán segítettek 1-1 munkanap vállalásával. A kerítés árát a hívek három év alatt apránként adták össze.

Érdemes pár szót szentelni a mostani világszenzációnak is. 1969. július 21-én lépett először ember a Hold felszínére. A Magyar Televízió is közvetítette a Holdra lépést. Kissé árnyékszerűen, de mégis jól kivehető volt a két ember mozgása. Nil Armstrong és társa sikerét százmilliók láthatták saját szemükkel. Visszatérve közetmintát is hoztak magukkal.

1969. október 1-re a Püspök Úr Tóth Géza adminisztrátort, c. esperest felmentette eddigi beosztása alól és a nagyobb Rákóczi-falvára küldte adminisztrátornak. Küzdelmes, anyagilag nehéz hat esztendő töltött az itteni kedves hívek között. Megkönnyítette azonban életét a hívek ragaszkodó szeretete, kedvessége. Rossz szót senkitől sem kapott. Még a másvallásúak, a templomba nem járók is mindig szeretettel köszöntötték. Isten fizesse meg jószágukat!

Az új plébános Fekete János pesterzsébeti káplán lett. Sok sikert kívánok működéséhez!

Tóth Géza átadó adminisztrátor

A CSÉPAI PLÉBÁNIA RÖVID TÖRTÉNETE

(Összeállította: Tóth Géza)

Csépa község a török uralom után 1723-ban települt újra. 1725-ben Cibakháza filiája volt. Első templomát 1729-ben építették id. Szent Jakab apostol tiszteletébe, vályogból. 1756-ban saját plébánost kapott a község Cetto Ferenc cibakházi káplán személyében. Plébánia épülete és anyakönyvei ebből az időből valók. (Helyesebben a plébánia 1793-ban épült. F. J.) A régi templom helyett újat építettek téglából, zsindeletetővel 1797-ben. Közvetlen mellette volt az iskola és a kántorlakás. A temető a határban nyílt meg. 1825-ben már Csépa a környék lelki központja. Ide tartozik Szelevény, Tiszasas, Tiszaug, és a kisebb települések közül Istvánháza, Kósa, Vadaskert is. Kápolna ezek közül egyedül Tiszaugon van, Rákóczi korabeli épület, a Szent Kereszt felmagasztalásának emlékére. (Pontosabban: 1788-ban építette a Balassa-Steöszel család. F. J.) (36. kép)

A fejlődő községet 1831-ben és 1873-ban kolera járvány pusztítja, 1863-ban tűzvész sújtja. A Tisza áradása többször is tönkre tette (1876, 1879, 1919).

1908-ban templom épül Szelevényen és az elszakad Csépatól. Csépa hovátartozása nagyon változatos. Előbb Heves, majd Csongrád megyéhez kerül. Jelenleg Szolnok megyéhez tartozik. Ilyen bonyolult a filiák sorsa is.

Egy darabig Csépához tartozik Tiszakürt is. Ez 1926-ban önálló lelkészség lett, ellátta Tiszaugot is. Akkor csak Tiszasas tartozott Csépához. 1947-ben Tiszaug önálló lelkészséggé alakul; hozzácsatolják egy időre Tiszasast is. De életképtelennek bizonyul az új alapítás. Ezért visszakerül Tiszasas és Tiszaug is Csépához (1956-ban). Tiszasasra többször is terveztek kápolnát, de kivitelre nem került sor. (37. kép)

Csépa a század elején szépen fejlődésnek indult. Artézi kutakat fúrtak, új utcák létesültek, 1952-ben vasutat is kapott. Lakossága ez időben 5400 fölött volt. Ma már halálra ítélték a vasutat.

A megélhetés miatt a fiatalok távoli munkahelyekre járnak dolgozni; Szolnokra, Pestre stb. A lakosság fogy, alig éri el a 3 ezret. 1934-ben Szent Benedek Leányai is letelepedtek pár évre és óvodát vezettek.

A templom külsejét-belsejét 1943-ban renoválták utoljára. Azóta a toronysisakot és a templom előtti kerítést újítottuk meg. Jelenleg a hívek száma Csépán kb. 2800; csaknem teljesen katolikus község. Tiszasason kb. 300, Tiszaugon kb. 150 katolikus található. Ez utóbbi két község nagyrészt református vallású. (38. kép)

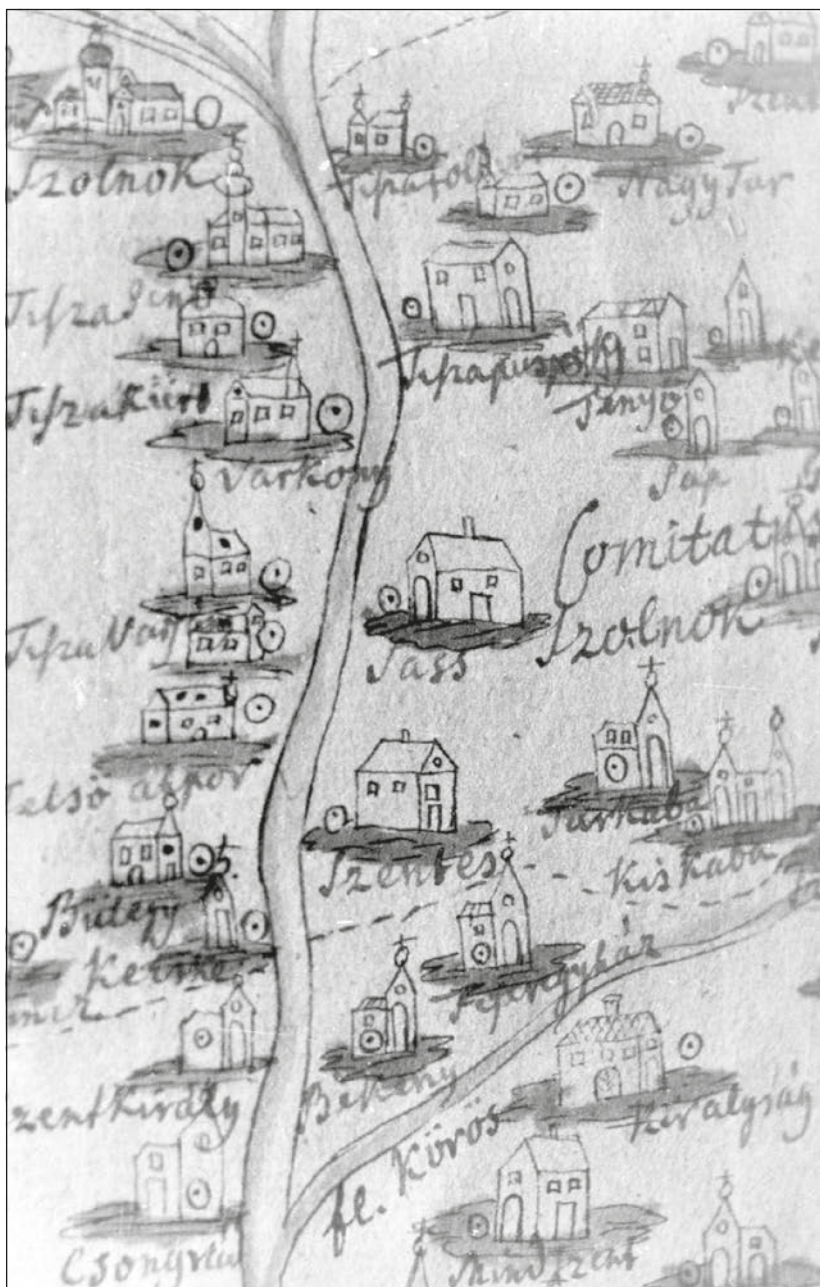
Említésre méltó esemény, ásatás az utóbbi évtizedekben nem volt.

Csépa, 1969. július 5-én

Tóth Géza adminisztrátor

36. kép: A csépai plébánia határa Kámánházy László püspök 1811-es térképén

37. kép: A tizzasasi templom a Pongrácz-féle térképen, 1674.

38. kép: Bértálási emléklap, 1970. április 12.
VI. Pál pápa és Vajda József segédpüspök fényképével

CSÉPA KÖZSÉG TÖRTÉNELMI ADATAI (Összegejtötte: Zentai László, 1958.)

Csépa község termékeny talaja kiválóan alkalmas volt a letelepedésre már a legrégibb időktől fogva.

A történelem tanúsága szerint az Alföld nek ezen a részén jazygok, vandálok, gótok, hunok, avarok, utánuk szlávok laktak.

Honfoglaláskor a Tiszazugot Árpád fejedelem törzse kapta, utána pedig az Ond törzs birtokába került.

Fényes Elek arról ír, hogy itt gyilkolták meg Aba Sámuel, de ez nem valószínű, mert Aba Sámuel halála idejében a harcok inkább Dunántúlon voltak.

A tatárjárás után kunokat telepített a Tiszazugba IV. Béla.

A török uralom alatt Ali bég átvonuló hadai teljesen elpusztították a Tiszazugot, a lakosság szétszéledt és a török elől mocsarakba, ingoványokba menekültek. A török uralom idején csak a község területének 1/10 része volt művelhető, a többi mocsaras terület volt.

A török uralom után a felvidéki magyarok, tótok, valamint kunok telepedtek le a Tiszazugban, ezeknek leszármazottjai a jelenlegi csépai lakosok, akik között több szlovák hangzású nevű van.

Százahagyomány szerint a község neve a „csíp” szóból alakult ki, sokan ma is Csipának nevezik. A „Csipsár” dűlő is mocsaras területéről lett elnevezve; ugyanis sok volt a szűnyog a mocsarakban. (A község 1766-ban készült pecsétjének fölirata; „Nemes Csipa Helység. 1766.”)

1261. évben már Kerekkút és Nagyhozzútó néven település volt ezen a területen, ahol Csépa község terül el.

1423. évben Chepa néven, 1493-ben Pókaháza-falu néven volt itt település kialakulva. 1546-ban Mórítz Péter nevű adófizetőnek volt ezen a részen birtoka, aki Pest megyében lakott.

1561-ben „Csepa” néven, 1664-ben pedig már Csépa néven szerepelt a község.

1664-ben Mórítz József császári generális királyi adományként kapta a község területét. Mórítz Józsefnek öt leánya volt, akik férjhez mentek Tercsi, Szántó, Czucz, Palotai és Csete nevű férfiakhoz; ezeknek nevéről vannak ma is a szőlőbeli határrészek elnevezve, Mórítz József birtoklásának idején kisnemesek telepedtek le a község területén és birtokot vásároltak tőle, de a község határának nagy része a Mórítz család birtokában maradt.

1700-ban már „Nemes Csépa” nevet kapta a község.

Az 1723-ban történt összeíráskor itt lakott a legtöbb nemesi diplomával rendelkező kisnemes a környéken.

A környező falvak jobbágyfalvak voltak.

Csépán nagybirtokrendszer nem alakult ki.

Nemesi előjogaikat 1889-ig gyakorolták a csépai nemesek.

A 17-18. században még a Pókaháza dűlőben volt a település.

A nagytemplom 1797-ben épült, ahogyan a mai napon is látható. A templom köré kezdték építeni az emberek házaikat, alacsony, nádtetős házakat, de kerítést nem készítettek, udvart csak jóval később kerítettek, a házak rendszertelenül épültek és a később kialakult utcák vonala is zeg-zugos lett, mint például a Rózsa György utca, Zrínyi utca és Árpád utca. A kövesút melletti részen kertek voltak, később ezen építkeztek és 1907 óta alakult ki az országút melletti lakóházak sora 4 km hosszúságban.

A község területén zárt település van, kevés a tanya, ennek oka, hogy 1894. év előtt, vagyis a Tisza gátjának elkészülte előtt árterület volt a község nagy része.

Lakóházak száma			
évszám	db	évszám	db
1827.	246	1930.	966
1850.	511	1949.	985
1900.	694	1956.	996
1910.	870	1958.	1004
1920.	784		

(Az 1919-es árvíz miatt csökkent a házak száma.)

Csépa község határát 1901. évben tagosították és kataszteri térképet készítettek, ekkor rendezték a község dűlőútvonalait is, amelyek egyenesek és minden határrész megközelíthető.

Lakosság száma			
évszám	lakos	évszám	lakos
1784.	1233	1930.	3570
1827.	1923	1941.	3284
1869.	2652	1949.	3414
1880.	2529	1960.	3410
1910.	3519	1970.	2901
1920.	3406		

A CSÉPAI PLÉBÁNIA VEZETŐI

1756-tól

Czetto Ferenc 1756-1759

Budán született, 1726-ban. Előzőleg katonatiszt volt, azután a váci egyházmegye pappai közé lépett. 1755-ban verőcei adminisztrátor, 1755-ben cibakházi káplán, 1756-ban az újonnan szervezett csépai plébánia lelkésze, 1759-ben mátraszőlősi plébános lett. A plébániáról lemondott, s 1770-ben a váci papnövelde lelkiigazgatója lett. 1777-ben még nyugalomban élt Vácon.

Pasitzki József 1759-1762

Nyitrán született 1722-ben. Mint galgamácsai plébános tűnik fel először 1751-ben. A hívek két év múlva panaszt emeltek ellene, s ezért 1755-ban Peregre helyezték. Azután 1756-ban nézsai, 1759-ben csépai, 1762-ben szentmártonkátai plébános lett. 1764-ben ismét „naevo aliquo implicitus” megfosztott a javadalomtól és szolgálaton kívüli állapotban élt 1772-től Szentesen, 1776-ban Csongrádon.

Molnár Mihály 1762-1764

1751-ben született Zsámbokon. Pesten tanult, a teológiát Vácon végezte. 1754-ben szentelték pappá. Csongrádi káplánból csépai plébános lett, ahol 1764. december 20-nak éjjelén prédikáció tanulás közben szívszélhűdés érte, s két nap múlva eltemették.

Győrffy Ferenc 1765-1771

Sopronban született 1740-ben. A teológiát Vácon végezte, s 1762-ben pappá szentelték. Három évi káplánkodás után 1765-ben csépai, 1771-ben algyői, 1773-ban szentlőrinc-kátai, 1785-ban újkécskei plébános lett, ahol 1792 július 27-én meghalt.

Paáll József 1771-1779

1723-ban született Zagyvarékason. A teológiát Vácon végezte, s 1752-ben pappá szentelték. 1753-ban újkécskei, 1771-ben csépai plébános lett, ahol 1779 pünkösd szombatján, május 22-én szívszélhűdés következtében a templomban meghalt.

Kapitány Endre 1779-1785

Kalocsán született 1744-ben. A teológiát Vácon végezte, 1767-ben pappá szentelték. Kilenc évi káplánkodás után, 1776-ban mezőtúri, 1779-ben csépai, 1785-ban szentlőrinczéi, 1787-ben dunakeszi plébános, 1798-ban pedig tápiósági helyi káplán lett. 1811-ben Vácon nyugdíjba vonult, s ott halt meg 1812. január 2-án.

Simon István 1785-1792

1746-ban született. A teológiát Vácon elvégezve 1775-ban pappá szentelték. Hét évig volt káplán, 1780-ban újkécskei, 1783-ban csépai, 1795-ban tápiósülyi plébános lett, ahol 1794. július 28-án jobblétre szenderült.

Mátyus János 1792-1802

Domonyban született 1761-ben. Tanulmányait Pesten végezte, s az egri egyházmegye címére szentelték fel. Később átvitt a váci egyházmegyébe és félegyházi káplán, 1792-ben csépai plébános lett (1798-tól kerületi esperes). Csépan az ő plébánossága alatt épült a templom és a plébánia. 1802-ben megkapta a csongrádi plébániát és szintén kerületi esperes volt. Pazarlásai miatt Nádasdy Ferenc püspök 1825-ben állásától felfüggesztette, s 1827-ben lemondatta a plébániáról. Ekkor Domonyba vonult vissza, s 1830. március 29-én meghalt.

Csiky Tamás 1802-1805

Hejcsén született, Zemplén vármegyében, 1770-ben. Kecskeméti káplán, majd 1802-ben csépai plébános lett. Itt tüdőbajba esve 1805. október 6-án meghalt.

Láboss János 1805-1813

1800-ban tűnik fel, mint egyházmegyei irodai iktató. 1805-ben mindszenti káplánból csépai plébános lett, 1810-ben kerületi esperes. 1813-ban átvitt a nagyváradai egyházmegyébe, s ott béli, majd endrődi plébános lett. 1840-ben visszatért Csépará nyugalomba, ahol még abban az évben október 26-án meghalt. Csépan Nepomuki Szent János tiszteletére kápolnát építtetett, s 3500 Ft-os alapítványt tett.

Szabó Mihály 1813-1826

Szentmártonkátán született 1779. szeptember 29-én. 1804-ben szentelték pappá. Két évi káplánkodás után anyási adminisztrátor, 1813-ban csépai plébános lett. Adósságai miatt 1822-ben gondnokság alá helyezték, melytől 1826-ban megszabadulva, a püspök Úriba nevezte ki adminisztrátorrá, s mint ilyen halt meg 1832. október 29-én.

Tittler Ferenc 1822-1823

1789. augusztus 6-án született Hódmezővásárhelyen. A filozófiát és teológiát Vácon elvégezve 1812-ben pappá szentelték. Tizenegy évi káplánkodás után 1822-ben csépai, 1823-ban algyői, 1827-ben kiskundorozsmai plébános lett, 1843-ban kerületi esperes. Meghalt 1849. január 6-án.

Pál Endre 1823-1826

Terpényben, Hont vármegyében született 1788-ban. A teológiát Vácon végezte, 1811-ben szentelték pappá. Tizenhat éven át volt különböző helyeken káplán és adminisztrátor. 1823-ban csépai, 1827-ben alsónémedi, 1837-ben alpári plébános, 1835-ben c. kanonok és szentszéki tanácsos. 1862. december 12-én halt meg.

Müller Mihály 1826-1827

1796. január 17-én született. A teológiát Vácon végezte, 1818. március 24-én pappá szentelték. Tizenkét évig volt káplán. A pesti egyetemen 1826-ban kánonjogi doktorrá avatták. 1831-ben izsáki helyettes plébános, 1832-ben kiskunfélegyházi plébánossá választották. 1838-ban csukásmonostori címzetes prépost, 1845-ben szentszéki tanácsos lett. A király 1852-ben váci kanonokká, a püspök vác-alsóvárosi plébánossá nevezte ki. Midőn 1863-ban székesegyházi főesperes lett, lemondott a plébániáról. A káptalanban fokozatosan előre haladva olvasókanonok lett. 1882. április 7-én halt meg.

Ladányi István 1626-1828

1781-ben született. Tanulmányait Vácon végezte. 1803-ban szentelték pappá. Papneveldei alkormányzóból 1810-ben kiskunhalasi, majd 1811-ben izsáki plébános lett, s mint ilyen részt vett az 1821. évi egyházmegyei zsinaton. 1826-ban átment Csépará, ahol mint kerületi esperes, 1826. január 16-án meghalt.

Mikschy Mihály 1828-1829

Pesten született 1768. augusztus 11-én. A középiskolákat szülőhelyén, a teológiát Vácon végezte. 1793-ban szentelték pappá. Kilenc évig volt káplán, majd adminisztrátor Pagon. 1802-ben szegvári, 1810-ben – csere útján – alpári, 1628-ban csépai adminisztrátor lett. 1829 óta nyugalomban élt Csongrádon, 1837. július 18-án bekövetkezett haláláig.

Gyürky Atanáz 1829-1832

Kókán született 1794. május 28-án. A filozófiát és teológiát Vácon végezte. 1813-ban pappá szentelték. Tizenhárom évig káplánkodott. 1829-ben csépai adminisztrátor, majd plébános lett. Innen 1832-ben átment Magyaránadorba, de adósságai miatt 1841-ben káplánnak küldték Tápiógyörgyére, ahol 1842. szeptember 27-én meghalt.

Cziny József 1832-1836

1776-ban született, 1799-ben szentelték pappá. Négy évig volt káplán, azután 27 évig a cs. és kir. 10. lovasezredének táborigábjának papja. 1832-ben visszajött az egyházmegyébe, s csépai adminisztrátor, 1836-ban apostagi plébános lett, s ott halt meg 1837. január 21-én.

Rósemberszky József 1836-1839

1798. április 16-án született. A teológiát Vácon végezte, 1820-ban pappá szentelték. Tizenhat évig volt káplán. 1836-ban csépai, 1840-ben szentmártonkátai, 1844-ben magyaránadori plébános lett. 1849. április 14-én elfogták és Egerben, majd Losoncon 94 napig börtönben tartották. 1854-ben megkapta a mogyoródi plébániát, de ott is olyan elégedetlen volt, mint előbbi helyein. 1864. február 17-én halt meg.

beniczei és micsinyei Beniczky Móric (1639-1851)

Szegeden született 1802. szeptember 5-én. Apja: Beniczky Miklós csongrád vármegye főjegyzője és táblabírája, anyja: Dugonics Terézia, Dugonics Ádám szegedi polgármester leánya. (Dugonics Ádám testvére volt Dugonics Andrásnak, a piarista szerzetes írónak.)

Beniczky Móric gimnáziumi tanulmányait Szegeden, a teológiát Vácon végezte. 1824-ben szentelték föl. Tizenöt évig volt káplán. Mint hódmezővásárhelyi káplán kapta meg a csépai plébániát 1839-ben. Hosszú betegsége után itt halt meg 1851. november 9-én.

Horváth István 1832-1858

Csongrádon született 1813-ban. A teológiát Vácon végezte, 1837-ben pappá szentelték. Tizennégy évi káplánkodás után 1852-ben csépai plébános, itt kerületi esperes, majd 1858-ban cibakházi plébános lett. Ott halt meg 1864. június 15-én.

Entzinger Ignác 1858-1893

Ihásziban született (Veszprém vármegyében) 1818. február 18-án. A teológiát Vácon végezte s 1841. március 22-én nappá szentelték. Tizenhét évi káplánkodás után 1858-ban csépai plébános lett. Betegeskedése miatt 1885 óta adminisztrátort tartott. 1895-ben nyugalomba vonult Csépán és ott halt meg 1898. szeptember 3-án.

Dévay Miksa 1895-1898

Szelevényen született 1845. május 29-én. A teológiát Vácon végezte, 1871. augusztus 28-án pappá szentelték. Tizenöt évi káplánkodás után 1886-ban csépai adminisztrátor, 1895-ben plébános lett. Csépán halt meg 1898. december 20-án.

Majer László 1898-1912

Nagykátán született 1862. március 10-én. A gimnáziumot Jászberényben, a teológiát Vácon végezte. 1884. július 23-án pappá szentelték. Káplán volt Bujákon, Csongrádon, Kiskunmajsán, Ceglédén és Félegyházán (az új plébánián). 1887-ben hittanár lett Szolnokon, majd ismét káplán Félegyházán (az óplébánián). 1890-ben jászkerek-egyházi ideiglenes adminisztrátor lett, s azután káplán Vácszentlászlón, Hódmezővásárhelyen, Zagyvarékason, Mindszenten, Ceglédén és Kecskeméten. A püspök 1899-ben csépai adminisztrátorrá, majd plébánossá nevezte ki, ahol iskola és kántorlakás építésére sajátjából 22.000 koronát áldozott. 1906 óta kerületi esperes, 1912-től cibakházi esperes plébános lett. Mint ilyen halt meg 1924-ben, s Csépán temették el.

Léska József 1912-1922

Tótgurabon született Pozsony vármegyében 1862. szeptember 12-én. A középiskolákat Esztergomban, Nagyszombatban és Vácon, a teológiát Vácon végezte, s 1886. december 18-án pappá szentelték. Káplán volt a következő helyeken: Romhány, Ceglédbercel, Kecskemét, Vác (az alsó plébánián karkáplán). 1894-ben aszódi lelkész, 1899-ben izsáki helyettes plébános lett. 1901 óta ismét káplán, majd ideiglenes adminisztrátor volt Újpesten. A kormány 1905-ben váci állami

büntetőintézeti lelkésszé, a püspök 1906-ban tb. esperessé nevezte ki. 1912 óta csépai helyettes plébános, ahol a templomot restauráltatta, kifestette és részben újonnan berendezte. 1913-ban plébánosi kinevezést nyert Csépára, 1922-ben Taksonyra került plébánosnak. – Az irodalom területén is munkálkodott. Önálló művei: *A keresztény vallás, apológiai előadások Mark után németből fordítva*. Vác, 1910.; *A római katolikus vallásban kézikönyve felnőttek számára, A keresztény család kalauza*. Budapest, 1921. Taksonyban hunyt el 1925. október 26-án.

Turóczy Énok 1922-1937

Pusztamartfűn született (Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében) 1880. október 7-én. Tanulmányait Szolnokon és Vácon végezte. 1905. június 27-én szentelték pappá. Káplán lett Tószegen, 1912-ben pedig ugyanott adminisztrátor, 1915 óta káplán Kiskunfélegyházán az új plébánián. Zsinati vizsgát 1916-ban tett. Farmosi kihelyezett káplánság után került 1922-ben Csépára plébánosnak. Innen 1937-ben Csanytelekre helyezték kiségitőnek, majd a csécsei plébániát nyerte el, s ott halt meg 1948-ban.

CSÉPAI SZÜLETÉSŰ PAPOK

Cseh András

Csépán született 1887. december 19-én. A középiskolákat Szegeden, Kecskeméten és Vácon, a teológiát Vácon végezte. 1910. június 29-én pappá szenteltetvén káplán lett Palotáson, 1912-ben gödöllői adminisztrátor, majd ismét káplán Lajosmizsén, Kiskunmajsán, Rákospalotán. 1915-ben megjelent tőle: *Zsolozsmák és könyörgések háború idején* című könyvecske. Mint hódmezővásárhelyi plébános halt meg.

Palotay László

Csépán született 1837-ben. A teológiát Vácon elvégezvén 1861-ben pappá szentelték és vácszentlászlói káplán lett, de betegsége miatt kénytelen volt szülőföldjére vonulni, ahol 1863. január 13-án tüdőbajban meghalt. Csépán temette el másnap Entzinger Ignác plébános. Huszonhat éves volt.

Simon József

Csépán született 1832. március 10-én. Apja: Simon József, anyja: Barta Rozália. Keresztszülei: Gyüre József és Oberna Erzsébet. A teológiát Vácon végezte, 1857-ben pappá szentelték. Számos helyen volt káplán 1865. április 25-én bekövetkezett haláláig, 33 éves korában halt meg Csépán. 1865. április 27-én Entzinger Ignác plébános temette.

CSÉPA LELKIPÁSZTORAI 1756-TÓL

(Az anyakönyvek alapján)

Czetto Ferenc	pl.	1756 június – 1757 május
Pasitzki József	pl.	1759 – 1762.
Molnár Mihály	pl.	1762 – +1764 december 20.
Győrffy Ferenc	pl.	1765 – 1771
Paáll József	pl.	1771 – +1779 május 22.
P. Kovács József	adm.	1779 májustól (ferences)
Kapitány Endre	pl.	1779 – 1785
Simon István	pl.	1785 – 1792
Páter Tiburtius	k.	1787 – 1791
Mátyus János	pl.	1792 április – 1802
Bodroghy Dezső	k.	1792
Mikschy Mihály	k.	1795
Szabó László	k.	1794
Vida András	k.	1795 – 1797
Berecz József	k.	1797 április – 1797 október
Stájer Lakács	k.	1797 október – 1801
Kornis György	k.	1801 – 1802
Csiky Tamás	pl.	1802 – +1805. október 6.
Péja Bonifác	k.	1805 – 1805
Láboss János	pl.	1805 december – 1813
Okováth István	k.	1805
Palik István	k.	1806
Krizsány János	k.	1807
Kelley László	k.	1807 – 1808
Kepess János	k.	1809
Fróchlich János	k.	1809 – 1810
Nyizsnyánszky József		1811
Szeder László	k.	1812 – 1814
Szabó Mihály	pl.	1815. április 25. – 1822
Vonnák Károly	k.	1814
Lukátsy Imre	k.	1815
Budlovsky István	k.	1816
Seress József	k.	1817
Hoffmann János	k.	1818
Mészáros István	k.	1819
Bogyay Ferenc	k.	1820

Aizinger József	k.	1820
Schreiber András	k.	1821
Jantsovics József	k.	1822
Tittler Ferenc	adm.	1822 – 1823
Dudás Antal	k.	1823 – 1824
Pál Endre	adm.	1823 – 1826
Retteg Ferenc	k.	1825 – 1827 február
Ladányi István	pl.	1826 – +1828. január 16.
Müller Mihály	adm.	1827
Zsíros János	k.	1827 január – 1828
Mikschy Mihály	pl.	1828 – 1829
Huszár Antal	k.	1829 – 1831 január
Gyürki Atanáz	pl.	1829. június 1. – 1832
Williger István	k.	1831 április – 1833
Cziny József	pl.	1832 – 1836
Gecse András	k.	1833 – 1835
Árvay József	k.	1836
Szüts István	k.	1836 – 1837
Rosemberszky József		1836. szeptember 1. – 1839
Lovász Antal	k.	1837 – 1841
Beniczky Móríczy	pl.	1839 augusztus – 1851. szeptember 9.
Gajzágó Lukács	k.	1841 – 1843
Hegedűs Alajos	k.	1843 – 1844 január
Oldal Alajos	k.	1844
Bánó Imre	k.	1846
Bajnóczy Sándor	k.	1851
Boross Károly	adm.	1851 november – 1852 március
Horváth István	pl.	1852 – 1858
Guhajda Károly	k.	1853 november – 1856
„akáry István	k.	1856 – 1857 március
Bozsó Mátyás	k.	1857
Schneider Cyörgy	k.	1859 október – 1860
Entzinger Ignác	pl.	1858 – 1895
Bedross József	k.	1860 – 1861
Mészáros József	k.	1861
Jaczó András	k.	1862 – 1864
Baader János	k.	1864
Újvári István	k.	1865
Kucsera Ágoston	k.	1866

Vida Ferenc	k.	1867
Sághy Imre	k.	1868 – 1871 április
Lendvai Gyula	k.	1871 április – 1871 október
Dévay Miksa	k.	1871 október – 1873. szeptember
Jaczó Sándor	k.	1873 október – 1874 október
Puff Győző	k.	1874 október – 1875 október
Tóth András	k.	1875 október – 1876 október
Koródi József	k.	1876 október
Schmidt János	k.	1877 március – 1878 március
Fleischmann Ferenc		1878 április – 1878 június
Dórnán József	k.	1878 január – 1878 október
Farkas Mihály	k.	1878 október – 1880 augusztus
Mezei Sándor	k.	1880 augusztus – 1881 augusztus
Stoics Károly	k.	1881 szeptember – 1882 január
Bodonyi Mihály	k.	1882 február – 1882 augusztus
Pelczér Béla	k.	1882 szeptember – 1883 augusztus
Galloovich Viktor		1883 szeptember – 1884 május
Völgyi János	k.	1884 május – 1884. szeptember
Pozsár András	k.	1884 szeptember – 1885 augusztus
Bózsó Mátyás	k.	1885 szeptember
Dévay Miksa	adm.	1886 május – +1898. december 20.
Bráz Béla	k.	1895 október – 1896 szeptember
Mihálovits Ernő	k.	1896 szeptember – 1897 július
Boda János	k.	1897 július – 1899
Majer László	pl.	1899 – 1912
Csatáry Gusztáv	k.	1899 – 1902
Kitz Ede	k.	1902 – 1903
Pesity Imre	k.	1903 – 1905
Timár Ambrus	k.	1905 – 1907
Kiss Géza	k.	1907 – 1908
Kopeczky József	k.	1908 – 1909
Timár Ambrus	k.	1909 – 1910
Léska József	pl.	1912 – 1922
Turóczy Énok	pl.	1922 – 1937.
Regőczy János	adm.	1937 május – 1937 augusztus
Bencsik István	adm.	1937 augusztus – 1938 január
Bárány Dezső	pl.	1938 – 1953
Erőss István		1944 – 1945
Kenyeres Lajos	adm.	1945 – 1946

Bárány Dezső	pl.	1946 – 1953
Klínger Vilmos	k.	1952 – 1953
Frech Ferenc	adm.	1953 – 1963 szeptember
PrecsínszkyKálmán		1953 – 1955
Szigeti Endre	k.	1956 – 1958
Léber Lipót	k.	1957 – 1959
Bertalan Sándor	k.	1958 – 1961
Zöldi Sándor	k.	1959 – 1962
Solymosi József	k.	1959 – 1964
Schupiter Géza	k.	1961 – 1969 október
Kovács II. József	k.	1962 – 1966
Tóth Géza	adm.	1963 szeptember
Pintér István	k.	1964 – 1967
Szentirmai Endre	k.	1966 – 1968
Nagy Ferdinánd	k.	1967 – 1970. március 1.
V. Nagy Pál	k.	1968 – 1972. július 1.
Fekete János	adm.	1969. október 1.

CSÉPA FIÓKEGYHÁZAI

Tiszasas

Tiszasas önálló tanácsú község Szolnok megye kunszentmártoni járásában. Lakosainak száma 1960-ban 1820 volt.

A község legegőször abban az adománylevélben van említve, amelyben a király a Ráthót nembeli Nagy Leustachnak adományozta. Nevezett birtokosa 1347 előtt halhatott meg, mert ez évben özvegyének Erzsébet királyné egy oklevélben megígérte, hogy a birtok élvezésében minden körülmények között meg fogja védelmezni, halála esetére pedig ura testvére gyermekeinek biztosította az öröklést.

Úgy látszik, utóbb a király saját magának foglalta le, mert 1348-ban Kürttel együtt királyi birtoknak van jelölve. 1450-ben a Vezsenyi család birtokolta. 1550-ben a királyi adományozás a szomszédos birtokos hadvezér főúrnak, Kinizsi Pálnak juttatta. 1552-ben a család kihalása után Zay Ferenc, az akkori szolnoki főispán kapta.

A török hódoltság alatt a jászberényi várhoz tartozott és az ott állomásozó palánkbeli katonák között volt fölosztva. 1658-ban a lakosságot fosztogató rác sereg támadta meg, akik elől Borsod megyébe menekültek, s csak 1661-ben, református papjuk buzdítására tértek vissza. Lakosai ugyanis a török uralom alatt kálvinistákká lettek és elfoglalták a kicsiny templomot, amely Pongrácz György püspök 1674-es térképén látható.

A község a Rákóczi-felkelés idején 1709-ben újabb támadásnak volt kitéve és másodszor is elnéptelenedett.

Lakosai 1715-ben ismeretlen okból Tiszaújfalura költöztek, de csakhamar visszatértek, mert Althann M. Frigyes püspök 1718. évi látogatása alkalmával ismét helyükön voltak, de közöttük mindössze 20 Csongrádról áttelepült katolikus élt.

A község ezután gyorsan fejlődött. 1755-ben saját református lelkésze volt. Nem sokkal később a rombadőlt templom helyett újat építettek. Ekkor Steősszel Kristóf volt a birtokosa.

1848-ban több lakosa mint nemzetőr részt vett a szenttamási csatában.

1919. május 15-án a Tisza gátja a sasi részen átszakadt, a község földjeit árvíz pusztította.

Tiszaug

Tiszaug önálló tanácsú község Jász-Nagykun-Szolnok megye kunszentmártoni járásában. Lakosainak száma 1960-ban 1450 volt.

A község területe mint puszta Tiszsashoz tartozott a 14. század elején. így birtokosai a Ráthold nemzetséghez tartozó Nagy Leustach és utódai. 1550 körül királyi birtok. Sümeghi Endre mester ughi jobbágyságait 1338-ban a garamszentbenedeki apátság sági birtokának háborításáért ítélték el. 1391-ben ughi Szóváth Endre özvegyét és ughi Szunyogh Miklóst panaszolták be ugyanezért Szolnok megyénél.

1450-ben Hwgh már a Vezsenyi család birtokában van, tőlük erőszakkal foglalta el Kinizsi Pál 1472-ben. A török időkben elnéptelenedett és jászberényi katonák között osztották föl zsold fejében. 1697 körül mint puszta Hwgh néven van említve.

A török hódoltság alatt lakosai reformátusokká lettek, akik közé azóta kevés katolikus telepedett. Ezek használatára a Balassa-Steösszel család 1738-ban kápolnát építtetett a Szent Kereszt fölmagasztaltatásának tiszteletére, amely most is fönáll. Szép barokk oltára valószínűleg az építés előtti időből származik.

UTÓSZÓ GYANÁNT

a következőket kívánom megjegyezni.

Összeállításora nem tekintendő a csépai plébánia teljes történetének. Az ahhoz szükséges alaposságot, s így az igényt is nélkülözi. – A krónikás hűségével, s a másoló igyekezetével törekedtem azonban a meglevő plébánia-történeti följegyzések pontos visszaadására.

A plébánia pontos történetét az irattár feldolgozásával lehetne megírni, s az nagyobb munkát igényelne, mint a jelen összeállítás. Az itteni Egyház és az itt élt papok életéről azonban aligha adna jellemzőbb és hangulatosabb képet.

A régi idők följegyzései néhol kemény megállapításokat tartalmaznak. Ahol jónak láttam, ezek eredetijét is közöltem, nehogy az olvasó elfogultnak véljen.

A História Domusban és az 1825. évi püspöki látogatás jegyzőkönyvében nem szereplő - főleg személyi - adatokat Chobot Ferenc: *A Váci Egyház-megye Történeti Névtára* két kötetéből vettem. (39. kép)

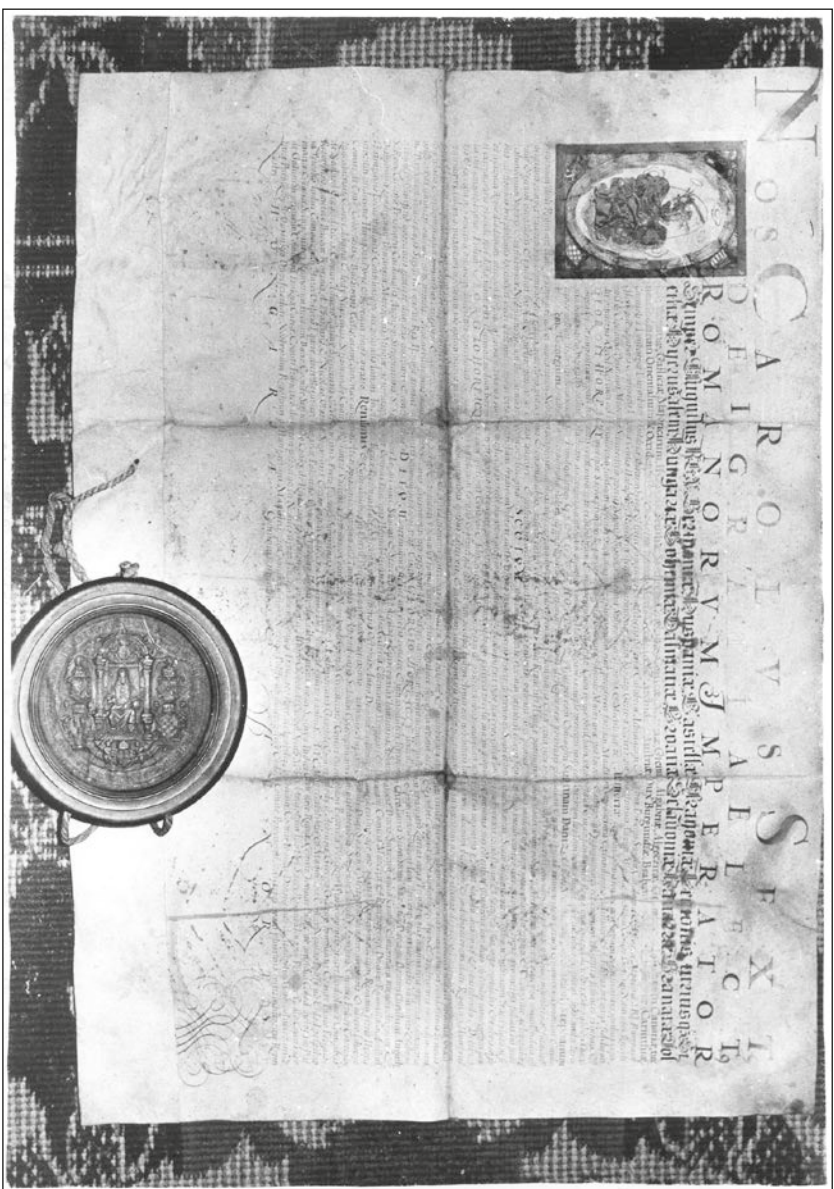
Csépa, 1972. május havában

Fekete János
adminisztrátor

39. kép: Esperesi korona résztvevői, 1971. április 14. (balról jobbra): Ferencz József esperes, Fekete János, Vöő Ferenc, Felföldi Bertalan, Kindlovits István főesperes, Tóth Géza, Rác István, Kóvágó János, Katona Zoltán, Kálmán Vendel, Himfi Ferenc

MELLÉKLET

Horpáczy (Horpácsi) György és családja nemesi levele, 1714. október 21. VI. (III.) Károlytól

A Horpáczy (Horpácsi) család nemesi címere

A császári pecsét

Fekete János, jakabszállási plébános, 1969-1972 között plébániai kormányzó volt Csépan. 1970-ben – főleg a historia domus adataira támaszkodva – megírta a csépai plébánia vázlatos történetét. Ezt tartja most kezében az Olvasó. Fekete János számos latin nyelvű bejegyzést magyarra fordított és így mindenki számára elérhetővé tett. Nagy értéke még e könyvnek gazdag fényképanyaga a templomról, papokról, a község egykori vezetőiről, háztörténeti bejegyzésekről, oklevelekről, régi térképekről.

Fekete János atya könyve nemcsak a csépai helytörténeti kutatást segítheti, hanem példát állít a papság elé is: a mindennapok lelkipásztori munkája mellett lehet és érdemes foglalkozni az adott egyházközség történetével is!

Barna Gábor

ISBN 978-9-63306-463-4

9 789633 064634